MAY 24 1955
JUN - 9 1955

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.

Published Twice Weekly by the Daugavas Vanagi. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone — EM 8-0792. Cable Address: Latamerika. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 102-15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A. Tel.: Virgina 9-7778.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

SATURDAY, MAY 21, 1955

LATVIJA AMERIKĀ

39./370. n-rs. SESTDIEN, 1955. GADA 21. MAIJĀ 5. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — apgāds Daugavas Vanagi. Redaktori: I. Viksna, J. Vītols, A. Gallīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. — EM 8-0792. Telegrammu adrese — Latamerika. ASV redakcija — A. Zvēriņš, 102-15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A. Tel. — Virgina 9-7778. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājuma daļā $1.40; tekstā $2.30 par 1 colas telpu 1 slejā

PASAULES POLĪTISKO CĪŅU LAUKOS

Brīvās pasaules cerības sekmīgām sarunām ar Maskavu sākās pēc Padomju Savienības neparastās sadarbības Austrijas miera līguma jautājumā. Padomju Savienības kaspēka izvākšana no Austrijas būs kaut kas tāds, kam agrāk neviens nebūtu ticējis. Tas liek pārdomāt pat vislielākiem skeptiķiem. Protams, Vācija komūnistiem ir daudz lielāka un nopietnāka problēma nekā Austrija. Atbruņošanās savukārt visai pasaulei ir daudz nopietnāka problēma nekā Vācija un Austrija kopā. Ceļš līdz šo problēmu atrisinājumam ir ilgs un grūts, un vēl nemaz nav teikts, ka šī ceļa gals ir vispār sasniedzams. Līdz šim tas sevi ir pierādījis par bezgalīgu apli, bez sākuma un beigām, kur katrs solis tuvāk progresam noved vienīgi atpakaļ pie agrākiem sastrēgumiem. Bet arī par spīti līdzšinējiem piedzīvojumiem, sabiedroto valstsvīri ir nolēmuši uzsākt sarunas ar Padomju Savienību cerībā, ka Austrijas miera līgums būs bijis priekškara pacelšana jaunam cēlienam Padomju Savienības politikā.

VAŠINGTONĀ

Sav. Valstu diplomātu prātus joprojām nodarbina Londonas atbruņošanās sarunas, kur Padomju Savienība it kā būtu piekritusi sabiedroto atbruņošanās priekšlikumiem. Objektīvs novērotājs nevar komūnistus neapbrīnot. Londonas konferencē nolasītais un pēc tam visā Padomju Savienības presē izbazūnētais krievu slepenais atbruņošanās plāns patiesi ir ievērības cienīgs, ne savas oriģinālitātes vai krievu piekāpšanās, bet gan sava **vieroīzējā un komūnistiem** tik raksturīgā viltuguma dēļ.

Pavērši apskatot Padomju Savienības atbruņošanās plānu, var secināt, ka Maskava beidzot ir nolēmusi sadarboties. Vairākas Rietumu idejas, kurām krievi līdz šim pat nedomāja pivienoties, tagad tiek akceptētas bez liekiem uztraukumiem. Bruņoto spēku ierobežošana, ko paredzēja Rietumi, ir ietilpināta arī padomju atbruņošanās plānā. Līdz šim krievi pieprasīja bruņoto spēku samazināšanu vienas trešdaļas apmērā, kas Padomju Savienībai dotu daudz lielāku armiju nekā Sav. Valstīm. Tagad krievi pieņem amerikāņu priekšlikumu samazināt Padomju Savienības, komūnistu Ķīnas un Sav. Valstu armijas līdz 1,5 milj. vīru apmēram. Pat atomieroču jautājumā krievi ir spējuši atrast kompromisu. Līdz šim Padomju Savienība pieprasīja, lai atomieročus nekavējoties aizliegtu. Tagad krievi ir gatavi atļaut atomieročus lietot aizsardzības nolūkos līdz tam laikam, kamēr varēs vienoties par šādu ieroču galīgu aizliegšanu.

Bet kā jau iepriekš minēts, krievu viltība atbruņošanās plānā ir daudz svarīgāka un interesantāka nekā viņu ārējā piekāpšanās. Un proti: Padomju Savienības priekšlikumā paredzēta okupācijas kaspēka izvākšana no Vācijas; okupācijas kaspēks būtu jāatvelk līdz savām nacionālām robežām. Līdz ar to sarkanarmijas vienības tiktu atvilktas līdz Padomju Savienības robežām, kamēr amerikāņu kaspēks izvāktos uz Atlantijas okeana pretējo krastu, apmēram 3500 jūdžu tālu! Turoties pie padomju plāna, Rietumvācijas apbruņošana būtu neiespējama, jo komūnisti paredz visu bruņoto spēku samazināšanu, šo samazināšanu uzsākot no tiem armiju apmēriem, kādi bija līdz 1954. gada 31. decembrim. Ir labi zināms, ka līdz 1954. gada 31. decembrim vāciešiem savas armijas vispār nebija. Nākošais Padomju Savienības atbruņošanās plāna paragrafs paredz ārzemju bažu likvidēšanu. Visnepārprotamākā veidā Sav. Valstīm tiek likts priekšā taisīties ārā no Anglijas, Francijas, Vācijas, Spānijas, Ziemeļafrikas, Vidējiem un Tālajiem Austrumiem, Īslandes, Grenlandes un Panamas. Padomju Savienības veto Apvienoto Nāciju Drošības padomē ar Maskavas plāna palīdzību varētu tikt izmantots tā, ka Sav. Valstīm tiktu atņemtas oficiālas tiesības atomieroču lietošnā pat aizsardzības nolūkos. Atomieroču ražošanas pārraudzības sistēma padomju atbruņošanās plānā liek daudz ko vēlēties un sabiedrotajiem ir pilnīgi nepieņemama. Amerikāņi to ieskata par kaut ko līdzīgu Korejas pamieram. Vienošanās ir panākta, pārraudzības komisija strādā, un komūnisti tomēr atrod par iespējamu izbūvēt Ziemeļkorejas aizsardzību un palielināt Ziemeļkorejas armiju.

Sakarā ar Padomju Savienības atbruņošanās līgumu Sav. Valstīm būtu jāizvācas no Eiropas, Āzijas un Afrikas, tāpat jāatskatās no izcīnītās vadības atomieroču un ūdeņraža bumbu ražošanā, ko līdz šim ieskatīja par galveno ieroci ne tikai varbūtēja komūnistu uzbrukuma atvairīšanai, bet gan kā ieroci, kas atturēja komūnistus no uzbrukuma sākšanas. Noberžot krievu atbruņošanās plāna virskārtu, mēs redzam, ka par īstu, visai pasaulei pieņemamu atbruņošanos pašreiz vēl nevar būt ne runas.

SAIGONĀ

Kaut gan Dienvidvietnamas ministru prezidents Ngo Dinh Diems ir nostabilizējies Dienvidvietnamā, Sav. Valstis savu Dienvidvietnamā ieguldīto kapitālu vēl nebūt nevar uzskatīt par drošu. Viena no nopietnākajām amerikāņu problēmām Dienvidvietnamā ir franču atturēšana no tirgošanās ar komūnistiem. Indoķīnā dzīvojošie franču tirgotāji un rūpnieki ir noteikti pārliecināti, ka pasaulē nav tādas varas, kas varētu atturēt komūnistus no uzkundzēšanās Dienvidvietnamā. Tā kā komūnisti uzvarēs tā kā tā, tad jau labāk pie laika sākt ar viņiem tirgoties, lai vēlāk, pārmaiņām nākot, to varētu netraucēti turpināt. Franču sadarbošanās ar komūnistiem ir tieši pretēja amerikāņu Dienvidvietnamas jaunuzbūves plāniem. Sav. Valstu ieguldījumi Dienvidvietnamā nesīs dividendes tikai tad, ja franči sadarbosies ar ministru prezidentu Diemu, ja amerikāņiem izdosies pietiekami ātri apmācīt un apbruņot Dienvidvietnamas armiju un, ja dažādie vietnamiešu reliģiskie novirzieni piesliesies ministru prezidentam Diemam. Pašreiz cerības uz laimīgām beigām nav nekādas lielās, un amerikāņi jūt, ka viņu Dienvidvietnamā ieguldītie 400 milj. dolari gadā sāk izkust. Nebūtu nekāds brīnums, ka kādu jauku dienu amerikāņi Dienvidvietnamu iesviež atpakaļ franču klēpī, ja vien netraucētu Sav. Valstu prestižs.

Triestas iedzīvotāji ilgojas pēc amerikāņu dolariem

Vai Austrijai draud Triestas liktenis?

Kopš angļu un amerikāņu armiju izvākšanās Triestā iestājusies financiāla depresija un bezdarbs, ko izmanto Itālijas komūnisti

Vēl nav pagājuši ne seši mēneši, kopš pēdējie angļu un amerikāņu karavīri atstāja Triestu, kad pilsētā jau iestājusies financiāla depresija. Itālijas valdībai līdz šim nav izdevies atrast piemērotu izeju, tās apturēšanai. 300.000 iedzīvotāju lielajā pilsētā bezdarbs strauji pieaug, un līdz ar bezdarbu pieaug arī komūnistu aktīvitāte. Komūnistu partija Triestā ir piedzīvojusi strauju augšupeju un pašreiz ir otra lielākā politiskā partija pilsētā. Šādu iznākumu Triestas iedzīvotāji nebija gaidījuši. Kad pagājušā gada oktobrī Itālija un Dienvidslavija vienojās par ilgi apstrīdētā Triestas apgabala sadalīšanu, nākotne likās daudz pievilcīgāka, nekā tas tagad praksē pierādījies. Pēkšņais amerikāņu dolaru trūkums liek sevi manīt tādos apmēros, ka pilsēta, atrodoas bezizejas stāvoklī.

Bet Triesta jau nav pirmā vieta, kur pēkšņ. atrautie dolaru plūdi rada depresiju. Zīmīga bija Japānas depresija pēc Korejas kara beigām, kad Sav. Valstis pārtrauca savus pasūtinājumus Japānā un ievērojami samazināja Japānā stacionēto armiju. To pašu tagad sagaida notiekam Austrijā pēc sabiedroto karaspēku izvākšanās sakarā ar Austrijas neatkarības un neitrālitātes līgumu.

Kopš Otrā pasaules kara Triestas pilsēta atradās sabiedroto pārziņā. Līdz pagājušā gada beigām, kad amerikāņi izvācās, Sav. Valstis Triestā bija iepludinājušas apmēram 10 milj. dolaru mēnesī — karavīru algās, karavīru ģimeņu uzturēšanai un armijas vajadzībām nodarbināto Triestas iedzīvotāju atalgošanai.

Amerikāņiem Triestā bija ap 4000 karavīru, angļiem — 3000, kas Triestas tirdzniecībai deva vēl 5 milj. dol. apgrozību mēnesī. Visa Triestas pilsētas saimniecība balstījās uz amerikāņu dolariem. Pēc sabiedroto karaspēka izvākšanās dolari vairs neieplūda, karavīri un viņu ģimenes tos vairs Triestā netērēja. Pilsētā iestājās saimniecisks pagurums, sākās streiki, uzņēmumu bankroti un pieauga komūnistu aktīvitāte. Arī Triestas osta, kas ne vien sabiedroto okupācijas laikā, bet, arī pirms kara, bija vienmēr dzīvības pilna, tagad stāv gandrīz pilnīgā bezdarbībā. Tā kā Itālijas valdība vēl līdz šim nav atradusi atrisinājumu Triestas saimniecības nostiprināšanai, tad pilsētas iedzīvotāju vienīgā vēlēšanās un cerība ir, ka amerikāņi nāks atpakaļ un nodibinās Triestā savas flotes vai aviācijas bazes — tad varēs atkal sākt dzīvot.

MŪSU SOCIĀLDEMOKRATU PROVOKĀCIJA

Itāliešu laikrakstā "Il Giornale d'Italia" 3. aprīļa numurā ievietots atreferējums par Vidus- un Austrumeiropas sociālistu konferenci Turinā. Atreferējumā minēts, ka runājis jautiešu sociālistu pārstāvis Nikolajs Valters: (patlaban uzturas Austrijā). "Latviešu delegāts Valters izskaidroja politiskos un vēsturiskos apstākļus Latvijā, Lietuvā un Igaunijā, apgalvojot, ka komūnistu okupācijas momentā šajās valstīs nav bijušas nekādu brīvību garantijas tāpēc, ka vara atradusies nacionālu vadību rokās. Šī iemesla dēļ Baltijas valstu iedzīvotāji **lika lielas cerības uz sarkano armiju** (pasvītrojums mūsu Red.) Pēc okupācijas notika gan pārmaiņas, bet nemainījās sistēma. Pat otrādi — pēc komūnistu ienākšanas strādnieku vajāšanas pieņēmās un tiem bija liegta iespēja izteikt savas idejas."

Ar dziļu sašutumu katrs latvietis izlasīs šos vārdus, kurus teicis starptautiskā forumā latviešu sociāldemokrats. Tie ir vārdi, kas met ēnu uz Latvijas neatkarīgo valsti un pašreizējā momentā apgrūtina latviešu tautas izmisīgo cīņu par neatkarības atgūšanu. To nevar citādi klasificēt kā par viltojumu, ja N. Valters pasludina, ka "Baltijas valstu iedzīvotāji lika lielas cerības uz sarkano armiju." Varbūt N. Valters, Bruno Kalniņš un nedaudzie mūsmāju komūnisti arī lika cerības, bet tie vēl nav "Baltijas valstu iedzīvotāji." Otrs smags apvainojums Latvijas valstij ir N. Valtera vārdi, ka "pēc okupācijas... nemainījās sistēma." Ar to Latvijas brīvvalsts iekārta pielīdzināta komūnistu asiņainai terrora sistēmai. Viņa vārdi pierāda, ka šeit vēl ir viens cilvēks, kas savas tautas intereses ir gatavs upurēt uz partijas altāra.

A. Zv.

APSPIESTO TAUTU ASAMBLEJAS SĒDES ŅUJORKĀ UN STRASBURGĀ

Apspiesto Eiropas naciju asamblejas nākošā sēde notiks 20. jūnijā Ņujorkā. Šī sēde sasaukta, lai atzīmētu un ieņemtu stāvokli sakarā ar diviem gadījumiem: 1) pirms 15 gadiem Padomju Savienība okupēja Baltijas valstis un 2) pirms 10 gadiem nodibināja Apvienotās Nācijas.

Pēc tam asamblejas sēde notiks Strasburgā no 1. līdz 4. jūlijam. Uz šo sēdi no Amerikas brauks pa vienam delegātam no katras tautības, bet trīs delegātus dos katras tautības trimdas organizācijas Eiropā. Bez tam sēdē piedalīsies daži trimdinieku starptautisko organizāciju pārstāvji. Pavisam sēdē piedalīsies 42 delegāti. Darba kārtībā paredzēti šādi jautājumi: 1) Eiropas integrācija, 2) kultūras vērtību saglabāšana, 3) bēgļu stāvoklis brīvajā pasaulē, 4) jaunatnes stāvoklis zemēs aiz dzelzs priekškara.

Eiropas Padomes konsultātīvās asamblejas prezidents G. Mollē (Francija) AEN asamblejas ģenerālkomisijas priekšsēdim Dr. V. Māsēnam paziņojis, ka viņš apsveiks AEN asamblejas sēdi Strasburgā un ieskata šo soli par solidāritātes apliecinājumu tautām aiz dzelzs priekškara.

Eiropas Padomes konsultātīvās asamblejas prezidents G. Mollē (Francija) AEN asamblejas ģenerālkomisijas priekšsēdim Dr. V. Māsēnam paziņojis, ka viņš apsveiks AEN asamblejas sēdi Strasburgā un ieskata šo soli par solidāritātes apliecinājumu tautām aiz dzelzs priekškara.

Eiropas Padomes speciālās komisijas pr-dis Vistrands (Zviedrijas parlamenta loceklis) piesūtījis Dr. V. Māsēnam ielūgumu piedalīties nākošā komisijas sēdē. Speciālā komisija pārstāv tautas, kas neieiet Eiropas padomē. Komisijas sēde notika 22. un 23. aprīlī Istambulā, Turcijā.

GAISA SKŪPSTI NENOZĪMĒ MIERU...

Otavā. — Kanadas ārlietu ministrs Lesters Pīrsons savā runā galvaspilsētā ieteica nepārsteigties ār cerībām, gaidot četru lielvalstu valdības galvu konferenci. Pīrsona pēkšņais skeptiskums ir jauns pagrieziens viņa šaudīgajā ārpolitikā. Ārlietu ministrs Pīrsons, vienmēr gatavs miermīlīgās koeksistences atbalstītājs, bieži ir pārmetis Sav. Valstīm viņu provokātīvo izturēšanos, jo sevišķi Tālajos Austrumos. Tagad, turpretim, aina ir pilnīgi mainījusies. Tur, kur Savienoto Valstu ārlietu ministrs Dalless it kā saredz pasaules glābiņu, Pīrsons redz tikai jaunu liekvārdību. Pīrsons uzsvēra, ka tas vien, ka Molotovs, Vīnē uz balkona stāvēdams un smaidīdams, sūta gaisa skūpstus brīvību atguvušiem austriešiem, nav pietiekams iemesls domāt, ka Padomju Savienības ārpolitikā ir noticis pēkšņs pagrieziens, paverot durvis uz pasaules mieru. Toties tieši tādās domās šķiet Sav. Valstu ārlietu ministrs Dalless, kas lielā optimismā gatavojas četru lielo sarunām, kā kādam pasākumam, kura labvēlīgie rezultāti jau iepriekš būtu droši zināmi. Dalless savā pareģošanā aiziet pat tik tālu, ka saka, ka brīvai un neitrālai Austrijai sekos arī komūnistu satelitvalstis.

Atbruņošanās komiteja sāpīgi sarūkas Londonā

Londonā. — Sakarā ar vienošanos 4 lielo ārlietu ministru starpā Vīnē Londonas atbruņošanās konference pēc 12 nedēļu nepārtrauktām sēdēm Londonā pārtrauca darbību, lai to atkal atsāktu Ņujorkā šī gada 1. jūnijā Apvienoto Nāciju namā. Londonas sarunu pārtraukumu pieprasīja Rietumu sabiedrotie, lai iegūtu laiku komūnistu atbruņošanās plāna analizei. Londonā atbruņošanās komiteju pārstāvēja Kanada, Sav. Valstis, Anglija, Francija un Padomju Savienība.

LĪDZŠINĒJO SARUNU BILANCE

PASAULES IEKAŖOŠANAS PLĀNUS MASKAVA NAV ATMETUSI

Pieņemot iepriekšējo konferenču rezultātus kā mērauklu sarunām Sav. Valstu un Padomju Savienības starpā, gaidāmā 4 lielo tikšanās var atnest vienīgi vilšanos visai pasaulei. Tikstošiem dažādās konferencēs ar komūnistiem amerikāņi ir parakstījuši 52 svarīgus līgumus. Divus no tiem komūnisti ir atzinuši par iespējamiem respektēt.

1933. gadā Padomju Savienība panāca vienošanos ar Sav. Valstīm, pēdējām atzīstot komūnistu valdību Maskavā. Tinte vēl nebija paspējusi nožūt uz minētā noliguma, kad Padomju Savienība jau bija uzsākusi savu līgumu lauzšanas maratonu, to sekmīgi turpinot vēl līdz šai dienai. Kopš 1933. gada, t. i. pēdējo 22 gadu laikā, Sav. Valstīm ir bijušas 3.400 dažāda veida sarunas ar Padomju Savienību: amerikāņi ar krieviem kopsummā runājuši apmēram 10.200 stundu. Konferenču aprakstī aizņemtu vismaz 620 sējumus, katrs 400 lapas puses biezs. Konferenču runu noklausīšanās skaņu platēs, klausoties dienu un nakti nepārtraukti, prasītu vairāk kā vienu gadu. Divdesmit divu gadu laikā Sav. Valstis parakstījušas 52 svarīgus līgumus ar Padomju Savienību. No šiem 52 līgumiem komūnisti lauzuši 50. Īstenots vienīgi solījums iestāties karā pret Japānu (krievi karoja tieši 14 dienu, iegūstot neiedomājami bagātīgu kara laupījumu). Otrs Padomju Savienības īstenotais nolīgums ir gaisa koridora atļaušana sabiedrotajiem pāri padomju joslai Vācijā: no sabiedroto joslām uz Berlīni.

Rietumu pasaulei līdzšinējās sarunas ar Padomju Savienību vēl nav bijusi pietiekama mācība. Rietumi joprojām tiksi mēģina un joprojām zaudē. Ko gan dod sarunas, ar kurām nekas nav panākts? Ko līdz līgumu parakstīšana, ja Padomju Savienība šos līgumus tikpat nepilda! Komūnisti ir atzinuši, ka daudz izdevīgāk ir līgumu lauzt nekā to pildīt. Līgums pēc Padomju Savienības uzskatiem ir ierocis, ar kuŗu tā otrai pusei saista rokas, kamēr pati rīkojas, kā izdevīgāk, kaut arī tieši pretēji parakstītam līgumam.

Tuvākā nākotnē 4 lielo gaidāmo sarunu laikā viens no tematiem, bez šaubām, būs Vācija. Sabiedrotie grib austrumus pievienot demokratiskiem Rietumiem. Padomju Savienība grib demokratiskos Rietumus pievienot komūnistu Austrumiem. Vai 4 lielajiem ir kādas cerības panākt vienošanos Vācijas jautājumā? Uz to ir grūti atbildēt, var vienīgi sacīt, ka līdzšinējās 1200 sarunās Vācijas jautājumā, sabiedrotie un komūnisti nekur uz priekšu nav tikuši.

Miers virs zemes ir kāda cita visai populāra sarunu tema, līdz šim apbružāta ne mazāk kā 1.400 dažādās konferencēs Padomju Savienības un Sav. Valstu starpā. Miera sarunās Padomju Savienības pārstāvjiem ir vienmēr paradums runāt par mieru. Bet mājās aizbraucot viņi ar vislielāko steigu cenšas panākt nemieru, vienalga kuŗā pasaules stūrī. 1942. gadā krievi deva vārdu, ka kara laikā necentīsies pēc territoriāliem guvumiem savu robežu paplašināšanai. Ja komūnisti savu vārdu būtu turējuši, tad šodien aukstā kara nemaz nebūtu. Bet, kā parasts, komūnisti savu vārdu neturēja, rezultātā pilnīgi pārņemot vai vismaz uzkundzējoties par 11 valstīm ar 750 milj. iedzīvotājiem.

Bez gaisa cēliem Vācijā Padomju Savienība „pildīja" vēl vienu Rietumiem dotu solījumu — tad, kad Japāna jau bija sakauta, sarkanarmija iebruka Japānā. Par itin neko krievi ieguva bezgala daudz. Japānas robežu padomju karaspēks pārgāja divas dienas pēc pirmās atombumbas nomešanas uz Hirošimu. 40 dienas vēlāk Staļins paziņoja sarkanarmijas galīgo uzvaru. Sakarā ar Jaltas nolīgumu Padomju Savienība ieguva milzu territorijas, pietiekami daudz, lai komūnismam dotu iespēju dominēt visā Āzijā.

Tāda īsumā ir līdzšinējo sarunu bilance. Miljoniem vārdu, tūkstošiem stundu, desmitiem līgumu — kuŗus Padomju Savienība pat nedomā pildīt. Bet Rietumi cer, ka kādu jauku dienu Padomju Savienības pasaules iekaŗošanas politikas plāni var mainīties un ka Maskava var patiesi sākt aizstāvēt līdz šim nevērtīgi dubļos mīdīto miera ideju. Līdz šim tas tā vēl tomēr nav noticis. Kādēļ gan lai tas notiktu tagad...?

BEIDZOT ATRASTS

„KAS VIŅŠ IR UN KO VIŅŠ DARA"...

Pirmās LA sacensības uzvarētājs saņem 50 dolaru balvu.

— Hallo, hallo šeit Hamiltona JA 8-3247. Latvijas Amerikā Hamiltonā pārstāvis — Gailītis. Kas, lūdzu runā?

— Te Latvijas Amerikā redakcija Toronto. Man jāpaziņo jums patīkams pārsteigums un jālūdz laikraksta uzdevumā apsveikt laimīgo uzvarētāju, izmaksājot viņam 50 dolarus. Laimīgais šoreiz ir komponists Jānis Cīrulis.

— Tiks nekavējoties izpildīts.

Šī bija viena no īsākām un patīkamākām sarunām ar mūsu laikraksta galveno redakciju.

Ir jauks un saulains rīts, kad sēstos automobilī un dodos uz Hamiltonas rietumu rajonu, kur dzīvo arī Hamiltonas pilsētas galva, lai 18 Mauntain Ave sastaptu laimīgo uzvarētāju. Izstaigāju visu māju, bet neizdodas tomēr Jāni Cīruli nekur sastapt. Izrādās, ka komponists, būdams liels dabas mīlotājs sēd skaistajā dārzā zem ziedošiem cerīņu krūmiem.

Seko apsveikums un sirsnīgs rokas spiediens. Pēc tam velku naudu no maka un noskaitu laimētos 50 dol. Par naudu J. Cīrulis pārsteigts un ļoti priecīgs, jo tā esot tāda lieta, kuŗas nekad neesot par daudz. No šīs summas J. Cīrulis tūlīt noziedo DV palīdzības darbam $10.00, bet pārējā laimesta daļā būšot gan jādalās ar Gaiduli, jo arī viņš bijis palīgos pie saržu uzmināšanas.

Komponists pēdējā laikā ļoti aizņemts, jo 21. maijā ir HLB koŗa gadskārtējais koncerts Dalewood skolā. Šai sakarā koŗa mēģinājumi notiek divi reizes nedēļā, pie kam dziesmas iestudētas bez klavierēm, ar vijoles palīdzību.

Pēdējā laikā gan koris sev nopircis klavieres, bet tās vēl nav savestas kārtībā. Koncertā daudz jaunu dziesmu un tās paša diriģenta, V. Lindes un I. Saksa, un dažas no tām tiks atskaņotas Kanadā pirmo reizi. Kad atvados no komponista, iztukšojam pa ceļa kājai, un es dodos tālāk savās ikdienās gaitās.

J. G.

SACENSĪBA
Nr. 2
sāksies
LATVIJA AMERIKĀ
nākošajā numurā
Pierādiet savu asprātību un apķēribu, iegūstiet vērtīgās balvas!

Latvijas Amerikā Hamiltonas pārstāvis J. Gailītis izmaksā 50 dol. godalgu sacensības „Kas viņš ir un ko viņš dara" 1. vietas ieguvējam komp. J. Cīrulim.

Balvas starp sacensības pareizajiem atminētājiem Pavasara ballē „Kādreiz maijā" izlozēja īpaša žūrijas komisija. No kreisās DV Toronto nod. valdes pr. v. P. Broks DV KV rev. kom. pr. A. Putniņš, LA saimn. vad. v. P. Ratnieks un laimestu vilcējas, balles viešņas — A. Liepkalne un N. Ostrovska.

Otro godalgu — grāmatas 20 dol. vērtībā — ieguva E. Kalviņa, kas tās izvēlas no DV grāmatnīcas bagātīgā klāsta. Jaunākos izdevumus E. Kalviņai rāda grāmatnīcas saimnieks P. Ratnieks
J. Kreiļa un H. Kligera foto

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

ATSTUMTIE TAUTIEŠI

P. DREIMANIS

Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centrs Iztelcis domu, ka latviešu globālās apvienības vadībā var darboties vienīgi Latvijas pavalstnieki.

Jaunāko laiku normālās dzīves apstākļos pavalstniecības maiņa bija diezgan komplicēta. Bet kādreiz, iepriekšējos gadu simteņos, šim jautājumam piešķīra maz vērības — cilvēki pārvietojās, apmetās uz dzīvi tur, kur viņiem patika un reizēm pat svešajā zemē organizēja valstisko iekārtu. Tagadējos juceklīgos un bēgļošanas laikos arī notiek liela, gandrīz vai tautu staigāšana, gan uz pašu ceļotāju iniciātīvu, gan spaidu kārtā. Bet tagadne atšķiras no pagātnes ar to, ka jaunajās dzīves vietās izceļotājiem jāsaduras ar attiecīgo valstu likumiem, kas neļauj apmesties uz dzīvi bez attiecīgās valsts varas atļaujas un tā parasti regulē to palikšanas iespējas, gan noteicot laiku pavalstniecības iegūšanai, gan ierobežojot tiesībās, gan prasot maksu par atļauju dzīvot, gan vispārī sarežģījot cilvēka eksistences iespējas. Ja kādā valstī politiskie bēgļi nav nekādā ziņā ierobežoti, tad tas nedod tiesības šīs valsts immigrantiem iejaukties citu zemju iecelotāju rīcībā un to nosodīt, jo ikvienas valsts immigrantu stāvoklis ir savādāks. Tāpēc tikai katras atsevišķas valsts iemītnieki ir spējīgi pareizi spriest par to, kas viņiem darāms, atbildot pirmām kārtām katrs savas sirdsapziņas priekšā. Izšķiršanās var būt dažāda, bet arī tanī gadījumā, ja kāds pāriet citas valsts pavalstniecībā, tas vēl nenozīmē viņa attieksānos no savas tautības.

Mūsu dienās visvairāk ir apdraudēta latvju tautas eksistence un tās īpatnējā latviskā kultūra. Ja latvju tauta jūtami sarūk, tad var būt runa: projektēto jaunceltni vērotāja acij gandrīz pilnīgi aizsedz koku lapotne. To atzina arī daļa tiesnešu. Pēc apm. 2 stundu uzturēšanās Bērzainē un garām pārrunām par Em. Geta mājas skaistuma saudzēšanu tiesa izbrauca uz kādu paaugstinātu vietu apm. 2 km attālumā no Bērzaines, lai no turienes vēlreiz izdarītu novērojumus par to, kādu ietekmi uz nogāzes skalstumu atstāj projektētās jaunceltnes kontūras. Šī apskate vēl vairāk nostiprināja pārliecību, ka jaunceltne ne mazā-

elonālās kopdarbības, ievērojot arī to, ka par cilvēka nostāju liecina galvenokārt viņa darbi, bet ne skaļās frazes un skalstās runas, kas viegli var aizmirsties; turpretim darbos iemiesojas cilvēka enerģija un velk viņu līdzi tam, kur viņš ir ieguldījis sevi. Līdz ar to uzplaukst nacionālā kultūra un pastiprinās tās saglabāšanas un attīstības iespējas. Ja tautietis nevar darboties līdz savas tautas saglabāšanā un nacionālās kultūras attīstībā, tad viņš ir nostādīts dilemmas priekšā — palikt izolācijas stāvoklī vai mēģināt pieslieties kādai citai tautai. Tā kā izolāciju cilvēkam grūti panest un asimilācija jau tā ir durvju priekšā, tad atstumtais tautietis viegli var iekrist tās slazdos, kas, protams, nevar nākt par labu latvju tautai.

Ja jācīnās par latvju tautas eksistenci, tās kultūras attīstību un politisko neatkarību, tad jākopo visi spēki, neatstumjot nevienu, kas piekrīt cīņas mērķiem un vēlas, tos atbalstīt. Šis mērķis ir tik svarīgs, ka viss nobāl tā priekšā, jo tam visur nav nekādas nozīmes, ja galvenais mērķis netiek sasniegts.

Latvju un arī citu tautu piederīgie pagātnē ir pierādījuši, ka viņi spēj aizstāvēt savas nācijas politisko neatkarību, nebūdami pat attiecīgās valsts pavalstnieki; piem., citās valstīs dzīvojošie latvieši, kas nekad nav bijuši Latvijas brīvvalsts pavalstnieki, tās tapšanas labā ir tik daudz darījuši, ka Latvijas demokratiskās republikas vadība viņu nopelnus cildināja un viņus apbalvoja goda zīmēm; arī lietvieši, Amerikas Savienoto Valstu pavalstnieki, ar sevišķu sparu ir iaztāvējuši un aizstāv Lietuvas neatkarību.

Ievērojot minētos norādījumus, grūti atrast motivējumu LAK Eiropas centra lēmumam un atzīt to valsts atjaunošanu. Tāpēc nav lietderīgi atstumt kādu tautiešī no nasēm tagadējā situācijā.

SARAKSTĪŠANĀS AR PIEDERĪGIEM LATVIJĀ

Pēdējā laikā daudzi tautieši uzsākuši regulāru sarakstīšanos ar piederīgiem Latvijā un sūta arī tiem saiņus ar pārtiku, drēbēm medikamentiem. Muita par sūtījumiem jānomaksā sūtītājam, jo saņēmējam tas nav pa spēkam. Muita, ko krievi uzliek dāvanu saiņiem, ir augsta un tā stipri pārsniedz sūtījuma vērtību.

Ir saprotama vēlēšanās sazināties ar piederīgajiem un griba tiem palīdzēt, bet līdz ar to nomāc raizes, vai nosūtītā vēstule vai sainis neatnes saņēmējam nelaimi. Šinī sakarībā derētu iegaumēt to, ko stāsta igauņu bēglis Rastas, kas nesen nobēga no kuģa Londonā. Pēc viņa vārdiem Igaunijā, ja kāds grib dabūt darbu, tad pirmie jautājumi, kādus tam uzdod kadru daļā ir šādi: Vai ir piederīgie ārzemēs? un vai jūs sarakstāties ar viņiem? Rastas saka, ka, piemēram, ostas strādnieka vietu Tallinā viņš nebūtu dabūjis, ja tam būtu piederīgie ārzemēs.

Tālāk Rastas zina stāstīt par gadījumu, kur kāda māte aicinājusi pa radio savu dēlu atgriezties no brīvās pasaules dzimtenē, apgalvojot, ka viņam nekāds sods nedraudot. Dēls arī paklausījis mātes aicinājumam un atgriezies mājās. Tomēr drīz vien viņu apcietināja un tas pazuda bez vēsts.

AIZVESTO PIEMIŅAS AKTS BERLĪNĒ

Baltiešu Padome (Vācijā) sanāca uz sēdi 30. aprīlī Tībingenā. Kā latviešu pārstāvji piedalījās R. Liepiņš un A. Šilde. Padome nolēma šogad rīkot plašāku aizvesto piemiņas aktu Berlīnes rietumu daļā. Tālāk padome brīdināja bēgļus neuzticēties Padomju vilinājumiem atgriezties dzimtenē.

Atklās Ziemassvētku vecīša pilsētu

Puscelā no Ziemeļpola, Beisbridžas pilsētā pie Muskokas, 21. maijā atklās St. Klausa, — Kanadas Ziemassvētku vecīša pilsētiņu, uz kurieni no centrālās stacijas minētā dienā noies arī īpašs vilciens pl. 9,15, kas atgriezīsies Toronto plkst. 7. Pilsētiņā būs redzamas Ziemassvētku veča darbnīcas, palīgi — rūķi, bazniča, kā arī dažādi laika kavēkļi bērniem: pasaku grāmatas, izjādes ar ponijiem, stendi rotaļas, utt. Atklāšanas dienas sarīkojumā piedalās arī slavenā peldētāja Marline Bella ar savu treneri Gasu Raideri, kas demonstrēs peldēšanas māku Muskokas upē. Ziemassvētku vecīša pilsētiņu ar oficiālu runu atklās Kanadas satiksmes ministrs Džēms N. Allans. Ceļš turp un atpakaļ, ieskaitot ieču un dažādas izpriecas, maksā $7.75, bērniem zem 12 g. $4.75. Atlikums par labu kroplo bērnu palīdzībai.

TOP KATOĻU GARĪGAIS CENTRS

Šinīs dienās Toronto viesojās Mariāņu kongregācijas pārstāvis — tēvs J. Grišāns no ASV. Viņš piedalījās latviešu katoļu dievkalpojumā, draudzes pilnsapulcē un paplašinātā draudzes komitejas sēdē, kā arī apmeklēja katoļu organizāciju amatpersonas un daudzus tautiešus. Tēva J. Grišāna apciemojuma nolūks — noskaidrot latviešu katoļu garīgā centra radīšanas iespējas.

Mariāņu kongregācija, kuras sastāvā ir arī vairāki latvieši, nodomājusi iegādāties vai nu Kanadā ASV robežas tuvumā vai arī otrādi, kādu lauku nekustamu īpašumu, kur varētu celt baznīcu, sanāksmes telpas un eventuāli arī ierīkot veco cilvēku patversmi. Īpašumam būtu jāatrodas ūdens tuvumā, lai vasarās varētu rīkot bērnu kolonijas un rūpēties par strādājošo atpūtu. Varētu pat paredzēt apbūves gabalīņus, uz kuriem celtu nelielas dzīvojamās mājiņas pensionāriem vai vecākiem precētiem pāriem, lai tie vecumdienas pavadītu savu tautiešu vidē. Šāda centra ierīkošanai Kanadas un ASV robežjoslā nolūks ir — kalpot abu zemju katoļticīgiem tautiešiem, jo tas tad būtu vienādā attālumā no lielākiem ASV un Kanadas latviešu centriem. Kanadas katoļticīgo latviešu vairums dzīvo taisni Ontario provinces dienvidu daļā.

Tēvs J. Grišāns jau iepriekš apmeklējis lielākos katoļticīgo novietojumus ASV un ievācis plašu informāciju par pieminētā centra radīšanas vajadzību un šī pasākuma eventuālu atbalstīšanu no tautiešu puses.

Toronto draudzes pilnsapulce, kuŗu ar saviem nodomiem iepazīstināja tēvs J. Grišāns, iecerēto pasākumu uz vissiltāko atbalstīja. Par tā radīšanu izteicās draudzes prāvests Dr. B. Kokins un draudzes komitejas priekšsēdis V. Miklašēvičs. LKKCK centrālās valdes prādis J. Niedra viesim ziņoja, ka šo pasākumu silti atbalstīs arī pārējās Kanadas katoļu vienības. Toronto draudzes paplašinātā komitejas sēdē tika sīkāk pārrunāti jaunā pasākuma iegādes un izveidošanas jautājumi.

Ar Toronto gūtajiem iespaidiem un pārrunu rezultātiem tēvs J. Grišāns bija ļoti apmierināts. Caur Montreālu viņš devās atceļā uz ASV, lai satiktos ar tikko no Romas iebraukušo Mariāņu kongregācijas ģenerāli un ziņotu viņam par izdarītās aptaujas un notikušo sarunu rezultātiem. Galīgo lēmumu par latviešu garīgā centra radīšanu pieņems kongregācijas ģenerālis. Domājams, ka centra veidošana un vadīšana tiks uzticēta tēvam J. Grišānam, piedodot viņam kā palīgus citus latviešu garīdzniekus. Cik zināms, tikko no Brazilijas ASV jau ieradies prof. B. Baginskis.

Tēvs J. Grišāns ir plaši pazīstams latviešu garīdznieks un sabiedrisks darbinieks. Pirms iestāšanās Mariāņu kongregācijā, viņš ilgāku laiku bija Rēzeknes dekāns, katoļu kara kapellāns un vairāku draudžu prāvests. Studiju nolūkos ilgāku laiku uzturējies Romā. Atgriezies dzimtenē vadījis otrās Rēzeknes katoļu baznīcas celšanas un sekmīgi to beidzis. Kopā ar pārējiem tautiešiem devies trimdā, kō vadījis Vācijā, Argentīnā un tagad ASV.

Ziedojumi

Kičenāras ₱— Vaterlo nodaļas Lieldienu akc. ziedotāju saraksts, par ziedojumiem trūkumcietējiem un kara invalidiem Eiropā.

J. Zommers, E. Pope, K. Tomiņš, P. Lauks, L. Zupa, ziedojuši katrs $5.00.

L. Znots $4.00. K. Šmits, A. S. Zommers, H. J. Kalniņš, K. Petersss A. Ozoliņš $3.00 katrs. A. Zandersons, T. Šmits, L. Eichvalds, L. Radatus, A. Zibens, Z. Melders, A. Lūters, V. Lasmanis, J. Ozols, I. Zommers, J. J. Berkmanis, J. Cers, R. Auziņš, Z. Iņķis, A. Geste, V. Taurіņš — $2.00 katrs. Nezināms, E. Leitis, V. Fridrichsons - $1.50 katrs.

A. Latuns, A. Preiss, R. Alksnis, V. Ernestsons, Kr. Spricenieks, A. Immers, P. Beļeckis, A. Rudusans, E. Berķis, L. Trinauskis, G. Šūbiņš, Nezināms karavīrs, A. Eichvalds, A. Skujiņš, A. Pizāns, J. Vilde, E. Berkmane, F. Vīnakmens, H. Kāpa, A. Immers, M. Eichvalds — $1.00 katrs. Kopā — $101.50.

Zommers, DV Kičeneras — Vaterlo nod. pr-dis. A. Preiss, kasieris

Sarīkojumu kalendārs

Toronto

21. maijā Toronto latviešu nac. teātŗa izrāde Brīnumzālīte.

27. maijā Dubultkvarteta Kalvis koncerts Parkdale Collegiate, Jameson St.

27. un 28. maijā Baltiešu sporta svētki centrālā YMCA.

28. maijā Baltiešu sporta federācijas balle Masarika zālē.

28. maijā Amerikas latviešu teātŗa Ņujorkas ansambļa viesizrāde, Anšl. Eglīša Sandra, Jarvis Collegiate Institute auditorijā.

29. maijā, plkst. 6 v. sv. Andreja baznīcas zālē Toronto Latviešu ģimnazijas mācības gada noslēguma vakars.

5. jūnijā, plkst. 3 pp. sv. Andreja baznīcas telpās TLBS skolas izlaiduma akts.

11. jūnijā sv. Andreja baznīcas zālē Ernas Ošiņas — Bērziņas baleta studijas audzēkņu vakars. Pianiste Edite Timmermane-Ozola.

17. jūnijā Veras Keišes baleta skolas 4. gadskārtējais audzēkņu vakars Cosburn Junior High School auditorijā.

24. jūnijā Latviešu organizāciju kopīgā Jāņu balle ar Dainas koŗa un Dižzanča piedalīšanos Palace Pier, Lakeshore Rd.

2. un 3. jūlijā latviešu studentu vispasaules 15. kongress sv. Andreja baznīcas zālē; 2. jūlijā Kolumbus zālē kongresa balle.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, MONTREAL, P.Q.
5210 VICTORIA AVE, APT. 16

LASĪTĀJU vēstules

BĒGĻU BĀZAS AUSTRIJĀ

Trimdas laikam turpinoties, daudzu citu valstu emigranti, lai nodrošinātos pret iespējamo piespiedu repatriāciju un, varbūt, lai atvieglinātu savu eksistenci, ir pieņēmuši šo valstu pavalstniecību. Austrijā bēgļi pilsonību nebūs iegūvuši, jo Austrijas jaunais pavalstniecības likums ir stipri stingrs.

Kad Austrija tika okupēta, automatiski visiem pilsoņiem piešķīra Vācijas pavalstniecību, kādēļ, Austrijai topot atkal brīvai, Austrijas pilsoņu (pavalstnieku) faktiski vairs nebija. Tagad jaunais pavalstniecības likums restaurē agrāko pavalstniecību visām tām personām (tā būs jādara arī Latvijas likumdevējiem pēc boļševiku izdzīšanas!), kas okupācijas brīdī bija Austrijas pilsoņi, kā arī, protams, viņiem dzimušiem bērniem utt., kas pēc agrākiem likumiem būtu kļuvuši Austrijas pavalstnieki.

Turpretim, visām tām personām, kas okupācijas laikā, ieceļojušas Austrijā, nav tiesības prasīt Austrijas pavalstniecību. Tā praktiski šis nodrošināšanās veids pret piespiedu izdošanu, iegūstot tās valsts pilsonību kur dzīvojam, Austrijā nav ticis izlietots.

Mag. iur. E. Lapiņš, Grand Rapidos, Mich.

ATBILDE ABIEM KANAKIEM

Mīļie veči, jums jau abiem ir sagājis dēļī ar tām smadzeņu rievām, Ja jūs abi tā dūšīgi būtu situšies pa to Krievzemi, nebūtu jākasās šeit. Ja leģ. K. negrib sportistiem neko ziedot, tad lai tūliņ nekāpj uz ancuka. Kas zina, kādēļ K. ir cemmīgs uz sportistiem? Tie nedzer mazāk kā kārtīgs kanaks, jo paši vairums bijuši kanaki. Bet lai nebāž to Krievzemi priekšā, dažs tur vaņķu redzēja tikai kā güstekni. Arī es biju Krievijā! Velns, kas par aukstumu! Bijām simtiem letiņu puikas. Tādu pūku metām ar vaņķām, ka tik turies. Bet kur jūs divi uzreiz metat pūku pa avīzi? Tas nemaz nepiestāv pie kanaku ģimja. Kanaki bija klusu visu laiku, miers ar jums.

Kurzemes lielciņu līdzgaitnieks, Ziemeļontario, T. M.

KĀJBUMBA UN GALVA

Tās apmērā ir puslīdz vienādas, karikatūras bieži redzētas apmainītās vietās...

Toronto sporta draugi ar lielu interesi apmeklē gandrīz vai katru futbola sacīkšti, kur spēlē mūsējie. Piedalās ar „ikšķa turēšanu," tomēr lielais vairums „piedalās" ar savām pamācībām spēlētājiem, daudzkārt viens otram pilnīgi pretēji. Protams, visi vēlas tikai vienu, katrā gadījumā savējo uzvaru.

Jā, un pie uzvaras futbolā, tāpat kā visās citās lietās, pirmkārt jāliek darbā galva. Un to nu no latviešu spēlētājiem drīkstētu prasīt, jo tie ir pietiekami veci gados, rūdīti vīri. Sportistiem, kas tiecas pēc uzvarām bez treniņa, nav vajadzīgās izturības, technikas. Lai to sasniegtu, ir jāpadomā ar galvu. Tas nav nekas jauns, jāpaskatās tikai, ko dara gados vecie profesionāļi. Viņi spēlē tikpat jauki kā jaunības dienās. Starpība — reducēta piepūle, bet ekvivalents tas pats.

Tādēļ latviešu futbolistiem ieteicams:

1) „Nespert" bumbu tālu zilā gaisā, jo mūsējie nav spējīgi to saņemt (sk. 2. p.). Piespēlēt to zemu, neatdodot pretiniekam, tā pēdējo kausējot. (Vīnes skola).

2) Gaužām bēdīga mūsējiem galvas technika, īpaši uz augsto bumbu pārķeršanu savā rīcībā. Šī technika ir pavisam viegli piesavināma. pāris nedēļās katram spēlētājam. Piesien pie pagraba griestiem vai brīvā dabā pie koka zara diegā pakārtu papīra vīkšķi. Ieskrienoties tāpat arī no vietas, mēģiniet to skart ar galvu, pēc spējām un panākumiem šo vīkšķi ceļot augstāk. Kad sasniegts augstums — gaisā izstiepta roka plūs 1-2 delnas tiesas, tad tas jau ir ļoti labi (tā trenējas profesionālie, arī agrāk Latvijā tren. Malošeks, Stancels).

3) Par galvas techniku gandrīz vairāk nebūtu ko teikt, ja neienāktu prātā, ka sacīkstes notiek pa lielākai daļai svētdienās, vīkenda beigās. Laba daļa mūsu sportistu mīl arī citus cilvēciskos „sportus," sauksim šoreiz to par „vienrocīgo raušanu." Tā ir smaglatlētika, bet nezinu kādēļ otrā dienā tiek piegādātas tik precīzas piespēles galvai, pilnīgi bez technikas, bez trenera iejaukšanās...

Par spēlētāju techniku šeit negribu daudz ko teikt, tā ir treniņu lieta. Ko var prasīt, ja zināms, ka gandrīz visi futbolisti smagi strādā. Gribas atpūsties, gribas daudz ko citu arī vēl darīt, bet laika par maz.

Man tomēr šķiet, ka mūsējiem nebūs laimīgas svētdienas. Nākošā sacīkste būs piektdien, tur es būšu klāt, sagaidīt šīs sezonas pirmo uzvaru.

T. B., Toronto

KANADĀ TORONTO

Toronto Mednieku un makšķernieku kluba rīkotā mālu baložu šaušana notiks sestdien, 21. maijā, plkst. 3 pp. Ruņģa farmā.

Latviešu YMCA lūdz visus, kas [illegible] to svētku goda priekšsēža V. Zvanītāja 4. jūnijā, pieteikties pie V. Mazura, GL 0985.

Jau vairākas nedēļas nogales Latvijas universitātes vienību savienības locekļi redzami 1. ev.-lut. draudzes lauku īpašumā Sidrabenē, kur, sakarā ar saviem tradicionāliem darba svētkiem, tie izbūvē kalna ceļā uz bērnu vasaras nometni kāpnes un pēc architektes Maigas Vētras projekta ceļ senlatviskā stila vārtus. Blakus vārtiem būs iekārtota vitrīna ar vēsturiskās Sidrabenes pils aprakstu. Darba svētki notiks svētdien, 29. maijā, kur akadēmisko runu teiks darba svētku teicējs prof. A. Dreimanis.

Darba svētku dalībnieki izbrauks uz Sidrabeni svētdienas rītā ar autobusu no sv. Andreja baznīcas pl. 9.15. Svētku sākums būs pl. 11.30.

Preses fotografs H. Kligers atgriezies no Hamitonas, kur beidzis īsu papildkursu komerciālā fotografēšanas mākslā, kas no 14.—18. maijam ar Preses un komerciālo fotografu apvienības gādību tika rīkots pie Londonas (Ont.) universitātes. Lekcijas krāsu fotografēšanā lasīja arī J. Benjamiņš.

Ziedojumu vākšanas akcija, ko noorganizēja Sidrabenes pārvalde par labu bērnu vasaras nometnei, devusi labus panākumus, un ziedojumi pārsniedz 600 dolaru. Pateicoties arī uzņēmēja J. Gobas materiālam atbalstam, Sidrabenē jau tuvākā laikā sāks celt divas lielākas mājās. Buldozers jau paspējis nolīdzināt jaunceltnei vietu. Ēku projektus zīmējis E. Broders. Reizē ar to varēs īstenoties arī iecerētā mazo bērnu vasaras nometnes iekārtošana.

Visiem, kas pieteikuši kapu vietas jaunajā latviešu kapsētā, tās uz vietas ierāda šās kapsētās parvaldes pilnvarotais J. Skrastiņš, tel. — RI 1454.

Svētdien, 15. maijā sv. Andreja baznīcas telpās notika Latviešu agronomu biedrības Kanadā gada sapulce, kur jauno valdi ievēlēja gandrīz pilnīgi vecā sastāvā. Sakarā ar studijām ārpus Toronto nekandidēja A. Vanags, kuŗa vietā ievēlēja V. Leimani. Jaunā valdē ievēlēti — K. Priedītis, L. Kerāne, J. Bārs, E. Lazda un V. Leimanis. Revīzijas komisijā — E. Rengarte un [illegible] Plūksna.

Valdes ziņojumu sniedza priekšsēdis K. Priedītis, bet revizijas komisijas ziņojumu E. Rengarte, konstatējot, ka valde darbojusies sekmīgi. Sapulce vienbalsīgi ar atzinību pateicās par valdes lietišķo darbību.

Pārrunājot nākotnes darbības jautājumus, atzina, ka jāturpina lauksaimniecību saimnieciskā stāvokļa analizes. Tāpat nolēma arī rīkot ekskursijas un priekšlasījumus. Jūnija sākumā paredzēta ekskursija uz Toronto universitātes botanisko dārzu, kur strādā agr. J. Lejiņš.

Sapulce akceptēja arī ASV dzīvojošo latviešu agronomu priekšlikumu par latviešu agronomu globālās apvienības valdes šastādīšanu. Projekts paredz, ka pagaidu valdē ieiet atsevišķo zemju valžu priekšsēži, bet padome sastādās no valžu locekļiem. Pagaidu valdes darbība paredzēta turpmākiem 2 gadiem. Nolēma arī rūpēties par agronomu biļetena izdošanu, kas iznāktu 4 reizes gadā, un apstiprināja dārzkopības sekcijas instrukciju, kur pieteikušies jau 25 biedri. Iesākta arī mājturības sekcijas organizēšana.

TLB dramatiskais ansamblis pagājušās nedēļas nogalē viesojās Hamiltonā ar E. Zālītes komēdiju Maldu Mildas sapņojums. Uz izrādi skolas jaunatne bija aicināta par brīvu, bet pavisam izrādē noskatījās ap 170 hamiltoniešu, kas to uzņēma ar siltu atsaucību.

Pēc sava koncerta Toronto L. Sepe, jau otrā dienā agri no rīta devās uz Otavu, kur viņai bija koncerts jau tās pašas dienas vakarā. L. Sepe jaunajā pasaulē pavadījusi gandrīz 7 mēnešus, un šai laikā paspējusi sniegt 33 koncertus ASV un 7 koncertus Kanadā. Māksliniece Amerikā ieradās pagājušā gada 11. novembrī, bet dosies atpakaļ uz Vāciju 9. jūnijā. L. Sepe koncertējusi pavisam ar 3 dažādām koncerta programmām, viena no tām ir garīga. Paredzams, ka vēl jūnija sākumā L. Sepe dziedās Toronto operu un operešu ārijas.

Vācijā L. Sepe nodomājusi atkal pievērsties operas skatuvei.

Toronto raidītājs CFRB sestdien, 14. maijā, atkal sniedza latviešiem veltītu proogrammu, kuŗā ar dziesmām piedalījās Dainas koris komponistes Ērikas Freimanes vadībā un baritons Pēteris Geistauts. LNAK skolu daļas vadītājs J. Mežaks intervijā stāstīja par Latvijas skolu sistēmu Latvijas brīvvalsts laikā, J. Mežaks sniedza arī informāciju par raidījuma programmā uzņemto latviešu dziesmu komponistiem — E. Freimani, E. Melngaili, E. Dārziņu, A. Feilu un J. Kalniņu. Dainas koris dziedāja 4 dziesmas, bet P. Geistauts E. Dārziņa Rezignāciju un ārija no J. Kalniņa operas Ugunī. Liekas, ka raidītāja technisko iekārta ir samērā vienkārša, un studija nav piemērota koŗa dziedājumu pārraidījumiem, tāpēc koŗa dziesmas neskan tik labi, kā mēs esam paraduši tās dzirdēt no Dainas koŗa koncertzālē. Ar gandarījumu jāatzīmē P. Geistauta jaukais dziedājums.

HAMILTONĀ

Pirms laba laika Hamiltonas latvieši A. Sarkans un R. Valers Hamiltonā nopirkuši pārtikas preču veikalu, 120 Barton St. E., kas atrodas Barton un Mary ielu krustojumā.

Veikals pārņemts ar visu iekārtu un, protams, arī ar visiem klientiem. Veikalā daudz kas pārgrozīts. Klāt nākuši ledus skapji, dažādas mašīnas, kā arī papildinājumi veikala iekārtā, tāpat preces lielā vairumā. Telpas tikko remontētas, iekārtotas tīri un glīti. Veikals atstāj mājīgu un patīkamu iespaidu. Vairums pircēju ir gan kanadieši un apkārtējie jaunkanadieši, bet netrūkst arī latviešu pircēju. Veikalā apkalpo A. Sarkans ar pieņemtu pārdevēju ungārieti, jo apkārtnē dzīvo daudz ungāru.

Veikals tagad saucas Northland Grocers, tiek reklāmēts arī Hamiltonas radiofonā, reizē ar Gronava desām.

J. G.

SADBERIJĀ

Sadberijas latviešu draudzes dāmu komiteja 30. aprīlī bija sarīkojusi Ziedoņa vakaru. Pavasarīgi izrotātajā zālē vairāk nekā 70 apmeklētāju atsaucīgi noklausījās priekšnesumos.

Vakaru atklāja Dāmu komitejas priekšnieces T. Neimanes uzruna, tai sekoja E. Kerģes apcerējums par tematu Atceries dzimteni. — Dzimtās zemes pavasari klausītāju atmiņās palīdzēja uzburt arī Vuškāna deklamācijas.

Jautro priekšnesumu daļā publiku smīdināja Ž. Neimanis Nīnēnu purviņā un „no Rīgas operas atbraukušā" Stiebriņmāte (O. Migleniece).

Dāmu komitejas visu 5 locekļu (T. Neimane, A. Dinbiere, O. Migliniece, A. Plūdone, E. Kerģe) uzvedums: Dāmu komitejas sēde satīriskā skatījumā parādīja mūsdienu sabiedriskās dzīves vājības. Priekšnesumus zīmīgi pieteica I. Helgūts.

Savienīgai dzīvei veltītās stundas pagāja omulīgās pārrunās, dziesmās un dejās.

Ģimenes dienas svinības Sadberijā 8. maijā ievadīja latviešu dievkalpojums, kam pieslēdzās Sadberijas latviešu skolas sarīkojums. Draudzes mācītājs E. Kerģis teica svētku runu, un skolēni ar dziesmu Dari mani, mīļais Jēzu, solījās „apkārtnē un mājā gaiši spīdēt." Visi skolas audzēkņi, sākot ar bērnu dārzu, piedalījās priekšnesumos, ar tiem iepriecinādami ne vien savus vecākus, bet arī visus pārējos apmeklētājus. Azaidu bija sagādājušas bērnu mātes, bet par viesu omulību rūpējās laipnā skolas pārzine — Olgā Migleniece. Priecīgie bērni apveltīja savas māmuliņas ar ziedu puškīšiem, bet visiem tiem, kas tālumā, skolēnu koris sveicienus sūtīja ar Tec, saulīte, tecēdama.

NIAGARĀ

Rosīga sabiedriskā darbinieka, mūsu laikraksta līdzstrādnieka un DV KV viceprieksšēža L. Līduma ģimenē 12. maijā piedzimis otrs dēls, Andrejs Gundars.

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs, atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

TORNAS GRĀVJRAČI

J. Gailīša dienas grāmatas 2. daļa

II

Neskaitāmi bēgļu pajūgi gan ar mantām, gan bez tām. Arī atsevišķi gājēji. Svīda jau galsma, kad mēs bijām pilnīgi iekļāvušīs Lielvācijas pēdējā gājienā. Te nu bija viss, kas palicis pāri no varenās Vācijas. Viss bija uz ceļa. Visi pametuši savu iedzīvi, salikuši iespējamo mantu ratos, devās prom uz rietumiem, prom no komūnisma briesmām. Tur nabadzīgie zemnieki visas savas mantas bija salikuši kokasu ratos, tur bagātie sēdēja nosaluši un sarāvušies savās kādreiz lepnajās karietēs, visi pamesti vienam un tam pašam liktenim.

Tālāk cela malā uz vēdera gulēja nošauti vairāki vīriešu līki. Viņu vājās miesas un noskrandušās drēbes liecināja, ka tie ir kādas koncentrācijas nometnes iemītnieki, bet val nu bēgot vai nespēkā salīmuši ceļa malā, kādēļ to dzīve nobeigta te ar dažiem šāvieniem? Ceļa malas pilnas ar salūzušiem braucamiem ratiem un citām jau lietošanai nederīgām mantām.

Tā solojot, nonākam līdz kādam ciemam. Visi ciema iemītnieki, kā liekas, ciemu bija atstājuši jau dienu iepriekš, un tas izskatījās pa pusei izmiris. Tomēr kādā kalpa arī karavīri, darba dienesta vīri un mājā sastapām kādu vecāku vīru, citi vācu mundieros tērpti vīri. Protams, vilciens bija tik pārpildīts, kas sākumā ar mums nemaz negribēja runāt, bet, kad noskaidrojās, ka stāvēšana iznāca tikai uz vienas kājas, jo otrai nebija vietas uz grīdas, tik ļoti pārpildīti bija vagoni. Nebija jau arī te nekāda paradīze, ja vagoni apkurināti netika un arī viens otrs logs bija bez stikla, bet, salīdzinot ar to, kā mēs jutāmies uz vaļējās platformas, šinī vagonā mēs jutāmies kā paradīzē. Protams, vilciens jau arī tūlīt nekur negāja, un nebija arī nekādas garantijas, ka viņš vispār ies, bet cerība ir laba lieta, un, neatlaidīgi gaidot, arī mēs beidzot sagaidījām, ka vilciens sāka lēnām kustēties. Nebija jau nu tas nekāds ātrvilciens, tomēr ātrāk tas gāja nekā kājām, un arī jumts bija virs galvas.

(Turpinājums sekos)

LIETUVIEŠU VĒLĒŠANAS SAV. VALSTĪS

Lietuvieši ASV 1. maijā pirmoreiz vispārējās vēlēšanās ievēlēja savu centralo organizāciju — lietuviešu tautas kopību. Visos lietuviešu centros bija uzstādītas vēlēšanu urnas, bet balsis varēja nodot arī pa pastu. Lielais vēlētāju vairums nodevuši balsis personiski un tikai niecīgs daudzums tās iesūtījuši pa pastu. Vēlēt varēja katrs lietuvietis, kas sasniedzis 21 gadu un nomaksājis vienu dolaru biedru naudas. Nodots pāri par 7.000 balsu, no tām apmēram 20% nodevuši agrākos laikos iecelojušie lietuvieši. Šīs vēlēšanas rāda, cik liela daļa ASV lietuviešu aktīvi piedalās nacionālās dzīves veidošanā. ASV ir apm. 1 miljons lietuviešu izcelsmes pilsoņu, tomēr to lielākā daļa nacionālos jautājumos ir pasīvi. Pēc kara iebraukušo lietuviešu skaits ir 25.000, kas arī ir aktīvākie sabiedriskajā dzīvē.

Vajadzēja ievēlēt 27 padomes locekļus. Visvairāk balsu dabūja māc. S. Ila, kas vācu laikā bija ievietots koncentrācijas nometnē. Otrs pēc nodoto balsu skaita ir monsinjors J. Balkunas. Ievēlēto skaitā ir arī Lietuvas pēdējais kara ministrs ģen. Musteikis, dirigents A. Mikuļskis, prof. S. Kolupaila un c. Kandidati nebija iedalīti pēc partijām, tomēr no ievēlētiem padomes locekļiem redzams, ka tautā vislielāko piekrišanu bauda t. s. frontininki, kas ir no vecās kristīgi demokratiskās partijas atdalījies jaunās paaudzes novirziens, kas prasa reformas.

Amerikas Lietuviešu Padome, kas sastādās no 4 politiskām partijām un līdz šim bija vienīgā lietuviešu pārstāve ASV, nav opozicijā pret jauno organizāciju. Kamēr Amerikas Lietuviešu Padome turpinās politisko cīņu par Lietuvas atbrīvošanu, jaunā organizācija vairāk rūpēsies par Amerikas lietuviešu kultūras dzīves izveidošanu un lietuviskuma saglabāšanu.

TAI LAIKĀ CITA CEĻA NEBIJA

Kurzemes kapitulācijas 10 gadu atcere Bīlefeldā

Saskaņā ar DV CV aicinājumu vairākas DV Rietumvācijas nodaļas maija otrā svētdienā bija rīkojušas Kurzemes cietokšņa kapitulācijas desmitās gadskārtas piemiņas brīžus, kamēr centrālais sarīkojums šogad notika Bīlefeldā 323. transporta vienības mītnēs — 7. maijā.

Sanāksmi ar svētbrīdi ievadīja māc. R. Bērziņš, svētku runu teica sanāksmes iniciātors plkv.-ltn. R. Kociņš, nesot sveicienus arī no plkv. Oša Anglijā un plkv. K. Lobes Zviedrijā. Pēdējais bija sanāksmei veltījis apsveikumu dzejā, kuru plkv.-ltn. Kociņš nolasīja. Garākā uzrunā sanāksmes iniciātors kavējās pie latviešu tautas un karavīru likteņiem, iztirzādams mūsu karavīru cīņas jēgu Otrā pasaules karā. Runas nobeigumā K. nolasīja citātu no Ev. Freivalda Kurzemes cietokšņa otrās daļas: „Dievs mums nebija lēmis uzvaras auglus, bet devis iespēju stāvēt par savu taisnību un pierādīt savu gribu dzīvot un nest upurus savas tautas un tēvzemes labā. Ne skaudrā cīņa un nāves nicināšana, ne atsacīšanās atstāt dzimteni — Kurzemi, ne ticība savas tautas brīvībai, ne nacionālpolitiskie centieni, nekas nebija veltā uzupurēšanās un naīvas illūzijas. Tai laikā cita ceļa nebija un nevarēja būt, kā ar ieročiem rokā klaji apliecināt visai pasaulei, ka latvieši sevi apzinās par suverēnu tautu, kas pieder Rietumeiropas garīgajai telpai!"

Režisors Edg. Podiss deklamēja Veronikas Strēlertes un Andr. Eglīša dzejas, bet MSO pūtēju orķestris līdzās Sibeliusa, Guno, Verdi, Vēbera un Grīga kompozicijām sniedza arī divu latviešu autoru pirmatskaņojumus — Tiklas Ilsteres Trīs ainas un ork. dalībnieka J. Kauliņa Atvadu maršu. Komp. Ilstere bija mērojusi tālo ceļu no Koblences, lai noklausītos savas kompozicijas pirmatskaņojumu. Klausītāji suminā abus autorus un pasniedza tiem ziedus.

Pēc koncerta notika svētku mielasts, kurā galda runas teica ģen. R. Bangerskis, vienības kom. P. Valters, V. Janums, V. Hāzners, J. Priedīte u. c. Ar rakstu un telegrafiski bija sveikuši ģen. O. Dankers, LCP pr., J. Zēgners, sardžu vienību komandieri, DV nod. pr-zi un daudzi bij. Kurzemes cīnītāji.

Visās runās un apsveikumos izskanēja doma, ka šī sanāksme ir ne vien cildinājumus varoņiem cīnī. tājiem Kurzemē un citos kaujas laukos, bet vēl jo vairāk aicinājums jaunatnei būt tikpat vienotai, kādi bijuši karavīri kaujas laukā un ar tādu pašu uzupurēšanās gribu nest Latvijas karogu atpakaļ dzimtenē, kad būs pienācis laiks.

ČEKAS PROVOKĀCIJA LATVIJĀ

BOLŠEVIKI MALDINA LATVIEŠUS DZIMTENĒ UN KŪDA VIŅUS PRET LATVIEŠIEM TRIMDĀ

Rīgas Jūrmalā ierīkota bolševiku raidstacija — "pretpadomju aģitācijai", un šai provokātoriskai darbībai tiek sagatavoti speciāli apmācīti partijas vīri, kurus tad sūta uz ārzemēm — spiegošanai starp trimdiniekiem

SPECIĀLZIŅOJUMS "LATVIJAI AMERIKĀ" NO STOKHOLMAS

Stokholmas latviešu rīcībā nākusi jaunākā informācija par bolševiku provokācijām pret latviešiem dzimtenē un latviešu trimdiniekiem. Šīs "jaunās taktikas" acīmredzamais mērķis ir dezorganizēt trimdas latviešus un maldināt tautiešus dzimtenē, izplatot apzināti nepatiesas, ārēji šķietami pretpadomiskas ziņas par tekošiem notikumiem ar nolūku, pirmkārt, salauzt katru morālu un garīgu pretestību bolševiku režīmam, panākot, lai cilvēki atmet arī pēdējās cerības, un, otrkārt, sēt dzimtenes tautiešu neuzticību pret latviešiem trimdā, kurinot pret tiem naidu, lai neviena ziņa, kas nāk — "no trimdiniekiem", neaizsniegtu dzimtenes latviešu ausis.

Svarīgi pašā sākumā uzsvērt, kapēc minētās informācijas, ko iegu**vuši Stokholmas latvieši, Rietumu pasaulē Baltijas valstu trimdinieku sniegtā informācija bauda sevišķu uzticību, jo, paldies Dievam, nav tikpat kā nekā, kas rietumniekos varētu modināt šaubas par Baltijas emigrantu negrozāmi stingro pretkomūnistisko nostāju.**

Un, secina šīs informācijas devēji, taisni tādēļ jau arī bolševiku militārā un policejiskā kontrole Baltijas valstīs joprojām ir ārkārtīgi stingra un asa. Pie tam pēdējā laikā tā nevis atslābst, bet drīzāk kļūst vēl asāka. Sevišķi attiecībā uz kuģiem, kas uztur pastāvīgu satiksmi starp austrumvalstīm un Eiropas zemēm un kas šad un tad iebrauc arī Baltijas ostās. Visvērīgāki bolševiki ir pret kuģiem, kas Baltijas ostās ienāk no Polijas.

VILTUS "SLEPENIE RAIDĪTĀJI" DZIMTENĒ

Šajā pašā sakarā vedama arī pēdējā laikā sevišķi pastiprinātā aģentu iefiltrēšana Baltijas trimdinieku vidū, reizē attīstot plašu maldināšanas informācijas izplatīšanu dzimtenē, lai tādējādi musinātu un jauktu prātus tautiešiem dzimtenē un liktu viņiem maldīties visās cerībās.

Pēdējā laikā bolševiki nodibinājuši īpašus "pretpadomju centrus", kādi darbojas Somijā, Rietumvācijā un Zviedrijā.

Šiem centriem tad arī dots jauns uzdevums: intensīvi izplatīt maldinošas ziņas Baltijas zemēs. Par šādu ziņu "uzticamiem avotiem" pa laikam tiek uzdoti dažu zemju, piemēram, Polijas, Zviedrijas jūrnieki, kas braukā starp Baltijas un Rietumeiropas zemju ostām.

Latvijā ierīkota arī īpaša maldinošu radio raidījumu stacija. Protams, tā darbojas it kā kāds "slepenais raidītājs". Līdz 1954. gadam šāds raidītājs atradies Rīgā, čekas namā, Stabu ielā 38 un 40, īsu brīdi arī Reimersa ielā, kopš tas 1954. gada vasarā pārcelts uz Rīgas Jūrmalu, novietojot to Bulduros, Bulduru prospektā 2, kur tas darbojas čekas aparāts." Te šī centra rīcībā ir 2 vasarnīcas un vesels simts dažādu darbinieku, līdzstrādnieku, no kuriem 7 ir Maskavas MVD ārējās nodaļas (INO) sūtīti čekisti, kas vada visu Jūrmalas aparātu. No šiem septiņiem 2 agrāk darbojušies padomju sūtniecībās Stokholmā un Kopenhagenā, un ir labi informēti par Baltijas trimdiniekiem. Viena šī aparāta nodaļa, bez tam, atrodas arī turpat Rīgas jūrmalā, Majoros, Jomas ielā 16, kur novietots speciāls "slepenais pretpadomju raidītājs". Tas lūko pieskaņoties Rietumvācijas īsviļņu garumam, tō gan diezgan bieži mainot.

RAIDITĀJS ZIŅO PAR TRIMDAS LATVIEŠU ŠĶELŠANOS

Kāda rakstura informāciju no turienes raida, to rāda, piemēram, dažas no pēdējā laikā uztvertajām dezinformējošām ziņām: 1. "Sašķēlusies latviešu komiteja Eiropā". 2. Amerikā visus bēgļus spaidu kārtā pārvērš par Amerikas pavalstniekiem, un tie tad ļoti drīz pilnīgi beidz interesēties par notikumiem Eiropā". (Te skaidri saskatāms nolūks panākt, lai dzimteņes latvieši, igauņi un lietuvieši vispirms nekā negaida vairs no Amerikas kontinenta tautiešiem, un, otrkārt, lai viņi sāk launoties uz trimdiniekiem, kas „tik ātri amerikānizējas un atmet mums ar roku..."). 3. „ASV pilnīgi pārņemtējušās tikai uz Āzijas problēmām un Eiropai atmet ar roku." Šīs ziņas tiek raidītas vietējās — baltiešu valodās.

Rīgas Jūrmalas centrālē lielu lomu spēlē kāds latvietis, kurš saucas Jānis Ebba, 1950. gadā, saukdamies citā vārdā, viņš bija padomju tirdznieciības delegācijā Stokholmā, kur viņam bija cieša kontakts ar Maskavas delegācijas sekretāri, kādu zviedru komūnisti, pazīstamā Paula Sēdermaņa civilsievu. Bez tam šis Ebba kopā ar Maskavas legācijas ierēdni Ņikitu Petropavlovski kādam Antam Somrem devuši uzdevumu izveidot baltiešu izspiegošanas tīklu, arī starp bēgļiem izplatot dažādas dezinformējošas maldu ziņas.

OPERĀCIJA "ZVIRBULIS" IEFILTRĒ SPIEGUS

Patlaban Ebba vada kādu atsevišķu operāciju — "Zvirbulis", ar nolūku savākt un tad izskolot spiegošanai noderīgus aģentus, kurus tad nomestu "kaut kur Eiropā", kur tiem būtu jāuzdodas par "pārbēgušiem pretkomūnistiem" un ja izdodas iegūt trimdinieku uzticību, tad jāturpina spiegošana starp trimdiniekiem, cenšoties ļoti neuzkrītoši iegūt laba pretkomūnista reputāciju un iespējamo uzticību.

Ebbam uzņemoties šo jauno akciju, mīnēto Sēdermaņa- Somres grupu rīko un vada MVD vīrs no sūtniecības — Nikitjins (vai Ņikišins?), saukts "Aļoša", un pēc viņa aizsaukšanas šo darbu tagad turpina Vjačeslavs Tretjakovs. **Norvēģijā tos pašus uzdevumus veic kāda komūniste Rodnija Petersene un kāds Gunārs Grēns.**

Bez šiem baltiešu izspiegošanas uzdevumiem šiem čekas aģentiem ir arī jāielūko **iespiestīes Skandināvijas socialdemokratu aprindās,** sevišķu vērību piešķirot tiem, kuriem ir kontakts ar baltiešu nacionālistu aprindām, vai kuŗi sadarbojas ar baltiešu sociālistiem trimdā.

Šādas maldinošas infomācijas izplatīšana pēdējā laikā notikusi sakarā ar tādu kuģu parādīšanos ārpus padomju ūdeņiem, kādi ir, piemēram, "Slansk", "Bug", "Okrēši" un "Gdinja". Izplatītās maldinošās ziņas ir rūpīgi pārbaudītas, konstatēta to apzinātā nepatiesība un pret runība, salīdzinot ar faktiskajiem apstākļiem. Pēc šīs "informācijas" maldinošā rakstura konstatēšanas arī visi "informētāji" nozuduši un nav vairs rādījušieš tais vietās, kur viņi savu "informāciju" lūkoja iespiest.

Baltijā šī centrāle nodarbojas arī ar "pretkomūnistisku" proklamāciju iespiešanu un izplatīšanu, kas ar nolūku iespiestas visai trūcīgā izskatā, lai būtu ārēji iespējami līdzīgas tām proklamācijām, ko izplata patiesie baltiešu pretkomūnisti, kāda, piemēram, ir Latvijā "Mazais Latvis", Igaunijā "SÖda" un Lietuvā "Laisves Varpas".

ARI RIETUMU ZEMĒS JAUZMANĀS AR RUNĀŠANU

Ārpus Baltijas, t. i. šaipus dzelzs priekškaram, maskavieši, protams, savus aģentus var savervēt tikai ar naudas palīdzību, kā tas kļuva ļoti nepārprotami redzams arī pēdējās Zviedrijas spiegu prāvās, kur apsūdzētie un notiesātie spiegi par tādiem kļuvuši tikai naudas dēļ vai arī dzīdamies pēc vieglas uzdzīves uz čechu, krievu, rumāņu u. c. komūnistu aģentu vervētāju rēķina. Pārliecības spiegu nav vairs tikpat kā neviena. Bez naudas vēl lomu spēlē čekistu terrors pret dažām personām, kuŗas dzīvo ārzemēs un kuŗas tādu vai citādu iemeslu dēļ nespēj šim terroram pretoties, kā tas bijis, piemēram ar Zviedrijā notiesāto ungāru Lahovariju, kuŗš tiesas sēdē arī izklāstīja visu savu stāstu par to, kā viņš piespiests kļūt par čekas spiegu. Un, beidzot, šīs informācijas devēji Zviedrijas latviešiem īpaši aizrāda, ka nav mazums tādu gadījumu, kur komūnistiem diezgan svarīgas ziņas nāk rokā daža laba trimdinieka "valīgās mēles" dēļ, vai tādēļ, ka tie ir pārāk neuzmanīgi un viglprātīgi sarunu partneŗu izvēlē. Protams, tādos gadījumos nevar būt runa par apzinātu spiegošanu bolševiku labā, bet tikai par to, ka dažkārt pārlieku valīgā izrunāšanās nevietā un nepazīstot sarunu partneŗus, nāk čekistiem par labu.

M. H.

TRIMDAS SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

DIVI DZIESMU SVĒTKI 1957. G.

Ierosinājums ALAs kongresā dibināt patstāvīgu dziesmu svētku komiteju ar uzdevumu izlemt, kur un kad rīkojami dziesmu svētki, varbūt tiešām bija vietā. Jautājumā par nākošo dziesmu svētku rīkošanu līdz šim jau lauzts ne mazums šķēpu. Par galveno iemeslu, kādēļ dziesmu svētkus nevarēja rīkot Ņujorkā 1956. g., tika minēts tas, ka Milvokos šogad notiek novada dziesmu svētki. Tagad pagaidu komiteja nolēmusi, ka dziesmu svētki Ņujorkā rīkojami 1957. gadā. Bet nelaime nu ir tā, ka tanī pašā gadā notiek dziesmu svētki Toronto. Kas piekāpsies, Ņujorka vai Toronto, vai arī tiešām notiks divi dziesmu svētki vienā gadā?

Merkurs

BALTIJAS VALSTĪS BANDUNGĀ

Vēstures filozofi ar Arnoldu Toinbiju, sociologi ar Pitirimu Sorokinu un politiskie rakstnieki ar Klerensu Streitu priekšgalā publicē vienu grāmatu pēc otras, lai brīdinātu Eiropu un visu Rietumu pasauli no briesmām, kas apdraud rietumu civilizāciju. Briesmu kvintesence ir — Rietumu morāles sabrukums, komūnisms un Āzijas tautu kolosa uznākšana pasaules politiskajā skatuvē. Viņi paredz, ka briesmas pārvērtīsies katastrofā, ja Rietumos nesāksies jauna renesance un ja komūnisms pārvaldīs visu Āziju.

Kamēr Sorokina skola pauž pesimismu un izeju saredz, ejot pa tālu apkārtceļu, ko mūsu paaudze vairs nepiedzīvotu — nepretoties launumam, bet to pārveidot ar religijas atdzimšanu, — tikmēr Toinbijs un Streits ar daudziem sekotājiem pauž optimismu, kas pamatojas uz morālisko un politisko spēku atdzimšanu un rietumu tautu vienību. Domātāju atziņa ir, ka bez jaunām idejām, bez jaunas morāles un politiskām pārmaiņām Rietumi sevi nevar vairs izglābt.

Bet tad Āzijā, Bandungā, kur 29 Āzijas un Afrikas tautas pirmoreiz vēsturē ar „tautu koncertu" nostājās uz pasaules skatuves, notika kāds brīnums. Āzijatus gan vieno sauklis „Āziju āzijātiem," bet āzijātus saķēl — komūnisms. Turcija, Iraka, Irāna, Pakistana, Siama, Filipīnas un Ceilona apsūdzēja komūnismu un brīdināja no tā. Eiropa var pasmaidīt — katastrofa vēl nav tuva un neizbēgama.

Bandungas konference šodien jau pieder vēsturei, bet Baltijas valstu brīvībai ir radušies jauni draugi, kas mums lieti noderēs nākotnē. Ceilonas ministru prezidents Džons Kotelavala telegrammās ir jau nosaukts par Baltijas un citu apspiesto tautu draugu. Kremlis nu dzird apsūdzību par Baltijas valstīm arī no Āzijas. Tam ārkārtējā politiska nozīme.

Gan Komiteja Latvijas brīvībai, gan Baltijas politiskā padome Vācijā, gan arī atsevišķas personas ir korespondējušas ar Nēru (protesti), Kotelavalu (pateicība) un citiem, tomēr tas nav viss padarītais darbs. Tas tikai sākums kādam lielam uzdevumam — rast Baltijas valstu interešu aizstāvjus arī Āzijā. Kam tas jādara un kas to darīs?

Vācijas Latvija 14. maija numurā rakstiņā Atjēgšanās, kas zīmēts uz ALAs kongresa lēmumu Brīvās pasaules latviešu apvienības jautājumā, saka, ka „laiks katrā ziņā negaida" un mēs „nezinām, vai jau rītu visas pasaules latviešu kopīgam vārdam nebūs lielāka nozīme, nekā statūti vien to var paredzēt." Pareizi! Bandungas konferences rezultāti un tur vēl darāmais darbs Baltijas valstu atbrīvošanas labā arī rāda, ka mēs esam zaudējuši pārāk daudz laika runāšanā un ir jānāk atjēgšanās tiem, kas vēl tagad jautā, kamdēļ vajadzīga un ko darīs Brīvās pasaules latviešu apvienība?

Saturns

SAVIENOTĀS VALSTĪS

ŅUJORKĀ

Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudze nopietni domā par īpašuma pirkšanu vasaras kolonijas ierīkošanai. Kolonijas fondā jau uzkrājies pāri par 10.000 dol. Pagājušo svētdien draudzes pārstāvji bija izbraukuši apskatīt kādu īpašumu Konektikatā. Tā ir 140 akru farma skaistā vietā, tomēr prasītā summa ($37.500) par augstu.

Šovasar draudze vēl rīkos vasaras koloniju īrētās telpās — Willbur Herrlich nometnē pie Towners, N.Y. paredzēti divi periodi: no 17 līdz 30. augustam un no 31. aug. līdz 10. septembrim. Dalības maksa pirmā periodā $32.50, otrā — $22.50. Vecāki aicināti pieteikt bērnus jau tagad.

ASV austrumu piekrastes latviešu mācītāju un draudžu un kopu priekšnieku konference notiks Ņujorkas latv. ev.-lut. draudzes namā 21. un 22. maijā. Māc. K. Valters no Filadelfijas sniegs bībeles apceri; archibīskapa vietnieks prāv. J. Kuļlītis par latviešu draudžu darbību austrumu piekrakstē; baznīcas pārvaldes priekšnieks P. Eglītis runās par pārvaldes darbību. Tālāk pārrunās jautājumus par Latvijas baznīcas satversmes piemērošanu pašreizējos apstākļos, par svētdienas skolām, palīdzības darbu utt. Konference noslēgsies ar dievkalpojumu Betlemes baznīcā, kurā piedalīsies prāv. J. Kuļlītis un prāv. K. A. Birznieks no Senatobijas, Miss.

ČIKĀGA

15. maijā Čikāgas latv. ev.-lut. Miera draudzei bija 4 gadu pastāvēšanas dievkalpojums, kas notika lietuviešu baznīcā 2225 W. Cermak Rd. Draudzes nodibinātājs ir māc. A. Sudārs, kurš to arī visu šo laiku apkalpojis, un draudzes locekļu starpā ir vērojama nedalīta atzinība savam ganam. Draudzē ir daudz tādu locekļu, kas vēl nav izlaiduši nevienu dievkalpojumu.

Šoreiz dievlūdzēju bija pilna baznīca, dievkalpojumā piedalījās mācītāji — viesi J. Pauperas un G. Straumanis. Dievkalpojumu ar dziesmām kuplināja Ciānas draudzes koris E. Strautmaņa vadībā. Beigās bija goda mielasts. A.

GRAND RAPIDI

Grand Rapidu latviešu biedrības Jaunatnes pulciņa dalībnieki apņēmušies izpalīdzēt tautiešiem nokļūt uz dziesmu svētkiem Milvokos 28. un 29. maijā, ņemot tos līdz savās mašīnās. Jēsedz būs faktisk e ceļa

— Kādēļ tik daudzas filmas nobeidzas ar skatu, kur galvenā varone lēnām aizkļūst lietū pa tukšu drūmu ielu?

— Man liekas tādēļ, ka lietainā laikā grūti ir sameklēt kādu taksīti.

izdevumi atkarā no braucēju skaita. Tuvāku informāciju var saņemt no V. Kukaiņa (tel. GL 4-8897) un E. Kalnraupa (tel. 9-6933).

TAKOMĀ, VAŠ.

Māc. E. Mačs visā klusībā savā mājā 30. aprīlī salaulājis Gertrūdi Bāru un Jāni Cālīti.

Mātes dienas piemiņas dievkalpojums notika Pirmās luterāņu baznīcas apakšējās telpās. Svētdienas skolniņas audzēkņi izpildīja uzvedumu „Mātes mūžs tautas dainās," bija arī deklamācijas un mūzikāli priekšnesumi. Noslēgumā visi vēl pakavējās pie Dāmu komitejas klātiem galdiem.

Draudzes valde Mātes dienas piemiņas dievkalpojumā par „goda māti" bija uzaicinājusi 96 gadus veco Luizi Osi, kuŗa šeit iecelojusi pirms 60 gadiem. Reizē ar viņu bija ieradies viņas meitas dēls Roberts Rudzītis ar savu ģimeni, kuŗš dzimis šai zemē. Vecā māmiņa, neskatoties uz šeit pavadītiem 60 gadiem, runā pilnīgi skaidri latviešu valodu. Arī mazdēls runā diezgan labi latviešu mēlē, bet jau ar akcentu un reizēm ar dažu angļu vārdu piemaisījumu. Mazmazbērni gan vairs nerunā latviešu valodu, bet solījās nākt latviešu draudzes svētdienas skoliņā, lai to mācītos.

BOSTONĀ

Amerikas latviešu tēva bij. Latvijas konsula Bostonā Jēkaba Zieberga fonds tagad pilnīgi iekārtots Amerikas latviešu tautiskās savienības namā Bostonā un nodots sabiedrībai. To varēja ziņot pēc viena gada darbības Jēkaba Zieberga fonda valdes priekšsēdis Dr. A. Grīnups fonda gada sapulcē svētdien, 15. maijā ALTS namā.

Zieberga fondā ir jau 50 biedru. Arī 3 organizācijas iestājušās kā juridiski biedri. Fondā par biedriem iestājušies latvieši arī no citām valstīm, pat rietumu piekrastes. Pēc budžeta un nākamās darbības plāna pieņemšanas pilnsapulce fondam ievēlēja jaunu valdi šādā sastāvā: E. Auniņš, E. Jākobsons, Olģerts Liepiņš, Osv. Akmentiņš, A. Pinkulis. Kandidātos palika A. Augustāns un J. Nebārs. Līdzsinējais valdes priekšsēdis Dr. A. Grīnups un kasieris mācītājs Nikolajs Ozols vairs nekandidēja. L.

GVARDU PULKS

No visas Kanadas armijas daļām kareivji ar daudz goda zīmēm izraudzīti, lai izveidotu Gvardu pulku, kas tagad būs visvecākais pulks visā dominijā.

Pēc pasaules slavenā britu gvardu pulka parauga Kanadas gvardija sastādīsies no Otrā pasaules kara un Korejas kara veterāniem. Pēc tam, kad tie būs veikuši tikpat nopietnu sagatavošanos, kāda ir britu gvardiem, lai sasniegtu augstas pakāpes disciplīnu un parādes laukumā veiklību, Kanadas gvardi uzņemsies lielāko daļu Kanadas armijas oficiālo pienākumu pildīšanu.

Jaunas „vecākās" kareivju vienības radīšana ir izsaukusi šai zemē agrāko „vecāko" vienību greizsirdību. Pie šīm vecajām vienībām pieskaitāmas tādas vienības kā The Queen's Own Rifles, kas saformēta 1860. g. The Black Watch (1862.), the Royal Canadian Regiment (1883) un The Royal 22nd Regiment (1914), un visām tām ir slavena pagātne un daudzas uzvaras kaujās.

Jācer, ka Kanadas gvardus nekad nenāksies sūtīt kaujās, bet, ja izceltos karš, no viņiem sagaida, ka tie varēs ar savu apņēmību un disciplīnu pārspēt jebkuŗus kareivjus visā pasaulē. CS

Abonementu pieteikumus, sludinājumus un informāciju pieņem
Čikāgā
LA pārstāvis
K. KALNGARS
Chicago 41, Ill.
4936 W. Henderson St.,
Tel. AVenue 3-3529

CEĻA VĀRDI

Tikai to, kuŗš ir kaut ko vērts, pieredze un nelaimē padara labāku.

Pestalocijs

★

Idejas solo daudz ātrāk kā armijas. G. E. Lessings

★

Tikai ekstrēmi piešķir pasaulei vērtību, bet caurmērs — drošību.

Pols Valerijs

★

Sieviete, kas prot smaidīt, sasniedz daudz vairāk nekā tā, kas prot labi runāt.

Oskars Vailds

ARCHITEKTA UN ZINĀTNIEKA JUBILEJA

Š. g. 25. maijā Tēvzemes balvas laureāts prof. Dr. arch. h. c. Eižens Laube atskatās uz 75 nodzīvotiem mūža gadiem

Prof. E. Laube ir vecas Ziemeļvidzemes lauksaimnieku dzimtas atvase. Dzimis 1880. g. 25. maijā Rīgā. Pēc Pētera I reālskolas absolvēšanas 1899. g. — Laube iestājas Rīgas politechniskā institūtā architektūras nodaļā, kuru beidz 1906. g. ar inženiera-architekta grādu. 1907. g. Laube atvēra pats savu architektūrs biroju un tanī pašā gadā viņu uzaicina par docentu Rīgas politechniskā institūta architektūras nodaļā.

Pēc Pirmā pasaules kara, atgriezies Rīgā no Maskavas, Laube no 1917.-1919. g. strādā Baltijas techniskā augstskolā — vēlākā Rīgas techniskā augstskolā —, kur lasa lekcijas un vada praktiskos darbus savos priekšmetos, vācu valodā. 1919. g. rudenī, kad dibinājās Latvijas Universitāte, Laube piedalās tās organizēšanā, īsu laiku būdams tās pirmais prorektors, vēlāk rektors, bet galvenais viņa darbs ir architektūras fakultātes izveidošana, kur viņš ir pirmais dekāns. Pavisam Laube sabijis par architektūras fakultātes dekānu no 1919.-1922. g., no 1932.-1934. g. un no 1938.-1940. g.

Boļševiku okupācijas laikā L. turpina srādāt savu parasto darbu architektūras fakultātē. Šai laikā L. darbojas arī architektūras praksē, izpildīdams, starp citu, projektu Universitātes padomes sēžu zāles architektoniskam izveidojumam torejzējās rektorāta telpās.

Pēc vācu karaspēka ienākšanas, L. blakus savam parastajam darbam universitātē, strādā zinātnisku darbu architektūras teorijā un mākslā, kārto savu archīvu un veic arī dažus darbus architektūras praksē.

Visu laiku paralēli universitātes un zinātniskam darbam L. vada pats savu architektūras biroju, kur projektē un izstrādā dabiskā lielumā sīkdaļas ievērojamam skaitam celtņu un iekštelpu iekārtu.

1944. g. 27. septembrī prof. Laube ar kundzi atstāja Rīgu un 1. oktobrī ieradās Berlīnē.

1946. g. prof Laube kopā ar kundzi dodas uz Hamburgu, vēlāk uz Pinnebergu, lai stātos darbā tur nodibinātā Baltijas Universitātē, kur atkal vada archit. darbnīcas un lasa 2 semestru kursu par klasiskās celtniecības architektūras formām, būdams no 1948.-1949. g. arī apvienotās architektūras un inženierzinātņu fakultātes dekāns. Šai laikā viņš projektē arī kapu pieminekļus nel. prof. Bīmanim un prof. Maltam.

1949. g. sākumā prof. Laube saņem aicinājumu doties par mācības spēku uz Austrāliju, Melburnas Universitātes architektūras fakultāti, bet toreizējā ne visai labā veselības stāvokļa dēļ L. neriskē sekot šim vilinošam aicinājumam, bet 1950. g. pārceļas uz ASV, kur Longvjū pilsētā atradās viņa dēls ar ģimeni. Laube stājas darbā Wohleb & Wohleb architektūras birojā Olimpijā, kur projektē vairākas ievērojamas celtnes, bet kad tika ievesti metalla materiāla ierobežojumi būvniecībā, šos darbus pārtrauca, un arī L. pazaudēja darbu. Kopš tā laika prof. Laube vecuma dēļ nav vēl atradis vietu, kur izkalpot pensijai iztrūkstošos 9 mēnešus, kaut viņš vēl jūtas pilnīgi darba spējīgs savā arodā.

1930. g. L. saņēma no Latvijas universitātes Dr. arch. h. c. gradu par nopelniem architektūrā, un viņu iecēla par Latvijas architektu biedrības goda biedru. Sākot ar 1937. g. L. ir The Royal Institute of British Architects Honorary Corresponding Member. Kopš 1938. g. Nacionlās celtniecības komitejas padomes loceklis un architektūras jautājumu komisijas priekšsēdis. 1938. g. iecelts par valsts prezidenta Rīgas pils izbūves komitejas priekšsēdētāju. Bijis Uzvaras laukuma sacensības žurijas komisijas loceklis, Domā baznīcas pārvaldes priekšsēdētāja biedrs, Latvijas Universitātes izdaiļošanas komisijas priekšsēdētājs, žurnāla "Latvijas Architektūra" noorganizētājs un redakcijas komisijas priekšsēdis. — Prof Laube ir korporācijas Selonija filistrs.

Prof. Eižens Laube

1939. g. L. iecelts par goda korespondējošu locekli Profesiju kamerā, Latvijā. 1940. g. saņēmis Profesiju kameras godalgu par labākām 1939. g. izpildītām celtnēm un tai pašā gadā saņēmis arī Tēvzemes balvu. 1955. g. iecelts par Baltijas pētniecības institūta goda korespondējošu locekli.

Saņēmis Triju zvaigžņu ordeni III šķ., Atzinības krustu II šķ., Vazas ordeni II šķ. Prof Laube saņēmis arī daudz goda zīmju sacensībās. Viņš projektējis pavisam ap 250 celtņu, kas arī pabeigtas, starp tām daudz vairākstāvu īres namu.

Kā ievērojamākās celtnes var minēt: kaujas pieminekli Nāves salā, Saeimas nama pārbūvi, Sv. Jāņa baznīcas restaurēšanas darbus, Latvijas cukurfabrikas ēku pie Jelgavas, Latvijas tirgotāju savienības telpas Rīgā, Latvijas universitātes mazās svētku zāles pārveidošanu, Dāvja vasarnīcu Bulduros, Latviešu tirdzniecības un rūpniecības bankas nama pārbūvi, Rīgas namīpašnieku krājaizdevu sabiedrības telpu izbūvi, sv. Jāņa baznīcas mācītāja namu, Romas viesnīcas pārbūvi un izbūvi, Ķemeru viesnīcu, Rīgas latviešu biedrības nama pārbūvi un piebūvi, architektonisko veidojumu jaunajai nervu klīnikai I Rīgas pils. slimnīcā, Ķeguma spēkstacijas ārējo architektūru 1938. g., Viestura piemiņas pils izbūvi Jelgavā, valsts prezidenta Rīgas pils izbūvi 1938.-39. g., Latvijas Universitātes galvenās ēkas vestibila un rektorāta telpu architektūras pārveidošanu.

Prof. Laube ir daudz rakstījis par architektūras jautājumiem dienas un speciālā presē, bet šī raksta apjoms neļauj uzskaitīt visus viņa darbus un grāmatas. Līdz pat pēdējai dienai profesors nenogurstoši strādā pie lielāka apmēra darba par architektūru angļu valodā, kas tuvojas nobeigumam.

Profesora interešu lauks nav norobežojies tikai ar architektūru. Viņš ir iedziļinājies un pētījis arī filozofiskas un reliģiskas problēmas un savus ilgos gados iegūtos atzinumus izteicis grāmatā Ceļš uz dzīvi Dieva valstībā, kas vēl manuskriptā atrodas profesora rīcībā.

Smagu triecienu prof. Laubem sagādāja viņa dzīves biedres pēkšņā nāve š. g. februārī, padarot vēl smagāku uzspiesto trimdas dzīvi. Bet jubilārs nav zaudējis ticību nākotnei un mierīgā paļāvībā tai, vērtē pasaules notikumus.

A. K.

Krievi uzsākuši repatriācijas akciju

Lai gan kopš kara beigām pagājuši jau desmit gadi, no komūnisma ķetnām izbēgušo jautājums arvien vēl sagādā galvassāpes Padomju valdībai. Par to liecina nesen uzsāktā kampaņa, lai ievilinātu bēgļus atpakaļ padomju ellē. Šīs akcijas ierosinātājs ir ģen. Serovs, kas bija galvenais deportāciju organizētājs 1941. g., bet akcijas faktiskais vadītājs ir padomju bij. sūtnis ASV Paņuškins.

Austrumvācijā iznākošais laikraksts "Tägliche Rundschau" ziņo, ka 29. martā Berlīnē sākusi darboties krievu repatriācijas komisija ar ģen. Michaĭlovu priekšgalā. Šinī komisijā darbojas arī kāds latviešu komūnists.

Repatriācijas komisijas darbība izpaužas šā: vairāki tūkstoši bēgļu no komūnistu okupētajām valstīm, to skaitā arī daudzi latvieši kā Eiropā, tā Amerikā, saņēmuši pa pastu aicinājumus atgriezties dzimtenē, solot pret tiem nelietot nekādas represijas. Aicinājumam pievienots laikraksts krievu valodā "Par atgriešanos dzimtenē". Repatriācijas komisijas rīcībā ir liels skaits bēgļu adrešu. Ir norādījumi, ka bēgļu organizācijās iefiltrējušies komūnistu aģenti. Tos grūti atmaskot, jo viņi uzstājas kā krasi antikomūnisti.

L. Sepe pēc koncerta Toronto apsveicēju vidū. No mākslinieces pa labi Annija Simsone un J. Benjamiņa, pa kreisi — B. Senkēviča, I. Vētra un E. Galdiņa. Stāv Ž. Zentiņš, pianists A. Bērzkalns, V. Galdiņš un M. Vētra J. Kreiļa uzņ.

Indiānas studentu jauna rosība

Neapmierinātība ar ILJOPes darbību

Pēc vairāk kā 6 mēnešu klusēšanas maija otrā svētdienā notika Indiānas latviešu studentu kopas pilnsapulce, kurā no vairāk kā 40 studējošiem latviešu jauniešiem piedalījās gan tikai nepilna 4 daļa — 10.

Iepriekšējās darbības pārskatu sniedza kopas līdzšinējais priekšnieks Vilmārs Spranemanis, atzīstoties, ka viņa darbības laikā — 7 mēnešos — notikusi tikai viena sanāksme — Mārtiņa groziņu vakars.

Zīmīgu ieskatu par kopas „aktivitāti" atklāja pārrunās nejaušī pieminētie kopas statūti. S. apgalvoja, ka tādu neesot, kam nepiekrita vairums pilnsapulces dalībnieku. Caurskatot kopas aktis, kas visu laiku atradušās S. rīcībā, tādi tomēr atradās. Ievērojot, ka starplaikā dažos statūtu punktos ŗadušās neskaidrības un nepieciešami papildinājumi, jaunajai valdei uzdeva tos pārstrādāt vai izgatavot jaunus.

Dzīvas pārrunas izraisīja kopas turpmākā darbība. Pretēji Spranemaņa domai, ka intereses trūkuma dēļ tā pārtraucama, pārējie pilnsapulces dalībnieki izteicās par darbības turpināšanu un aktivizēšanu. Jaunajai valdei nodeva G. Vītoliņa un Ē. Krūmkalna priekšlikumu ciešākas sadarbības izveidošanai ar vecāko studentu paaudzi — vietējo latviešu korporāciju kopu un latviešu akadēmisko biedrību kopu, rīkojot kopējas sanāksmes un referātu vakarus.

Visai „ākīgas" debates izraisīja kopas attiecības ar Indiānāpoles latviešu jaunatnes organizāciju padomi (ILJOP). Vairāki pilnsapulces dalībnieki (Ē. Krūmkalns, B. Nesaule, A. Muktepāvile) vērsās arī pret pašu ILJOPes darbību, kuŗā pēdējā laikā dažu personu ietekmē notikuši vairāki statūtu pārkāpumi.

Pārrunājot ILJOPes izziņoto pilnsapulci svētdien, 15. maijā, kuŗas galvenais uzdevums būs pārstrādāto padomes statūtu pieņemšana, vienojās lūgt ILJOPi šo darbu kārtības punktu atlikt, jo paslaik ļoti intensīvo studiju un pārbaudījumu dēļ minētajā sapulcē nevarēs piedalīties gandrīz neviens studentu kopas biedrs.

Kopas jaunajā valdē, aizklāti balsojot, ievēlēja Ēriku Krūmkalnu (7 b.), Gunāru Vītoliņu (6), un Gundāru Grīslīti (6). Kandidātos palika: Mārtiņš Isaks, Anna Muktepāvile un Beate Nesaule. Par kopas pārst. ILJOPē līdzšinējā V. Spranemaņa vietā pagaidām izraudzīja M. Isaku.

Sapulci raiti un lietpratīgi vadīja G. Vītoliņš; protokolēja A. Muktepāvile.

G. G.

Latviešu juristi brauks uz Atēnām

Starptautiskā juristu komiteja no 13. līdz 20. jūnijam noturēs sēdi Atēnās, Grieķijā. Kā viesi sēdē uzaicināti trimdinieku juristi pa divi no katras tautības. No latviešu juristiem aicināti piedalīties Dr. V. Māsēns un M. Cakste. Starptautiskās juristu komitejas sēdeklis ir Holandē un tās priekšsēdis ir kanadietis J. Torsons (Thorson).

Dr. V. Māsēns izbrauks uz Eiropu jūnija sākumā, lai piedalītos min. juristu sanāksmē un pēc tam AEN Asamblejas sēdē Strasburgā.

Prof. P. Lejiņš atklās novada dziesmu svētkus Milvokos

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS PRIEKŠSĒDIS PROF. P. LEJIŅŠ APSOLĪJIES IERASTIES NOVADA DZIESMU SVĒTKOS. VIŅŠ ARĪ TEIKS SVĒTKU ATKLĀŠANAS RUNU

Novada dziesmu svētku rīcības komiteja galīgā veidā pieņēmusi šī sarīkojuma norisi, kas būs sekojoša:

SESTDIEN, 28. MAIJĀ

Pl. 2. p. p. Hermaņa Matisona celojošā piemiņas kausa izcīņas šachā 2. gadskārtējais turnīrs Hawthorn Glen šacha klubā, W. State un N. 60 ielu stūrī. Piedalās Čikāgas, Klīvlendes, Linkolnas un Milvoku šachistu vienības. Turnīra turpinājums sestdien, pl. 8 vak. un svētdien, pl. 8 no rīta.

Pl. 2 pp. Foto, Latvijas pastmarku un karikatūru skates atklāšana Fine Arts Building, 125 E. Wells ielž, 315. istabā. Piedalās fotografi V. Dundurs (Fondulēka), I. Kimsis (Čikāga) R. Sīmanis (Montreāla, Kanadā), P. Slavinskis (Sanfrancisko), A. Virsnieks (Milvoki). Latvijas pastmarku kolekciju rādīs V. Jaunkalnietis (Rasīne), bet šaržus un karikatūras H. Bergs (Kolorado-Springs). Skate atvērta sestdien līdz pl. 8 vak. un svētdien no pl. 9 rītā līdz 1 pp. Ieeja 10 centu; koristiem un bērniem līdz 10 gadiem brīva.

Pl. 2.30 **Daiļamatniecības** skates atklāšana, 316 W. Kilbourn Ave. (vienu bloku no svētku koncerta vietas). Piedalās: O. Grīns (Indianopolis), I. Kārkliņš (Čikāga), E. Kesnere (Milvoki), K. Kriķis (Milvoki), A. Telle (Čikāga), E. Rožkalns (Vokeša), R. Pētersons (Čikāga) un daiļamatniecības studija "Dzintars" (Milvoki). Skate atvērta sestdien līdz pl. 8 vak. un svētdien no 9 — 8 vak. Ieeja brīva.

Pl. 3.30 p.p. Daugavas Vanagu Milvoku apvienības **Jaunatnes teātŗa ansambļa izrāde** — A. Brigaderes pasaku luga 7 ainās Maija un Paija, Lutheran Center zālē, 1113 W State ielā. Biļetes: pieaugušiem 1.65 un 1.25, bērniem līdz 14 g. — 1,00 un 0,80 dol.

Pl. 8. vak. Referātu vakars par latviešu tagadnes problēmām Lutheran Center zālē, 1113 W. State ielā. Referēs: prof Dr. Ed. Šmits — Tiesības atbilde mūsu iekšējai krizei un rakstnieks Jānis Veselis — Ar pastāvēt latviešu tauta. Ieeja 0.75 Koristiem brīva.

Pl. 9 vak. **Deju vakars** Labor Temple zālē, 1801 N. 3, ielā. Ieeja 1 dol.

SVĒTDIEN, 29. MAIJĀ

Pl. 9.30 **Skautu un gaidu vadītāju** (arī vad. vietn.) neoficiāla sanākšme 4709 W. Center ielā.

Pl. 12 dienā Milvoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojums Faith ev.-lut. baznīcā, 1004 S. Layton Blvd. prof. Dr. Ed. Šmits un māc. J. Meisters. Solo — Pēteris Lielzuika (tenors). Pie ērģelēm Biruta Kreišmane.

Pl. 12.30 dienā **Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojums** Grace ev.-lut. baznīcā, 270 E. Juneau (N. Broadway krustojumā). Prāv. A. Rumpēters un māc. A. Ziņģis. Solo — M. Kaliksone (alts), pie ērģelēm brīvmāksliniece Elza Pone.

Pl. 2 p. p. **Svētku koncerts** auditorijā N. 5 un West Kilbourn ielu krustojumā. Virsdiriģenti: P. Banders, V. Ozoliņš un E. Ramats. Goda diriģents E. Brusubārda diriģēs ASV un Latvijas himnas. Adele Pulciņa-Karpa dziedās solo A. Jurjāņa kantātē "Tēvija."

Pl. 7 vak. **Tautas svētki** auditorijā. Ieejas maksa 1 dolars, koristiem brīva.

Pl. 8 vak. Luterāņu Centra zālē **Čikāgas latviešu baleta izrāde.** Piedalās: M. Skujiņa, V. Riekstiņa un E. Mežulis. Pie klavierēm V. Treimanis. Ieejas maksa 1,25 un 1 dol. bērniem līdz 14 gadiem puscenas.

Karikatūrists Harijs Bergs svētku laikā zīmēs par 1 dol. apmeklētāju šaržus, visu ienākumu veltot svētku atlikuma vairošanai.

Iebraucējiem Milvokos, kas rīcības komiteju (J. Plato) savlaicīgi lūguši rezervēt istabas viesnīcās, jāsazinās ar svētku biroju, kur atradīsies norādījumi par viņiem rezervētām apmešanās vietām. Piektdienas un sestdienas naktīs šo informāciju varēs saņemt pa telefonu: FR—2-0279. 28. maijā birojs atradīsies Luterāņu Centra zālē, bet 29. maijā auditorijas kases telpās, kāds ieradīsies. Telefons būs BR 3-6054.

DV Milvoku vīru koris aprīļa koncertā. Vidū dirig. V. Aparjods. Koris piedalīsies novada dziesmu svētkos 29 .maijā.

RĪGAS PRIVĀTDETEKTĪVI

A. Liepas kriminālgroteska

(18. turpinājums)

Viesmīlis samirkšķināja acis, tad pagriezās pret vidējo galdu: "Vai šis jauneklis, kungi, arī pie jums?"

"Vēl ne. Kāpēc tad tu jautā?"

"Jaunais cilvēks arī prasa mironu pirkstus un rabarberus," ar kaut ko nemierā būdams, nomurdēja viesmīlis.

Zēns tikai tagad atģida, ka izklaidībā sadeivalojies. Skābo krogus gaisu pāršķēla smieklu grāviens.

"Ak tā!" rēca Dzilezers, "Tad gan viņš ir mūsējais! Noteikti mūsējais! Kad tevi, devītais!"

"Nāc šurp, tu jaunekli ar kuplajiem matiem," viņš turpināja un, plaši roku vēzdams, norādīja uz krēslu sev blakām. "Nāc šurp, mēs sadzersim, ka lai jumts šai būdai sāk gaisā slieties! Ak tu vella puiškāns tāds!"

"Nāc šurp, kad tev saka," nogrudzēja Džonis.

"Ak jūs! Ak..." Skalders arī mēģināja pagriezties pret Aristofanu, bet salīgojās, uzbruka galdam, garī nopūtās, palika nekustīgs gulot.

"Beigts ir!" lāga nepaskatījies, nopurdēja Džonis. "Domāju jau: cik ilgi tāds provinces šņepstiņš turēsies?"

Bet Dzilezers sita pats sev pa ceļgaliem un pluikšķināja pa ciskām.

"Nāc šurp, jaunekli, velna milti! Kad tev acis izsprāgtu! Uz to mironi neskaties. Tas mums ar Džoni trijās dienās jau septiņpadsmitais. Visi pārējie glābās tikai ar dezertēšanu. Bet tu tagad nāc šurp, un, mēs tev parādīsim, kā vīri ņem alkoholu uz iekšām. Nāc šurp, es tev saku, jo tu man patīc. Pēkšņi un nepamatoti patīc. Galvenais: nepamatoti. Viss, kas pamatots, ir garlaicīgs."

Aristofanam likās, ka matu saknītes sākušas kustēt uz savu roku. Vai viņam uzsmaidījusi neiedomājama detektīva laime tūlīt, pašam nepazītam, iepazīties ar pretinieku, vai arī viņš jau atmaskots un taps vilināts slazdos?

Laika apdomāties nebija, viņš cēlās un drusku šlaugans devās pie vidējā galdiņa.

"Esmu rēdzējis arī vēl stulbāk pakausī saaudzētus matus," dīmēja Džonis, salika elkoņus uz galda, atspieda zodu delnās, savilka pieri neskaitāmās krunciņās un skatījās tieši uz Aristofanu.

Dzilezers aizgulgdamies iesmējās.

"Dzer!" viņš tad pavēlēja un pats ienira alus kausā.

Brīdi neviens nerunāja. Džonis neatlaidīgi vēroja kaut ko, kas laikam atradās tieši aiz Aristofana pakauša. Dzilezers nez kāpēc ik brīdi iesprauslojās un plaukstām plikšķināja pa ciskām un ceļgaliem. Zēns sēdēja un nekā netika gudrs, ko darīt.

Viesmīlis atnesa svaigu alu un ēdamo. Uzlika arī degvīnu galdā.

"Gandrīz būtu jāsāk dzert," galvu paceldams, minēja Džonis un pats tūlīt ielēja. "Tev arī jādzer, drostaliņ," viņš piemetināja, ar pudeles kaklu uz Aristofanu rādīdams.

*

"Idiots!" sacīja Saules viesnīcas saimnieks.

"Kas — ē?"

"Tu, saprotams!"

"Es? Žanis bija apvainots. "Tu jau neteici nekā par pilnvaru."

"Idiots!"

Ar to saruna labu laiku bija galā.

"Ko nu?" pēdīgi atsāka Žanis.

"Jāizgudro."

Atkal abi draugi nogrima pārdomās.

"Knikt!" pēc laiciņa noteica Žanis un, jautājoši saimniekā lūkodamies, pagrieza roku tā, it kā plaukstā atrastos cāļa galva, kas vienā kampienā jānorauj.

"Mmmm!" nodūca saimnieks.

25.

Klīdīšu atkal tur vientuļās ielās,

Maigi kur izgaro mēsli.
Aleksandrs Čaks "Poema par ormaņi."

KUR IR SEIFS?

"Neskumsti, jaunekli," roku Aristofanam uz pleca uzlicis, runāja Andrejs Dzilezers, kad zēns, Džoņa pavadīts, atgriezās no frizētavas. "Neskumsti, jaunekli, bet labāk steidz iedzert."

"Nevar noliegt, ka Džonis atkal mazliet pārspīlējis, likdams balbieram tavus košos matus līdz ādai nostrēnāt. Bet tas nekas. Tāda un reiz Džoņa daba. Viņš visas lietas dara pamatīgi līdz galam. Vai ne, Džoniņ? Jā. Uz to varētu gan atkal iedzert. Kamēr jūs pie tā matu slepkavotāja bijāt, alu vien vairāk piegāzu. Nu derētu atkal mazdrusciņ uzkurināt."

Un Andrejs ar Džoni, mazliet uzkurinādami, steidzās panākt, kas nokavēts.

Pēc septītās glāzes dzejnieks tomēr pievērsās Aristofanam. — "Es te runāju viens pats par deviņiem mēmiem. Džonis rūc, bet tu, jaunekli, skaties uz mani kā ampelmanis, kas tikko pats savu diedziņu pazaudējis. Kā tad lai sapurinu tevi? Nolaidies esi kā nīlzirgs, kam zobi sāp. Atzīsties vismaz, vai skumsti par matiem vai vienkārši apdzēries esi? Ko?"

Aristofans stiklainām acīm paraudzījās uz Andreju Dzilezeru un teica: "Riņķis nav aplis. Aplis ir taisnstūris ar katetes kvadratu."

Tad zēns aizspieda kabatas lakatu mutei priekšā un aizgrīļojās uz kungu istabu.

*

Laikam jau septīto, ja ne astoto reizi Jānis Bērziņš nokāpa Saules viesnīcas priekšnamā.

"Zultera kungs nav bijis?" viņš prasīja saimniekam.

"Nav."

Taujātājs pārlika sainīti no labās paduses kreisajā. Tad, dažus soļus uz kāpņu pusi pagājis, viņš atgriezās: "Tas otrs arī nav rādījies?"

"Kuŗš? — Ak tas blēdis! Nē, nē! Lai palūko tikai!" saimnieks kratīja dūri uz durvju pusi.

Bērziņš vēl kavējās. "Drusku nepatīkami," viņš atzinās.

"Kas?"

"Tā." Detektīvs pārlika sainīti no kreisās paduses labajā. "Gaidīt un nīkt."

"Vai tās paciņas dēļ?"

"Jā."

"Ļoti vērtīga?"

Bērziņš domīgi atmāja.

"Cik tad, ja drīkstu jautāt?"

"Ss..." detektīvs aprāvās, tad, piesarcis, atmeta: "Diezgan daudz."

"Es jau tikai tāpat." Saimnieks atvainodamies norūca. Tad piepeši ieteicās: "Varbūt ieliksim naudas skapī? Man ir."

"Jā?" Bērziņš likās pārsteigts, saņēma sainīti abās rokās un spēra soli uz saimnieka pusi.

Tas, nodurtu galvu, vēroja otru caur pieri, tad arī panāca soli pretim.

"Būs drošāk," viņš teica.

Bērziņš pastiepa rokas ar saini uz saimnieka pusi.

Bet tieši, kad otrs jau grasījās vīstokli saņemt, detektīvs apdomājās.

"Sakiet, vai jums te Ennē nav banka?" viņš teica.

"Banka?"

"Jā. Ar seifu."

"Nē, nē!" saimnieks enerģiski papurināja galvu.

Bērziņš vēl padomāja.

„Nu — nekas. Tad iešu palūkot pastā."

26.

Es stāvu lietū un gaidu,
Šlāgers.

PĒDAS NAV SADZENAMAS, BET...

Teobalds Biezulis arī pēcpusdienā Spalvas jaunkundzi vēl nebija atradis. Pat viņas pēdas vēl nebija izdevies sadzīt.

Konsulātā tā nebija rādījusies. Sētniece, kas mēdza no rītiem konsulāta telpas uzkopt, arī brīnījās: esot taču citādi tāda kārtīga jaunkundzīte.

Mājās Spalvas jaunkundzes nebija. Teobalds personīgi gan ar bārdu, gan bez tās pa trīs lāgi bija uzkāpis augšā, piezvanījis un pieklājīgi apjautājies, vai nevarētu jaunkundzi sastapt. Divas reizes vecā kundze, kas atvēra durvis, laipni bija paskaidrojusi, ka Laimīte aizgājusi uz darbu, bet trešajā reizē, tai brīdī, kad Teobalds, roku mutei priekšā aizšāvis, bija nedzirdami nokrekšķinājies, vecenīte asi paraudzījās uz to un, dusmīgi durvis vērdama, teica: "Jums kungs, gan neklātos tik muļķīgus jokus dzīt."

Tad detektīvs par piecdesmit santīmiem gabalā bija salīdzis ielas zēnus, lai tie ietu augšā apjautāties. Bērniem taču vecs cilvēks taisnību neslēps. Divi pirmie atgriezās ar paziņojumu, ka jaunkundze aizgājusi uz darbu, bet trešais nāca lejā pa kāpnēm, vaigu turēdams, un sūrojās, ka par tiem pašiem piecdesmit santīmiem dabūjis plauku. Pārējie, to padzirdūši, laida ļekas vaļā un aizskrēja. Teobaldam pat iepriekš izmaksāto naudu neatdevuši.

Lai gan vecenītes pūcīgums zināmā mērā varētu būt aizdomīgs, Teobalds tomēr nolēma, ka jaunkundzes mājās nebūs.

No tuvākā tālruņa viņš vēl zvanīja uz Nikaraguas konsulātu. Bet tur vispār neviens vairs neatbildēja.

Privātdetektīvs, jāatzīstas, bija krietni vien samulsis. Vajadzēja sakārtot domas un sākt kaut ko sistēmatisku. Bet kur lai ņem sistēmai pieturas punktu?

Viņš soloja, dziļās pārdomās iegrimis, un attapās tikai tad, kad pats sev par pārsteigumu konstatēja, ka atnācis Raiņa bulvārī pret 171. numuru.

Brīdi pasvārstījis domu iet augšā pie direktora un paprasīt padomu, viņš tomēr pagriezās un aizsoļoja atpakaļ. Pirmkārt — direktors bija teicis ātrāk par pirmdienu nenākt, otrkārt — maz ticams, vai direktors, kuŗu šorīt redzēja Berlīnes vilcienā, jau būs paspējis birojā atgriezties.

Detektīvs soloja pa ielām, smagi domādams, un šad tad vilka ar roku gaisā lokus — lielākus un mazākus lokus. Jo viņš pārdomāja, ka jāatrod iespēja meklējamo notvert papriekšu lielākos, tad arvien mazākos sistēmatiskos lokos, līdz beidzot — pēdējā aplī būs sadzītas vajadzīgās pēdas.

Jā, Teobalds Biezulis gāja un domāja, un attapās tikai tad, kad ieraudzīja, ka gluži neapzinīgi atgriezies Rūpniecības ielā. Kaut arī tas nebija paredzēts, viņš nolēma izmantot gadījumu, lai vēlreiz pārbaudītu, vai meklējamā nav atgriezusies mājās. Samaksājis šoreiz kādam zēnam veselu latu, viņš izzināja, ka jaunkundzes neesot, bet vecā joprojam pikta par traucēšanu.

Un veco Rīgu no jauna šķērsoja mazs — augumā mazs — vīrs, kas brīžiem, roku mutei priekšā aizšāvis, nokrekšķinājās pats, pieri saraucis, intensīvi domādams, kā izveidot sistēmu.

Kaut viņš nebūtu tik nepiedodami kārtā palaidis neievērotu ormaņa numuru! Bet arī bez tā, tagad ir jāatrod iespēja vainīgo sameklēt. Vai Nats Pinkertons nedevās pāri okeanam, lai Amerikas prērijās nesaudzīgi atmaskotu noziedznieku, par kuŗu bija zināms vienīgi tas, ka sprīdi virs kreisā ceļgala tam ir melna dzimuma zīme? Vai citi detektīvi neuzgāja asiņainajās Čikāgas lopu kautuvēs vīru, kam aiz labās auss slēpās nodevīga iesārta kārpiņa?

Kā lai notver ormani? Kā lai notver ormani?

Jo tas likās skaidrs, ka sākumam būs pareizāk sameklēt ormani, nevis jaunkundzi pašu.

Detektīvs pamanīja, ka negribot atnācis pie Nikaraguas konsulāta.

Kā lai notver ormani?

Jā, bet ja jau viņš te bija, tad tomēr jāuzkāpj palūkoties, vai viņa nav darba vietā.

Nē!

Teobalds nonāca lejā, apstājās durvju priekšā un domāja. Ilgi domāja, tad, roku mutei priekšā aizšāvis, nokrekšķinājās, pacēla acis un — nodrebēja.

Otrā ielas pusē, kāda vārtu ailes paēnā viņš ieraudzīja viņu — ne Spalvas jaunkundzi, bet to otru, to resno kungu, kas vakar "Itālijā" grasījās uzbrukt, bet pēc tam, kad Biezulis laimīgi paglābās, aizveda Spalvas jaunkundzi taksometrā uz mājām.

Tur nu viņš stāvēja un stingri raudzījās uz Teobaldu.

27.

JĀNIS BĒRZIŅŠ UZLICIS CEPURI, BET ILZE BĒZ ARISTOFANA NEGRIB IET

Jānis Bērziņš bija augšā istabā uzlicis cepuri.

"Vai pasts tālu?" viņš tagad, atkal priekšnamā nonācis, jautāja saimniekam.

„Tālu vis nav," saimnieks lēni vilka un pakasīja aiz auss. "Tālu nav, bet būs pagrūti atrast."

(Turpinājums sekos)

CEĻOJUMS PA LATVIJU 1754. G.

SVIO-ESTONICA 12., LUND 1954.

Vecākais un pilnīgākais latviešu tautas tērpa apraksts

Igauņi Zviedrijā turpina savas jau Tartū pasāktās rakstu serijas Svio-Estonica izdošanu; tur parasti publicēti raksti, kas skar kā igauņu, tā zviedru intereses. Jaunajā sējumā daži raksti var interesēt arī latviešu lasītājus, it sevišķi tas jāsaka par maģistra N. R. Brokmana dienas grāmatas publicējumu. Viņš, jauns zviedru akadēmiķis, devās kopā ar dāņu vēsturnieku L. Langebeku pētnieciības ceļojumā pa Somiju, Ingermanlandi, Igauniju, Latviju, tālāk pa Lietuvu un Vāciju. Viņu interesēs bija ievākt pēc iespējas daudz objektīvu ziņu. Tā arī tanī daļā, kas attiecas uz apmeklējumu Latvijā 1754. gadā no 2. septembra līdz 29. sept., daudz interesantu novērojumu, kas ir autentiski un ticami, jo tos izdarījuši politiski neleiinteresēti sava laika mācīti novērotāji. Te laikam atrodams pats vecākais un pilnīgākais latviešu tautas tērpa apraksts, ko viņš redzējis kādās laulības pie Bārtas baznīcas. Tai pašā gadījumā viņš ar lielu rūpību aprakstījis un savas dienas grāmatas malā pat mēģinājis uzzīmēt latviešu pastalas. Rakstā daudz vērtīgu ziņu par ceļiem, pārvaldi, naudu, iedzīvotājiem, tirdzniecību, dabu, zemkopību u.t.t.

Rakstu rūpīgi izdevis igauņu jaunais vēsturnieks Loits.

Ievērību pelna arī bijušā Tartu univ. prof. P. Viselgrēna raksts. Viņš publicē kādu apakškonsistorijas akti, kas 1940. g. glabājusies Latvijas valsts archīvā, kur viņš to norakstījis (mums nelabvēlīgi piezīmējis, ka latviešu iestādes to esot atņēmušas vācu Gesellschaft für Geschichte und Altertumskunde, bet autors tikai aizmirsis, ka valsts archīvālijas arī Zviedrijā ar likumu nosacītas kā piederīgas valstij). Šinī dokumentā ir Manceļa vizitācijas protokols Ziemeļvidzemes draudzēs 1636. g., kas norāda visu torelzējo postu, jaužu māņticību un arī nesamērīgi bargos baznīcas sodus, kas bieži vien bija moku rats. Dokuments sniedz dziļu ieskatu laikmeta apstākļos.

Krājumā atrodams arī J. Megistes raksts ar sīku filoloģisku analizi par manu nesen arasto igauņu valodas 16. g. tekstu, kur viņš asi polemizē pret otru igauņu profesoru A. Sāresti.

Dr. H. Blezals.

LUDMILLA SEPE DZIED TORONTO

Ja Ludmillas Sepes koncerta glīto programmu priekšlapā ievietots izvilkums no The New York Times glaimojošās kritikas, kas atzīmē latviešu dziedātājas krāšņo tembru, labi kopto balsi, iejūtu un melodiskās līnijas dabisko plūdumu, tad, protams, tā nav nejaušība. Arī savā pirmā koncertā Kanadā, kas, diemžēl, notika skaistās pavasara nedēļas nogalē, un tāpēc Shaw skolas zālē Toronto bija ieradušies tikai ap 350 klausītāju, L. Stepe apliecināja savus labos mākslinieciskos dotumus.

Lielai klausītāju daļai L. Sepe pazīstama ne tikai no Latvijas, bet vēl vairāk no pirmo trimdas gadu koncertiem Vācijā, kad māksliniece koncertēja gan barakās, kur ar roku varēja sasniegt griestus, gan par koncertzālēm pārvērstās auto garāžās, gan arī lepnās DP rīcībā nodotās pilīs.

L. Sepe ar A. Bērzkalnu pēc koncerta J. Kreiļa uzņ.

Jāatzīst, ka L. Sepe kopš tā laika kā māksliniece daudz augusi. Izpildījums kļuvis mazāk āriskīgs, rūpīgi pārdomāta un izstrādāta katra dziesma. L. Sepe prot saistīt klausītāju no sākuma līdz beigām, ko sekmēja arī interesanti sastādītā programma. Divām A. Kalniņa dziesmām sekoja J. Zālītis, J. Medlņš un J. Kalniņš. Pirmo daļu noslēdza 4 J. Brāmsa dziesmas, kuras L. Sepe nodziedāja vācu valodā. Programmas beigās bija ārijas no G. Verdi Masku balles, P. Čaikovska Burves un B. Skultes Vilkaču mantinieces. Nevainojama ir mākslinieces dikcija. Lieliski L. Sepei padevās vairākas piedevās nodziedātās V. Dārziņa tautas dziesmas, kas liek jaust, ka māksliniece varbūt varētu kļūt par vienu no mūsu labākām tautas dziesmu dziedātājām. Tikai dienu pirms koncerta L. Sepe bija daudz stundu pavadījusi neērtā automašīnā, negūstot iespēju pietiekami atpūsties un atkopties no saaukstēšanās, tāpēc nevar pilnīgi objektīvi spriest par L. Sepes dziedājuma tīri vokālo pīlāksni, tomēr šķiet, ka māksliniece nonākusi strupceļā ar augstāko nošu izdziedāšanu. Ja L. Sepe nopietni pastrādās, lai novērstu šo trūkumu, tad viņa arī internacionālās skatuvēs varēs gūt daudz spožākus panākumus. Publika bija ļoti atsaucīga, netrūka skaistu pavasara ziedu un daudz piedevu. Tomēr jāpiezīmē, ka pēc J. Brāmsa gan lāga neiederas piedevās dziedāt mūzikāli mazvērtīgo Es dziedāšu par tevi, tēvu zeme.

Smalkjūtīgs pavadītājs bija A. Bērzkalns, kas lielā mērā sekmēja koncerta labo izdošanos. Pēc koncerta TLB godināja viešņu biedrības tējas vakarā.

Ž. Zentiņš.

IZSKAŅAS PAR ELZAS ŽEBRANSKAS KONCERTU KOPENHĀGENĀ

Ar savu koncertu Kopenhāgenā 22. aprīlī Elza Žebranska ir guvusi jaunus panākumus, reizē ari popularizēdama Latvijas un latviešu vārdu. Dāņu kritiķi vienbalsīgi izceļ un ļoti labi novērtē kā latviešu komponistu dziesmas, tā arī šo dziesmu priekšnesumu.

Berlingske Tidende raksta:

"Latviešu dziedātāja Elza Žebranska, kas vakar dziedāja Odd-Fellow mazajā zālē, ir reprezentējusi savu zemi pārējā pasaulē ar vislielāko slavu.

Pēc viņas vakardienas koncerta, kas ir pirmais šeit, nav šaubu, ka viņas īstais darbības lauks ir opera. Elza Žebranska sajūt to lielo dramatisko līniju, ko viņa dažkārt arī piemēro mazākajām formām, kam tā varbūt piederas mazāk. Bet vairumam no tā, ko viņa vakar dziedāja, pāri klājas varenuma elpa, un dažas savas dzimtenes komponistu — Vītola, Kalniņa un Zālīša — romances viņa sniedz tādā izveidojumā, ka tās bija jāakceptē kā pilnīgi autentiskas."

Politiken:

"Jāatzīst, ka šai dziedātājai visos virzienos piemīt lieliskums un ka viņa vienlīdz imponē kā ar augumu, tā ar balsi un arī ar temperamentu. Viņas balss skaņai ir soprāna dzirkstīgais augstums un alta tumšais dziļums, un balss stiprums neliek neko vairāk vēlēties. Dominējošais elements ir temperamenta izpausme, kas pa daļai viņas balsij piešķir savu personisku iezīmi, bet reizē arī ļauj dziesmas tulkot ļoti savdabīgi, piemēram, programmas klasiskajā daļā.

Jāiebilst, ka programma bija sevišķi interesanta latviešu komponistu Vītola, Kalniņa un Zālīša romanču dēļ."

Kristeligt Dagblad:

"Elzas Žebranskas dziedāšanas māksla spēj vadīt balsi cauri visaizkustinošākajiem un dramatiskākajiem posmiem tā, ka tās izteiksmes pilnība aizrauj, kaut arī balss vairs nav gluži jauna. Ir tiesa, ka dziedātāja dalu programmas it kā pārdramatizēja, piemēram, Brāmsu, turpretim romantiski ļoti spriegajām Čaikovska un Rachmaņinova dziesmām tas īsti piederējās.

Ievadam Elza Žebranska vēl dziedāja dažus klasiķus un veica to skaisti; vakara turpinājumā viņa dziedāja virkni latviešu komponistu dziesmu, starp kurām abas Kalniņa dziesmas — Brīno es un Plāvēja diendusa — mums patika vislabāk.

O. Uršteina jubilejas izrādē Ņujorkā

Osvalda Uršteina 25 gadu skatuves darbības atcerei rīkotā izrāde Master Institute teātrī 13. maijā bija pulcējusi pārpilnu zāli apmeklētāju, kas ar lielu atsaucību uzņēma jubilāra un viņa partneres spēli. Anšlava Eglīša 3 cēlienu drāma Sandra ir ievērojama ar to, ka visa darbība jāizņes diviem aktieriem, ja neskaita trešo — balsi radiofonā. Šo grūto uzdevumu godam veica Milda Zīlava un Osvalds Uršteins. Balss, kas atskanēja radiofonā, bija Olgerta Parņicka. Pēc izrādes Uršteinu sveica un apbalvoja ar veltēm daudzie jubilāra cienītāji, aplaudējot mākslinieka lielo popularitāti.

Veronika Strēlerte

DIEVA KALPA VAKARS

Dzirdu, mūžīgni upei plūstot,
Viļņi šalkdami gaužas un vaid —
Vienus paņem Tu pilsētām grūstot,
Citiem pastāvēt laid.

Esmu gatavs kā ceļa jūtīs,
Esam mierīgs un satalsījies,
Sevī klausoties, kurp mani sūtīs,
Tava pavēle, Dievs.

Tikai gaidot šī vakara dzisu,
Ļauj, lai eļļā vēl iedegas dakts,
Pirms Tu bardzībā paņem man visu,
Pirms iestājās nakts.

„KALVIS' SKAŅU PLATĒ

Vīru dubultkvartets "Kalvis" atkal sagatavojis jaunu koncerta programmu, ar kuru tas drīzumā iepazīstinās savus Toronto klausītājus. Tādēļ būtu īstā vietā atzīmēt šīs rosīgās un sekmīgās dziedātāju vienības citu panākumu, par kuru daudzi viņu cienītāji varbūt vēl nezina. Proti, pēdējo mēnešu laikā latviešu skaņu studija "Daina" (Čikāgā) starp citiem latviešu mūzikas uzņēmumiem, sagatavojusi un laidusi pārdošanā arī vienu isspēlējošo skaņu plati (45 apgr.) ar "Kalvja" iedziedātām 5 latviešu dziesmām. Ja arī "Kalvja" sniegums dažādo dziesmu atskaņojumā neienes nekā īpaši jauna, nav arī vietumis pasargāts no sīkākas dabas trūkumiem, tas caurmērā ir visnotaļ nopietna mūzikāla darba un labas mākslinieciskas gaumes iezīmēts. Dziesmu atskaņojumi ir latviešu koŗa dziedāšanas tradicijas cienīgi un daŗis prieku katram latviešu dziesmas mīlotājam.

Liriski - ekspresīvā E. Dārziņa "Es zinu" ar harmoniski sarežģīto vidus posmu ir rieksts, kuŗu "Kalvis" pārkodis pārsteidzoši veikli, mūzikāli intensīvi. Ja nerēķinām zināmu tembra saspiestību jau piemīnētā daļā, nianšu izkārtojums ir pirmšķirīgs, elpa stabila un nianšu izvērtējums it īpaši "piano" posmos, slavējams: No divām J. Norvila dziesmām „Vasara" un „Noriet saule vakarā", man vislabāk patika pēdējā, ar skaistu sotto-voce noslēgumu. Raitāks temps tomēr nebūtu nācis par ļaunu, un tenoru tembru saliedējums brīžiem nepārliecinošs. J. Norviļa "Vasara" būtu vairāk izcēlusies ar bagātīgākas krāsu paletes izmantošanu priekšnesumā.

Otrajā skaņu plates pusē jauki izskan J. Cīruļa sabalsojums „Aun, meitiņa, balti kājas," kur „Kalvis," diskrēti rīkojoties ar tempu maiņām, tomēr panāk dzīvi illustrātivu iztēli un reizē liecina par labu tautas dziesmas stila izpratni. Man īpaša atzinība "Kalvja" vīriem jāizteic par tīro, pārdomāto izrunu. Laba dikcija koŗos nemaz nav tik ikdienišķa lieta. Drusku traucē un atstāj nogurušu balsu iespaidu pārāk pasvītrota elpas ņemšana starp dziesmas atsevišķiem pantiem. Šaubos, vai derēja platē ieskaņot Melngaiļa "Rudenī". Sava pushumoristiskā satura dēļ dziesma labāk attaisnojas skatuviskā interpretācijā, jo tīri mūzikālā vērtējumā dziesmas saturs pabāls.

Ieskaņojums veikts visumā rūpīgi, tak plašāka akustiska rezonance pat mazam ansamblim nebūtu nākusi par ļaunu. Katrā ziņā šī ir plate, kuŗu dziesmu draugi iegādāsies labprāt. Cena tai mērena ($2-), un tā kā Toronto tā pagaidām izpārdota, drīz sagaidāms jauns plates iegravējums. Šis pirmais "Kalvja" mēģinājums skaņu plašu jomā ir pietiekami sekmīgs, lai nākotnē no enerģiskiem vīriem sagaidītu vēl virkni citu dziesmu, gan vairāk vērības veltot tādu dziesmu izvēlei, kas viņu pasākumam dotu pilnu mūzikālu attaisnojumu.

Tālivaldis Ķeniņš.

T. ĶENIŅŠ SAŅEM KULTŪRAS FONDA BALVU PAR VEIKUMIEM 1954. GADĀ

Laureātu T. Ķeniņu apsveic LNAK valdes pr-dis A. Svenne, pasniedzot aploksni un ziedus J. Kreiļa uzņ.

Svētdien, 15. maijā, pēc T. Ķeniņa klavieŗu studijas audzēkņu vakara komponistu sakarā ar ASV kultūras fonda piešķirto balvu, apsveica LNAK valdes priekšsēdis A. Svenne un pasniedza viņam diplomu un 500 dolaru čeku.

Komponistam balva piešķirta par Sonātu vijolei un klavierēm un Koncertējošo svītu čellam un klavierēm. Abi darbi komponēti pagājušā gadā pavasarī un rudenī. Āriju no Koncertējošās svītas čellam jau vairākkārt izpildījis ievērojamais latviešu čellists I. Nāruns, atskaņojot to reiz arī Toronto CBC raidītājā un savā koncertā latviešu publikai. Atsevišķus svītas izvilkumus I. Nāruns spēlējis vairākos koncertos, bet visu Koncertējošo svītu čellam un klavierēm I. Nāruns atskaņojis kādā koncertā Pensilvēnijā amerikāņu publikai.

T. Ķeniņš, kuŗš, kā zināms, ir Kanādas konservatorijas Toronto mācības spēks, pagājušā gadā atlicinājis tomēr laiku, lai radītu arī vēl citu mazāka apmēra darbus, starp tiem interesanti iecerēto koŗa dziesmu Dieva kalpa vakars. Pašlaik T. Ķeniņš ir sācis komponēt kādu lielākas formas darbu, bet pagaidām tā saturu neizpauž. Ar 1. ev.-lut. draudzes kori sākti jau arī mēģinājumi, lai iestudētu H. Berīno orātoriju Kristus tiesāšana. Poncija Pilāta basa solo partiju dziedās Boriss Piekalnītis.

Komponista T. Ķeniņa klavieŗu studijas klavieŗu studijas 6. atklātā audzēkņu vakarā

Svētdien, 15. maijā sv. Andreja baznīcas telpās bija ieradušies pāri par 100 klausītāju, kas ar lielu interesi sekoja audzēkņu priekšnesumiem. Bija jākonstatē, ka kopš pagājušā audzēkņu vakara studija ir veikusi lielu darbu. Piedalījās 32 audzēkņi. Sevišķi jāpriecājas par gados jauno Modri Ekšteinu, kas kopā ar lietuviešu komponista Dvariona dēlu Toniju uzrādījuši lieliskas sekmes un pamatoti guva vislielāko klausītāju atzinību.

M. Ekšteins (8 pakāpē) pirmās daļas noslēgumā lieliski spēlēja Bēthovena Patētiskās sonātas pirmo daļu, bet Tonijs Dvarionas, (9 p.) programmas otrā daļā panākumus guva ar Grandosa Spāņu deju Nr. 5 un De Falla Uguns deju.

Ar gandarījumu jāatzīmē, ka arī paši mazākie audzēkņi bija savus gabalus rūpīgi sagatavojuši un spēlēja gandrīz bez kļūdām. Patikama arī skolnieku prasme uzvesties uz estrādes.

Sīkāki nepakavējoties pie atsevišķo audzēkņu panākumiem, īpaši vēl jāatzīmē Māra Gugāne, Māra Šnitke, Gaida Locāne, Kaspars Dzeguze, Astrīda Čopa, Dzintra Grava, Dace Zvilna, Ināra Grava, Ilga Namiķe un Maija Ķeniņa ar grūto Debisī Clai de lune. Programmu noslēdza vienīgā 10. gatavības pakāpes audzēkne Ingeborga Birne ar Vītola ļoti grūto Viļņu dziesmu. Audzēkņi pasniedza savam skolotājam ziedus.

Ž.

DAUGAVAS VANAGU VĪRI DZIED

Garajai un vērtīgajai 1954./55. g. sarīkojumu virknei Milvokos neapšaubāmi cienīgu punktu 23. aprīlī pielika DV Milvoku apvienības vīru koris diriģenta Voldemāra Aparjoda vadībā.

Vispirms jau dziesmu draugus pārsteidza gandrīz pilnīgi jaunā, svaigā un gaumīgā dziesmu izvēle, no kuŗām lielo pusi klausītāji dzirdēja pirmoreiz. Vairākas dziesmas koris bija dziedājis pag. gada rudenī Toronto DV dienās. Tāpat programmā ietelpa visas vīru koŗa dziesmas, kuŗas dziedās 29. maijā Milvoku dziesmu svētkos. Pavisam programmā bija 15 dziesmas, bet ja pieskaita bagātīgās piedevas un atkārtojumus, tad skaits pārsniedza 20.

Ikviens klausītājs pārliecinājās, ka vīri ar savu diriģentu bija strādājuši stingri un ilgi, jādomā — visu garo ziemu, lai godam sagatavotu pilnīgi jauno repertuāru. Darba pozitīvo novērtējumu varēja nojaust no jūsmīgo klausītāju vētrainās atsaucības, atkal un atkal prasot piedevas, ko arī dziedoņi bagātīgi sniedza.

Ja atceras koŗa sniegumus pirms diviem gadiem vai pirms gada, tad jāliecina, ka koris savā attīstībā ir paveicis milzu darbu, kas liecina par krietno dziedātāju darba mīlestību un atzīstamo pienākuma apziņu, kas viņus neatlaidīgi aicinājusi meklēt un strādāt arvien labāk, arvien vairāk.

Īstens koŗa dziedonis var būt tikai tas, kam ir šīs dotības. To pilnībā var attiecināt uz DV Milvoku vīru kori, kuŗa sastāvā ir 25 vīri, kas apvienojušies cīņai par latviešu dziesmas daudzināšanu.

Šīs dziesmu saimes priekšgalā stāv diriģents Voldemārs Aparjods, kuŗam šai sezonā pagāja neatzīmēti 25 gadi diriģenta darbā. Gadusimta ceturksnī V. Aparjods ir diriģējis mazus, jaunus un vecus vīru kvartetus un sieviešu sekstetus gan dzimtenē, gan Vācijas nometnēs, līdz beidzot atgriezies pie saviem cīņu un gūsta biedriem Daugavas Vanagiem, kuŗu dziesmu viņš vada no pašas pirmās apvienības nodibināšanas dienas 1951. gadā. Koŗī no tā paša laika līdz šim dzied Jānis Peniķis.

Dziesmu vadīšanā izpaudās jauka saskaņa starp diriģentu un dziedātājiem, jo katru vismazāko diriģenta kustību koris uztvēra jūtīgi un pareizi, tālāk to pārveidojot izteiksmīgā un saliedētā dziesmā, kas te cēlās, te grima, lai atkal celtos un apvienotos vienā varenā noslēgumā.

No dziesmām klausītājus visvairāk aizrāva Jāņu laiks (J. Norvila), Aijā (B. Skultes), Rozes (V. Ozoliņa), Dies irae (J. Vītola), Ave Maria (J. Cīruļa) un Aglona (J. Norviļa), kuŗas gandrīz visas milvokieši dzirdēja pirmoreiz. Vairākas no tām nācās atkārtot. Tāpat bija jāatkārto mūžvecā Trimpula, ko jauki uz klavierēm pavadīja Bīruta Kreišmane.

Koncerta trešā daļa bija veltīta tautas dziesmu aranžējumiem, visiem labi patika koŗim ļoti grūtā J. Kalniņa Ņem iekš rokas tauriņi savu.

Ja neskaita pāris sīkus negludumus, ko varēja uztvert tikai speciālista auss, tad koncerts atzīstams par spīdoši izdevušos, kā to arī apliecināja mūzikas autoritātes pēc koncerta. Ar šo koncertu DV Milvoku vīru koris pilntiesīgi nostājies blakus labākiem latviešu koŗiem trimdā. Par šiem panākumiem jāpateicas diriģentam V. Aparjodam, koŗa priekšniekam R. Prūsim, kas daudz pūļu veltījis koŗa augšanai, kā arī visiem dziedātājiem, starp kuŗiem apmēram trešā daļa ir aizšauto Vanagu, kas karā zaudējuši kādu locekli.

Diriģents un dziedātāji saņēma daudz ziedu. Koris piedalīsies 29. maijā novada dziesmu svētku koŗkoncertā.

E. Kāds

MARGARITA KOVAĻEVSKA

ROMĀNA POSTA PUĶES II DAĻA

I NODAĻA

8. turpinājums

Marija nepieskārās vakara ēdienam. Viņa bija kā slima. Viņas gadiem garajā ikdienā nekas īpaši neatgadījās, nu — šodien — rītā un vakarā pasaule gāzās jau otru reizi. Un nebija balsta.

Viņa meklēja Ženi: „Stāsti no gala! Sīki un pamatīgi. Nāc tuvāk gaismai, lai tevi labi redzu." Un skatījās Ženē ieplēstām acīm — tiecīga un neticēga.

Viņa purināja Ženi aiz pleciem: „Pamosties!" Un pati sev knieba plaukstās. Viņa deva Ženei apskatīt papīra strēmeliti. Žene neprata lasīt, bet viņa jauda, ka ķeksīņu burvībai vajag būt sukreņu saldumā, un tādēļ tikai laizījās un smējās.

Tā griļojās pirmais vakars, kad aiz žoga neviens vēl negaidīja.

Otrā klājās jaunāki. Marijas domās tas bija pirmais vakars. Pirmais visā pasaulē. Nemiers sažņaudza krūtis, vaigos kvēloja ogles, un šaubas sajaucās ar gavilēm. Tās nevarēja vairs atšķirt vienu no otras.

„Jūsu daiļā kakla rotas," viņa teica istabām un izbrīnā vilka plecus uz augšu. Šie vārdi skanēja svešādi un neierasti, taču tikami.

„Tu esi pretīga. Tava mute ir kā maizes klaipa plaisa. Tu šķielē, tev raibs titara olas deguns." Viņa nolaida plecus, braucīja muti, un Putnu mammas vārdiem satinās apkārt birzī dzirdētais: „Zenta ir skaista sieviete."

Skaista!

Marija aizklāja rokām seju: „Es neesmu skaista."

Viņa dzirdēja Marēnas mēdīgo balsi: „Pūderēta zoss, sakaltusi baltmaize!"

Bet rokas nolaidās un lūpas atkal čukstēja: „Jūsu skaistums un vārums..." Viņa piezagās logam: „Jūsu skaistums un vārums šovakar apdziedāts un cildināts līdz griestiem!"

Tajā stundā pāri saulrietam vējš dzina mākoņus. Ķēmīgi milži plēta acu priekšā bērnības ainas. Putnu istaba, silta un ērta, vērtās Zāļu māju žurku izgrauztos kaktos, un kā no tālienes kāda balss teica: „Nāc, mana draudzene, mana skaistā, nāc šurpu. Vīģes koki plaukst..."

Kas šos vārdus reiz dziedājis, kas izrunājis? Vīna koki... jūsu skaistums cildināts līdz griestiem kā ar vīna glāzēm rokā... vīna koki...

Kā ateerēdamās, viņa iegavilējās: „Vīģes koks dabūjis pumpurus, un vīna koki plaukst un dod smaržu. Celies, nāc, mana draudzene, mana skaistā, nāc šurpu!"

Tā taču Zālamana dziesma. Augstā dziesma!

Putnu mammas guļamistabas lādē glabājās Marijai novēlēta nelaikes Zeķienes Grāmatu grāmata. Ne Putnu mamma, ne arī Marija to bija iedomājusi kādreiz izcelt dienas gaismā. Varbūt sākumā Mariju baidīja Putnu mammas dusmas, vēlāk, gadu tecējumā, grāmata bija aizmirsta pavisam. Nu viņa to uzmeklēja lādes mantu jūklī, šķirstīja, glāstīja un noglabāja savā ziņā.

Debesīm satumstot pavisam, istabā ienāca Žene. Viņu rūpēja Marijas skumjais vaigs, kas visu novakari bija blāzmojis logu rūtīs. Varbūt Saulīte sasparojusies un atmetīs nedrošumu. Saimnieces nav mājās. Naudienes ausu dūrējs aizbāzts ar lupatām, suņi pabaroti. Droši var rāpties pāri žogam, Žene pat zina kādu spraugu. Gauru jaunskungs staigā ceļu uņ gaida. Gaida!

Tiklīdz Žene stalti izslējās, rādīdama Gauru, Marija nopūta sveci. Viņa ieguma krēslā un ar acīm klaiņoja tumsu. Taču velti, arī tajā vizmoja roka ar pulksteņa pusmēnesi, un cauri griestiem auga Rīgas torņi, karnevāli, Alhambras, poētiskas rozes... „Nē, mīļais Dievs, man nav drosmes."

Žene apsēdās pie viņas kājām un iesmilkstējās: „Žene skums līdzi, dalīs bēdu. Ženei pilna galva bēdīgu dziesmu. Tumsa neļauj tās ar rokām rādīt. Vai dziedāt bez rokām?"

„Jā, jā, Ženīt. Gaurs ir aiz žoga — es jūtu."

Žene dziedāja par sumiem, par kapiem, par kādu mirušu cilvēku, kas reiz mīlēja zeltu, sudrabu un kalponi Ženi, kuŗa nemīlēja zeltu. Viņas gaudās nebija locījumu, tās plūda pāri lūpām tukšas, taisnas un garas, bet Marija tām neuzspieda plaukstu. Sirds dziedāja līdzi Zālamana dziesmu: „Nāc, mana skaistā, nāc — es gaidu."

Žene atgāza galvu un gaudoja par vistām, pelnos ceptiem kartupeļiem. Marija čukstēja līdzi: „Vīģes koks dabūjis pumpurus, un vīna koki plaukst un dod smaržu..."

Šis vakars līdz ar smeldzi un šaubām iedziedājās dziļā naktī.

Trešās dienas rītā, tikpat kā negulējusi, viņa bēga ārā saulē.

Vējš slaucīja pasauli kā aptracis. Viņš pūta sauli pāri kokiem, cauri skursteņu izplūkātiem dūmiem, cauri meitu sasprēgājušo kāju ikriem, rāva no spainiem ūdens šļakatas, no galvām lakatus, cēla un plēta brunčus tītaru vēdekļu paskatā un Mariju, sagrābis aiz matu slotas, bez žēluma ierāva birzī.

Marija pieķērās bērzam un apskāva to. „Tu!", viņa, skrējienā aizelsusies, dvesa: „Ķeniņš tu esi. Ķeniņš! Stāsti man, kāda bija viņa mute, kāda roka?" Un ar acīm pāri pļavai meklēja brāļus.

Gauru pagalmā puisis jūdza zirgus. No strauta puses, ar vēju cīnīdamās un pilnām rokām pūpolu zaru, nāca Ulle. Brāļi nebija saskatāmi nekur. Varbūt vēl gulēja?

Marija skrēja atpakaļ un iebēga istabās.

Viņa bieži skatījās pulkstenī.

„Trīs vakarus es staigāšu —"

Šai dienai piederēja pēdējais un trešais vakars. Pulksteņa cīparnīca ziedēja krāsu atlupušas, tikko vairs acij saskatāmas pusrozes. Šodien, kā brīnums, tās acīm šķita neparasti košas. Tieši vakara stundu rozes, kam vēl slīdēja pāri rādītājs, likās tikko plūktas un neredzamas rokas aizspraustas aiz stikla. Izlēca dzeguze. Viņa kūkoja vienpadsmito rīta stundu. Marija klausījās: „Ku-kū, kur Jukts?" Ak, šī ķirmju izlodātā, atlūzušās astes koka dzeguze, tā šodien kā nekad spīdināja plāno apzeltījuma kārtu un līdzīgi Marijas sirdij sauca Jukānu Gauru.

Zvanīja arī Putnu mammas guļamistabas pulkstenis. Pavisam sapņaini: „Dun, dun — vai jau Munda soļi dun?" Pulkstenis, saules apmirdzēts, gaidīja krēslas stundas, tāpat arī Marija Edmundu Gauru.

Marijai kaita un kvēloja vaigi, aizvien vairāk un vairāk. Tie spīlēja un, šķita, tūlīt pārplēsīs ādu. Kas īsti notiek! Un viņai likās, ka arī pati vēršas skaistāka un spožāka, līdzīgi dzeguzei.

„Kaut būtu spogulis!", viņa izdzirda savā balsī svešādu nepacietību. Bet tikai šodien, nekad agrāk, atskārta: Putnu mājās nav spoguļa. Neticami. Viņa ieskatījās Putnu mammas atvilktnēs, plauktos, lādēs — nebija.

(Turpinājums sekos)

PUDDICOMBE MOTORS LIMITED
1543 BLOOR ST. WEST, TORONTO
1955. g. Meteor, Mercury un Lincoln
vieglās automašīnas nelerobežotā izvēlē.
Visu firmu lietotās vieglās un smagās mašīnas
Pārstāvis P. BERNĀTS
Tel.: darbā OL 7531, mājā HU 8-1488

Iris PUĶU VEIKALS
588 BLOOR ST. W. TORONTO, tel. ME 5665
Pēc darba, RI 5213
Gaumīgi ziedu sakārtojumi laulībām un citiem gadījumiem
Griezti ziedi, podu puķes, palmas, zaļumu stādi.
Līdzīpašniece latviete — sējēja ar ilggadīgu praksi. Organizācijām rabats

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W. Toronto, tel. LL 6792, pie Grace

RADIO UN TELEVĪZIJAS TECHN. A. EGLĪTIS
62 LANGLEY AVE, Toronto Tel. RI 6477

Licencēta auto skola BALTIC
Visiem kursantiem garantēju atļaujas
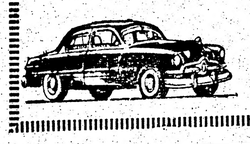
A. MASINGS
100 High Park Ave
Tel. RO 7-7944, Toronto

GREGORY CHARLAP
B.A.M.Sc., M.C.L.
ADVOCATE, BARRISTER and SOLICITOR
Biedrs pie augstākās tiesas, runā vācu un slavu valodas
Brojā UN 6-8791 MONTREAL, P.Q. Mājās AT 1858
University Tower Bldg., 660 St. Catharine St. W., Room 604

HERMAŅA KLIGERA
FOTO STUDIJA
1 First Ave, Toronto, Ont.
RI 5697 — HA 9908
(Gerrard — Broadview)
Portreti, kāzu, dokumentu un krāsu uzņēmumi. Attīstu un kopēju arī amatieru darbus

Dr. JĀNIS KAROLS
LATVIETIS
Toronto, 404 Delaware Ave (pie Hallam St.)
no plkst. 9-11 un no 5-7, izņemot trešdienas. Tel. OL 1681
Ar Harbord tramvaju vai Ossington autobusu

Dr. P. BĀRDIŅŠ
740 Spadina Ave (pie Bloor), Toronto
no plkst. 5-7 vak. Tel. kabinetā WA 1-7203, mājās RO 2-6324

Dr. SILVIJA UŽANS
BĒRNU, IEKŠĶĪGĀS UN ĀDAS SLIMĪBĀS
pieņem no plkst. 6—7 ik dienas, izņemot sestdienas. Otrdienās un sestdienās no plkst. 12—1
52 Linsmore Cresc. (pie Danforth), tel. GL 2892, Toronto

ZOBĀRSTE
ŅINA ČERNAVSKIS, Dr. med. dent. D.D.S.
pieņem pirmdien un trešdien no 2-9 vakarā, otrdien un piektdien no 9-5 vakarā
660 Broadview Ave, Toronto, tel. RI 4643

Dr. JĀNIS REKAI — ehirurgs un dzemdību palīdzība
Dr. PAULS REKAI — iekšķīgās slimībās un Rentgena uzņēmumi
219 St. Clair Ave, W. Toronto, Ont. WA 3-2395
Iepr. telef. pieteikšanās

Dr. ANNA LAUKS
86 BLOOR ST., WEST. TORONTO
Physicians un Surgeons Building, ieeja no sāniem, istaba 614,
Pirmdienās, trešdienās un sestdienās no pl. 10-12 rītā,
pārējās dienās no pl. 6-8 vakarā.
Tel. kabinetā WA 2-8855, mājās RO 7-6349

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Ilggadīgu praksi slimnīcās Vācijā, Polijā, un Šveicē
Speciālists iekšķīgās, sieviešu un venēriskās slimībās
8587 PARK AVE, MONTREAL, P.Q., tel. HA 7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 3-9 vakarā

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS
(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā
345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave)
Zvanīt WA 3-2003 pēc norunas pp. un vakaros katru dienu
Runā vācu un slavu valodas.

LATVIJAS AMERIKĀ
MODERNĀ SPIESTUVE
TORONTO
Pieņem visāda veida iespiedumdarbu pasūtinājumus: Laulību ielūgumu un komerciālu darījumu kartes; dokumentus biedrību vajadzībām; koncertu programmas, sarīkojumu biļetes un dziesmu lapiņas, grāmatas, u. c. Darbus gan-mīgi veic kvalificēti amatnieki ar praksi
PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM:
spiestuvē, 154 St. Patrick St., EM 8-3239
un kantorī, 123 Huron ielā, tel. EM 8-0792,
Toronto, Ont., Canada
Pasūtinājumi no provinces jānodod nedēļu un no Toronto 3 dienas pirms paredzētā darba izpildīšanas termiņa.

O. E. CARSON
Ltd., Realtor
A. KAMPE, 490 College St., WA 4-7121
AIZDEVUMU SAGĀDE PAR 3% GADĀ
BLOOR — LANSDOWNE 6 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, 2 vannas istabas, eļļas apkure, dubultgarāža. Izmaksāta māja. Pilna cena $13.500, iemaksa $3.000.
BLOOR — EUCLID 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, eļļas apkure, garāža. Pilna cena $15.000, iemaksa $3.500

Dr. A. RATINOV
Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.
Runā arī vāciski un krieviski
479 1-2 EUCLID AVE, WA 1-6708
Toronto

Dr. med. K. ZYMANTIENE
Ārste chirurģe sniedz dzemdību palīdzību 1189 Bloor St. W. Toronto (ieeja no 613 Brock Ave). Pieņem katru dienu no 1-4 un 5-8 un pēc vienošanās. OL 6851
Runā latviski un vāciski

J. GRĪSLIS
Drēbnieks
188 Davenport Rd., Toronto, tel. WA 3-5295
Agrāk: Rīgā, Berlīnē, Stokholmā

IECELOŠANAS, IZCELOŠANAS vīzu, pasu, uzturēšanās atļauju, laulības šķiršanu legalizācijas un citas lietas administratīvās iestādēs kārto
ALEKSANDRS KĀNBERGS
596 Sherbourne St., Toronto
(pie Bloor St.), tel. WA 1-7149

VENUS
LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
231 Roncesvalles Ave.
(pie High Park Blvd.)
OL 4645, Toronto
Ziedu sakārtojumi kāzām un citiem gadījumiem, kā arī: griezti ziedi, podu puķes, greznuma stādi. Dabūjami: Latviskie izstrādājumi, keramika, latviešu laikraksti. Latviešiem atlaide

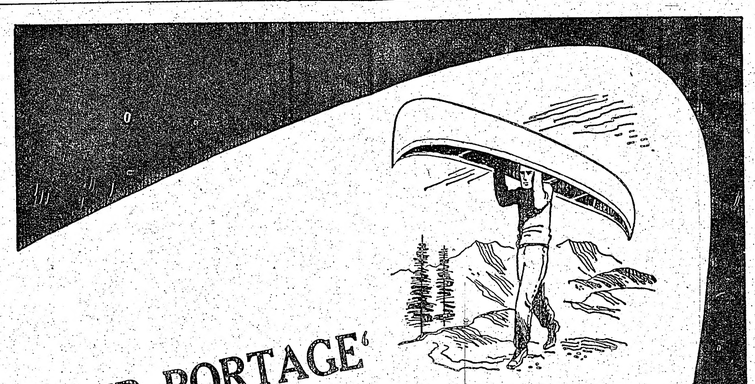

Pētījumi par Atlantīdi

Jau kopš gadu simtiem daudz lauzīts galvu, lai atrisinātu jautājumu, kur īsti atradies pirms vairākiem gadu tūkstošiem nogrimušais kontinents Atlantīda. Īstu pierādījumu līdz šim vēl nevienam zinātniekam nebija izdevies sniegt, jo trūkst pieturas punkta.

Tagad italiešu archaiologs Dr. Constantino Cattoi, pēc 40 gadu pētījumiem apstiprina, ka Atlantīda eksistējusi. Pēc viņa versijas nogrimušais kontinents atradies starp Āziju un Centrālameriku, kā šaura zemes strēmele, kas savienojusi abus šos kontinentus.

Kādā intervijā Dr. Cattoi pastāsta, ka savus izteicienus pamatojot uz plašiem acteku, ēģiptiešu un grieķu vēsturisko dokumentu pētījumiem. Trūkstot vēl pierādījumu par to, kādēļ Atlantīda nogrima un kas izsaucis šo kataklismu. Pēc Platona versijas Atlantīdas nogrimšanu izraisījusi zemestrīce, bet italietis pastāsta, ka leģendās aprakstītā Atlantīdas nogrimšana saistīta ar daudzām katastrofām. „Ir ļoti iespējams, ka bībelē aprakstītie 40 dienu plūdi ir tie paši, kuŗos nogrimusi Atlantīda," paskaidrojis Cattoi.

PIEPRASIET
ŽĀVĒTUS ZUŠUS
UN
ZUŠU GALERTU
1 mārc. kārbā ā $1 ar piesūtīšanu.
NĒGI
10 oz. kārbās ā $1,10 ar piesūtīšanu.
VIENMĒR KRĀJUMĀ ŽĀVĒTI ZUŠI
EXCLUSIVE DELICATESSEN Co.
10 Widmer St., Toronto, Canada

SIEVIETE UN TĀS VECUMS

Nujorkas policijas iestādes dzina pēdas kādai blondīnei, kas savā auto vadītājas atļaujā bija uzrādījusi nepareizus dzimšanas gadus. Tiesa atzinusi, ka auto vadītājas atļaujā pareizs dzimšanas gads ir svarīgs tikai tādēļ, lai pierādītu, ka īpašniece nav mazgadīga.

Bieži nākas sastapties ar sievietēm, kuŗas slēpj gadus, nolūkā padarīt sevi jaunāku. Kas sievieti uz to spiež, pastāsta kādreiz slavenākā kīno aktrise Glorija Svensone, kuŗa pašreiz vada kādu modes namu un katram atklāti pasaka, ka ir jau 55 gadi veca.

Mūsu modernajos laikos nav vieglī sievietei, kuŗa jau tuvojas trīsdesmitajiem. Visgodīgākā un nopietnākā sieviete zaudē galvu skaitļu dēļ. Ja dzimumdienas vispār tiek svinētas, tad gads pa gadam tiek norauts; un nevainīgā spēle sākas. Bet ko dara šīs gadu spēles lieciniekī — vīrieši? Populārā aktrise saka: "Es jums apgriezīšu ragus, kungi! Ja šāds stāvoklis radies, tad tikai tādēļ, ka tieši jaunībai jūs piešķirat tik augstu cenu: sievietes nekad to nedarītu, ja vīrieši būtu mazliet taisnīgāki savos vērtējumos. Jūs vēlaties pierādījumus? — Populārās dziesmas norāda, ka romantika rezervēta jaunībai, mēnesnīca un zvaigznes nav domātas sievietei, kuŗa sasniegusi 30. Tas pats sakāms par televīziju, kīno, literātūru un radio. Un jaunai kino aktrisei, kuŗa vēl vakar spēlējās ar lellēm, vīrieši skrien pakaļ četrrāpus. Paraugaities viņiem acīs, kādiem skatiem tie peldvietās noraugās pakaļ "jaunībai", vai kā viņi izturas birojā, ienākot jaunai (zem 20) mašīnrakstītājai."

Tāpēc Glorija Svensona atzīst, ka ir pilnīgi loģiski un attaisnojami, ja sieviete mazliet apcērp savus gadus, jo viņa nevar sacensties ar gados jaunākām ne darba izvēlē, ne attieksmēs ar savu priekšnieciību, ne arī sirdsdrauga atrašanā. Vīrieši "metušies" uz jaunām! Tomēr G. S. atzīst tikai vienu galveno iemeslu, kas sievieti spiež spert šo soli, proti: maizes darbu. Nerunājot nemaz par 50 gadīgām, ja sieviete sasniegusi 35. mūža gadu, ļoti bieži viņa tiek noraidīta tik bieži dzirdētā iemesla dēļ "par vecu".

G. Svensona maigā dzimuma pārstāvēm dod šādu padomu: "Katram darba davējam, kas ignorē sievietes zināšanas un viņas intelligenci, uzdodiet savu vecumu, kādu atrodat par labāku, bet attiecībā uz visu pārējo, es neredzu nekāda iemesla slēpt taisnību. Sieviete, kuŗa vēlas padarīt sevi jaunāku tikai tādēļ, ka to vīrietis tā vēlas, izdara lielu kļūdu. Necentieties nekad kļūt sieva vīrietim, kuŗš meklē tikai jaunību. Jaunība paiet, bet sievietes dvēsele un šarms ir mūžīgi, pie kam šīs dotības parasti sastopamas pie gados vecākām sievietēm."

Eiropā vairākās zemēs lielāku vīriešu interesi izraisa sieviete, kuŗa sasniegusi 40 g. Vairāk par jaunību un sejas svaigumu vīrietis meklē dvēseli, briedumu un garu. Pēc filmas "Saulrieta bulvāris" izrādes slavenā aktrise saņēma vēstules no visām pasaules malām, un tās apstiprināja vienu un to pašu: "Un tur jūs atkal esat ar saviem 50 gadiem, sākdama jaunu, brīniškīgu karjēru. Ja jūs to varat, arī manas cerības nav vēl zudušas." — Dzīve nebeidzas ar 40 gadiem, pat ne ar 60. Un pēc pazīstamās aktrises ieskatiem, dzīves ceļā nav ne kulminācijas, nedz arī kulminācijai pretējā punkta, ja vien cilvēks pats sev tādu nenoteic un nebeidz tiecēt saviem ideāliem. Sk.

Vīru godināšana Indijā

Šajās dienās Indijā, Lucnovas pilsētā notika visai zīmīgs sarīkojums: sievu „padevības un cieņas" apliecinājums vīriem. Nekur pasaulē vīri neesot tādā cieņā kā Indijā, ko arī pierādīja vairāk kā 100 sievu, kas nomazgāja saviem laulātiem draugiem kājas un pēc tam izdzēra netīro ūdeni. Sarīkojums, kas turpinājās piecas dienas, izvērtās par lielisku laulātā drauga — vīra godināšanu. Tā kā šāda paraža Indijā vispār nav pieņemta, izņemot dažas vietas un dažu grupu piederīgos, tad kļūst saprotami skaļie protesti, kādus pret to sacēla lielais vairums indiešu sieviešu.

Kādas meiteņu skolas direktrise, runādama par jauno likumu, kas laulātiem šķiršanas gadījumos nosaka vienādus pienākumus bērnu uzturēšanā, sarīkojuma laikā izteica šādus zīmīgus vārdus: „Tā kā mums, sievām, nepietiek naudas, lai maksātu alimentus saviem vīriem, tad mums neatliek nekas cits, kā mazgāt kājas vīriem un izdzert netīro ūdeni."

Šī sarīkojuma organizētājs bija kāds indiešu pravietis Maharajs, kuŗš pastāv uz to, ka „vīru godināšana" samazinās laulību šķiršanu, jo katrs vīrs esot indiešu dieva Višnu iemiesojums, un kā tādam tam piederot pirmais un pēdējais vārds.

BRĪVĪBAS BALONI LIETUVĀ

Lietuviešu Informācijas biletens ziņo, ka Lietuvas territorijā lielākā skaitā nolaidušies baloni ar propagandas literātūru. Balonus gaisā palaidusi Brīvās Eiropas komiteja un tie domāti Polijai. Balonu parādīšanās Lietuvā sacēlusi lielu uztraukumu. Milicija darījusi iespējamo, lai uzlasītu kaitīgo literātūru. Lai dabūtu zemē lidojošos balonus, karaspēks un milicija atklājuši pret tiem uguni. Tas savukārt bijis par cēloni baumām, ka sācies karš ar amerikāņiem.

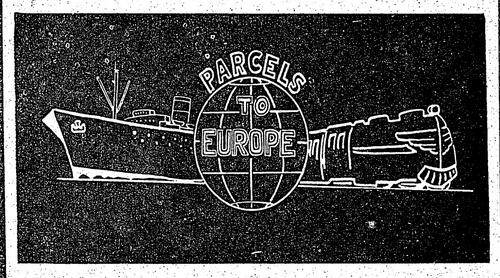

JAUNAS UN LIETOTAS MANTAS
uz visām AUSTRUMEIROPAS zemēm.
Pārsūtīšana un muita samaksājama šeit
JANIQUE TRADING CO
Galvenais birojs:
835 Queen St. W., Toronto, Ont., EM 4-4025
Firmas nodaļas:
Londonā (Anglijā)
Winnipeg, Man., 677 Main St., tel. 927-695
St. Catharines, Ont., 78 Geneva St., tel. 5-7480
Hamilton, Ont., 652A Barton St., E., tel. LI 5-0264
Edmonton, Alta, 10649 — 97th St., tel. 2-3839
Buffalo, N.Y., U.S.A., 1162 Broadway, tel. FI 1272
un citās pilsētās.

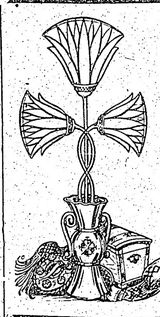

Mūsu speciālitāte — līgavu buķetes un citi ziedu izstrādājumi dažādos stilos.
Labākās kvalitātes griezti ziedi un podu puķes visplašākā izvēlē.
Kanadas latviešu dailamatnieku savienības salons.
802 BATHURST St. pie Bloor, KE 3884, Toronto
LOTUS

LATVIEŠU UZŅĒMUMS
MODERN DELICATESSEN
281 Danforth Ave, Toronto, tel. GE 3331, mājās tel. RI 4650
Piedāvāju lielā izvēlē: dažādu šķiņu gaļas izstrādājumus no Kristapsona, European Meat Market, Central Meat Market, Šneidera u. c. uzņēmumiem. Visādu šķiņu maizi, latviešu gaumē ābolkūkas un dažādu citu šķiņu kūkas pēc izvēles, pagatavotas no latviešu amata meistara. Lielā izvēlē: delikateses, importēti zivju konservi, Šveices un Dānijas sieri, kā ar žāvēti zuši un laši. Piena produkti — Kanadā pazīstamie Silverwood ražojumi.
Dabūjams viss, kas vajadzīgs aukstam galdam
ZELMA BELTE

BRUNO PURINS

BIEDRS TORONTO NEKUSTAMO ĪPAŠUMU TIRDZN. APV.

Latviešu aģents nekustamu īpašumu pirkšanas-pārdošanas lietās

Sagādāju aizdevumus līdz $3.000 par 3% gadā

BIROJĀ
OL 3516
MĀJĀS
WA 1-2226

HIGH PARK 7 istabu dubultķieģeļu savrupmāja ar centrālapkuri un cietkoka grīdām. Pilna cena $13.000, iem. $1.500.

DUFFERIN — ST. CLAIR 5 istabu dubultķieģeļu bungalovs, tikai 3 gadi vecs, ļoti labā stāvoklī, centrālā apkure ar eļļu. Privāts iebraucamais ceļš un garāža. Pilna cena $13.500, iemaksa $2.000.

O. E. CARSON LTD.

1245 ST. CLAIR AVE., W., TORONTO

Viens no lielākiem realtoriem Toronto

5 biroji, 100 aģentu, mūsu sludinājumi 15 laikrakstos dos jums ātrus rezultātus pērkot vai pārdodot

Amerikas Latviešu Teātŗa

Ņujorkas ansambļa viesizrādes Kanadā

Izrādīs ANŠLAVA EGLĪŠA drāmu 3 cēlienos

SANDRA

Tēlotāji: Milda Zilava, Osvalds Uršteins, Olģerts Parņickis (Balss radiofonā). Režisors Osvalds Uršteins. Dekorātors Evalds Dajevskis

TORONTO, sestdien, 28. maijā, plkst. 8 vakarā

Jarvis Collegiate Institute auditorijā, Jarvis un Wellesley ielu stūrī. Biļetes $2.00, $1.75, $1.50 iepriekšpārdošanā DV namā, 123 Huron St. un Lotus puķu veikalā, 802 Bathurst St.

Skolēniem puscenas

Biļetes būs dabūjamas stundu pirms izrādes pie kases

NIAGARA FALLS svētdien, 29. maijā, pl. 5.30 v.

Ukraiņu zālē Silvia Place, Main un Ferry ielu stūrī. Biļetes $2.00, $1.50 iepriekšpārdošanā: a) Niagara Falls pie P. Treijera, 706 Eastwood Cr., b) St. Catherines pie H. Grebles, 85 Vine St.

Skolēniem puscenas

DUBULTKVARTETA KALVIS GADSKĀRTĒJAIS KONCERTS

PIEKTDIEN, Š. G. 27. MAIJĀ, PL. 8.15 PARKDALE COLLEGIATE AUDITORIJĀ, 209 JAMESON, AVE, (Queen - Lansdowne) Toronto

Ieeja $1.00, bērniem ieeja brīva

LATVIEŠU PUĶU SALONS

CALLA

727 Danforth Ave, pie Pape,
tel. HA 9911, Toronto

❶ Krāšņi ziedu sakārtojumi laulībām un citiem gadījumiem. ❷ Bagātīgā izvēlē griezti ziedi. ❸ Podu puķes ❹ Zaļumi un tropiskie stādi ❺ Tautiski izstrādājumi ❻ Keramika

Pasūtiniet nekavējoties, mēs piegādājam mājās

A. SILAVS

- DRĒBNIECĪBA,
- TĪRĪŠANA,
- IZLABOŠANA

Šis uzņēmums jums pakalpos vislabāk. Mērenas cenas.

415 DUNDAS ST. E.
Toronto (pie Parliament)
EM 4-0089

VAJADZĪGI

galdnieki un būvstrādnieki. Zvanīt

ST 8-7825, Toronto.

VIENTUĻŠ

Toronto dzīvojošs

JAUNEKLIS

vēlas iepazīties ar tautietēm no 20—24 g. v. Vēstulēm ar pievienotu fotografiju es atbildēšu visām.

Rakstīt
JAUNEKLIM
šīs avīzes kantorī

DZIESMU KRĀJUMS

KARA ZĀBAKOS

Cīņu grāvjos, bunkuros, güstekņu nometnēs un mājās dziedamas 224 latviešu karavīru dziesmas, ar dižkareivja Vilibalda Drosmiņa priekšvārdu un Ernesta Rirdāna illustrācijām, audekla sējumā. Cena $1.90

DABŪJAMA

DV GRĀMATNĪCĀ TORONTO
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

DĀMU FRIZIERSALONS

MODEL

VIJA KREMANIS

109 Moberly Ave Toronto
Tel. OX 4-0464
Danforth-Woodbine, 2. stāvā

GERALD H. MARSDEN

Advokāts un notārs

6 Adelaide St.E. Room 809
EM 6-9614

runā vācieši un krieviski

Mr. A. KERSON,
igauņu jurists,
mājās MA 0141, Toronto

MONTREALA

FOTO STUDIJA

OSKARS ASMENIS

1248 Mackay St., Apt. 1
Montreal, P. Q. Pilsētas centrā
Tel. WE 5543

Dažādus elektriskos darbus veic

P. PURVS
Tel. MO 1640, Toronto

MEKLĒ AUKLI

1 g. v. bērnam latviešu ģimenē, pilsētas rietumos

LA 3437, Toronto

HIGH PARK ezera apkārtnē pie Ellis Ave, Bloor West — izīrējamas 2 lielas, saulainas istabas ar vannu 3. stāvā, kā arī 2 vai 3 lielas, saulainas istabas ar vannu 2. stāvā. Liela virtuve ar visām ērtībām. Vienmēr karsts ūdens, velas mazgājamā telpa, garāža, dārzs, telefons, 2 Grenadier Hgts, Toronto, — tel. RO 9-2774. (250)

IZĪRĒJAMAS 2 mēbelētas istabas High Park rajonā. Tel. RO 6-4651, Toronto. Zvanīt pēc plkst. 5 vakarā. (253)

IZĪRĒJAMAS 2 istabas un virtuve, vai 1 istaba un virtuve, bez mēbelēm vai daļēji mēbelētas, klusā Sunnyside — High Park rajonā. — Zvanīt no plkst. 6 pp. Tel. LL 3589, Toronto. (210)

IZĪRĒJAMAS 2 lielas istabas un virtuve (elektriskā plīts un izlietne) 3. stāvā, precētam pārim. Zvanīt katrā laikā, EM 8-8525, Toronto. (198)

PILSĒTAS CENTRĀ izīrējamas 2 nemēbelētas istabas un virtuve ar gāzes plīti, 3. stāvā, 123 Huron St., apskatīt katrā laikā. Toronto.

IZĪRĒJAMA viena mēbelēta istaba un virtuve. Zvanīt GE 9848, Toronto. (242)

IZĪRĒJAMA viena istaba ar vārīšanas iespējām. Tel. LO 2069, Toronto. (251)

DANFORTH — BROADVIEW rajonā izīrējamas mēbelētas istabas ar vārīšanas iespējām vai ar pilnu pansiju, kā arī istaba ar virtuvi. Garāža. 48 Playter Cres. RI 8078, Toronto. (238)

IZĪRĒJAMAS jaundekorētas mēbelētas vai nemēbelētas istabas Kingston Rd. — Queen St. rajonā. Tel. OX 9-5436, Toronto. (241)

BROAVIEW — DANFORTH rajonā izīrējama viena saulaina labi mēbelēta istaba. Vārīšanas iespējas un leduskapja lietošana. Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā, tel. GE 6172, Toronto. (183)

BLOOR — RUNNYMEDE izīrējama mēbelēta istaba ielas pusē 2. stāvā. Zvanīt RO 9-1291, Toronto. (231)

MONTREĀLĀ

IZĪRĒJAMAS 2 atsvišķas istabas vieniniekiem (-cēm), virtuve lietošanā, pilsētas labierīcības, ūdens malā, St. Evstache sur le Lac, 40 m. no Montreālas, 10 m. no stacijas. Zvanīt Crescent 1904, Montreālā.

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS (BALTIC MOVERS)

Izdara pakaļpojumus TORONTO, kā arī IK NEDĒĻAS uz Montreālu, Hamiltonu, Londonu, North Bay un Sudbury

Lūdz zvanīt OL 1403

30 DEWSON ST., Toronto, Ont.

KAS VĒLAS IEGULDĪT

NAUDU BŪVNIECĪBĀ

uz ļoti izdevīgiem noteikumiem? Tuvāka informācija pie

OZOLS CONSTR. CO.

īpašnieka H. Ozola
210 BEECH AVE, TORONTO, TEL. OX 4-7147

LEASIDE ESSO GARAGE

928 Millwood Rd. Leaside, tel. HU 8-5152

(pie Laird Dr.)

IMPERIAL ESSO PRODUKTI. ❶ LATVIEŠIEM ATLAIDE

Pilnīgi vieglo un smago auto remonti ❷ Smērēšana un eļļas maiņa ❸ Pirmklasīgs un garantēts darbs ❹ Ļoti mērenas cenas

Atvērts no pl. 7 rītā līdz plkst. 7 vakarā

Laimons MAROVSKIS Laimons ALDERS

ARNOLDS BĒRZIŅŠ REAL ESTATE

● Piedāvā mājas, velkalus, apbūves gabalus visos pilsētas rajonos; farmas visā Ontario. ● Palīdz aizdevumu un obligāciju sagādē. ● Apdrošina automobiļus, mājas, mēbeles, kažokus, vērtslietas; slimības un nelaimes gadījumiem, zādzības u. c.

227 Lauder Ave (pie St. Clair Ave), LA 6569
Pārstāvis: JĀNIS VEISS, EM 8-7385

Mūsu latviešu pārstāvis

P. AVOTIŅŠ

AL. GARBENS REAL ESTATE

1611 Bloor St., W. tel. LO 2738, Toronto

Skaistākie nami pilsētas rietumos

TORONTO LATV. NACIONĀLAIS TEĀTRIS

izrādīs sestdien, 1955. g. 21. maijā, pl. 8 vakarā, sv. Andreja baznīcas zālē, Toronto

Margas Teteres drāmatizēto Rūdolfa Blaumaņa

BRĪNUMZĀLĪTE

skatu lugu 5 ainās

Režisore: MILDA BĒRZIŅA-MUIŽARĀJA. Dekorātors: VIKTORS BRIČKUS. Apgaismotājs: ARVĪDS TĪRUMS. Kostīmus pagatavojusi: VELTA JANSONE. Suflliere: SKAIDRĪTE ZAĻAIS

Biļetes iepriekšpārdošanā: Lotus puķu veikalā, 802 Bathurst St. un Venus puķu veikalā, 231 Roncesvalles Ave, Toronto.

Biļešu cenas $2.00, $1.50 un $1.00. Bērniem puscenas

ALFREDA BURTNIEKA

APDROŠINĀŠANAS AGENTŪRA ČIKĀGĀ

pieņem visāda veida apdrošinājumus, kā: veselības, auto, māju, dzīvokļu iekārtu utt.

Biroja adrese: 4936 W. Henderson St.,
Chicago 41, Ill. Tel.: AVenue 3-3529
Licencēts Illinoisas un Viskonsīnas valstīs

LEĪSERA

ELZA PĒRKONE

Kopj: seju, galvas ādu, matus; iznīcina: liekos matiņus, sarkanās dzīsliņas, kārpas, uz visiem laikiem.

Sniedz padomus visos kosmētikas jautājumos un piemēro tieši jums domātos preparātus.

Diatermija. — Elektrolize. — Galvanizācija. — Kalnu saule

Matu, uzacu un skropstu krāsošana. Ilgviļņi.

Pieprasiet mūsu cenrādi

AMARYLLIS
COSMETOLOGICAL INSTITUTE
61 Charles St., W., Toronto, tel. WA 1-9011

850 Bloor St. W. (pie Ossington Ave), LO 7076

MATINEE HATS

DĀMU CEPURU VEIKALS

Krājumā: Salmu, puķu un kokteiļa cepures, pagatavojam arī no pienesta materiāla, — tāpat arī gatavojam līgavām un līgavas māsām

MARTA SVERNS

Latviešu apavu darbnīca. Īpašnieks K. RUĢELIS

CARMEN CUSTOM MADE SHOES

Pagatavo dāmu un kungu apavus. Izlabo un krāso apavus, rokas somas, portfeļus un citus ādas priekšmetus. Tautiešiem darbus vērtībā virs $2.00 saņem un piegādā mājās. Pilsētas rietumos dzīvojošiem, ieskaitot Westonu un Mt. Dennis, āk vakarus.

Austrumos dzīvojošiem sestdienās. Darbus lūdz pieteikt

2526 Eglinton Ave, W. (pie Keele ielas) Toronto, tel. RO 2-2526
IZGRIEZT tel. RO 2-2526 UZGLABĀT

Jauns PĒTEŖA AIGARA romāns

LĪGODAMA UPE NESA

228 lpp. Vāku zīmējis JĒKABS STRAUPENIEKS

„Aigara romāns LĪGODAMA UPE NESA ar tautas dziesmas refrēnu kā motīvu notiek 1933. g. vasarā, un tā ārējā episkā skaturve ir kāda neliela kūrvieta, varbūt Baldone. Tā ir vasara, kad šķobās parlamentārās Latvijas stāvoklis, grūstīts kā no iekšas, tā ārienes — no lielo kaimiņu krievu un vācu pusslepeniem spēkiem. Šai fonā noris studenta Gudrupa un dejotājas metreses Krāsmates aizraujoša, kaut ablem ne jau pirmā mīlestības dēka..."

(Jānis Grīns, Latvija, 19. 2. 55.)

„Kas šai mīlestības stāstā ar laimīgām beigām ir tīkams, tas ir zināms vasarīgums, kas piepilda romāna atmosfairu, modinot atmiņas par Latvijas ainavu."

(Jānis Rudzītis, Ceļa Zīmes 23. n-rā).

Cena: autora parakstītie eks. ar velt.: $3.20, ies. $2.80, broš. $2.40

DABŪJAMA

DV GRĀMATNĪCĀ TORONTO
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

BAZNĪCAS ZIŅAS

Ņujorkas latv. ev.-lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15., N.Y.

Sestdien, 21. maijā ASV austrumu piekrastes mācītāju un draudžu darbinieku konference draudzes namā. Konferences noslēguma dievkalpojums pl. 3 Betlēmes baznīcā, archibīskapa vietn. prāv. J. Kuļliša vadībā.

Svētdien, 22. maijā, plkst. 5 pp. jaunatnes dievkalpojums. sv. Toma baznīcā, māc. A. Ozols, soliste Norma Auziņa (vijole), dziedās Bronksas vidusskolēnu koris Ellijas Druvas vadībā, pie ērģelēm Rita Pētersone. Pēc tam apakšējā zālē jaunatnes vakars, Normas Auziņas vijoles solo, vidusskolēnu priekšnesumi u. c.

Vasarsvētkos, 29. maijā, plkst. 3 pp. Betlēmes baznīcā svētku dievkalpojums, māc. R. Zariņš; plkst. 2 dienā Mūsu Pestītāja baznīcā Port Vašingtonā, māc. F. Treus; plkst. 2 dienā Hompstedē, māc. D. Grauds.

Svētdienas skolu nobeigums 4. un 5. jūnijā ar svinību aktiem.

ČIKĀGĀ

Māc. Pāvils Kirsons Meivūdā, Ill. sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā plkst. 10.30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 S. 11-th Ave.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Ciānas draudzē, 5015 W. Ferdinand St., sestdien, 21. maijā, plkst. 7 vak., bībeles stunda, Mat. ev. 3. nod.

Svētdien, 22. maijā, plkst. 11 Debesbraukšanas dievk. ar dievgaldu. Māc. A. Rautenšilds.

Svētdienas skola no pl. 11-1,

Aurorā (Ill.), svētdien, 22. maijā, plkst. 3 pp. Mūsu Pestītāja baznīcā, 420 Dawners Pl., Aurora Debesbraukšanas dienas dievkalpojums, māc. A. Rautenšilds.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Miļulis (331 Argyle St., Port Arthur, Ont., tel. 4-0302).

Svētdien, 22. maijā, plkst. 6.30 v. dievkalpojums jaunatnei.

Māc. V. Sēfers, (659 Piccadilly St., London, Ont.).

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th St., Hamilton, Ontario.

Hamiltonā, latviešu draudzē sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Ave. So.)

Piektdien, 27. maijā, plkst. 7 vakarā draudzes bībeles stunda, 20 Carrick Ave.

Māc. Arturs Voitkus, Kristus ev.-lut. latviešu draudze Hamiltonā — 87 Jackson St., W., tel. JA 8-2259

Pāvila ev.-lut. baznīcā.

Māc. A. Čops, (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 3-1873, Toronto, Sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu st. tel. WA 4-1563).

Svētdien, 22. maijā dievkalpojuma nebūs, jo šai dienā notiek ULCA latviešu draudžu mācītāju un draudžu darbinieku sanāksme Montreālā.

Pirmajos Vasarsvētkos 29. maijā, plkst. 4 pp. dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto. Ont., tel. LO 2510.

Māc. A. Briedis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. OL 8171.

Dievkalpojumi Toronto sv. Jāņa draudzē 1955. gada maija mēnesī.

22. maijā, plkst. 4 pp. Debesbraukšanas dienas dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā, māc. A. Briedis.

29. maijā, plkst. 2 pp. Vasarsvētku dievkalpojums Trīsvienības baznīcā — māc. A. Briedis.

Māc. E. Bērziņš, 5833 — 45 Ave, Red Deer, Alberta, tel. 2918.

Māc. E. Cauņe, 11506 109 Ave, Edmonton, Alta, tel. 25081.

Edmontonā, sv. Jāņa baznīcā, — 10759 — 96 ielā

Sestdien, 21. maijā, plkst. 7.30 v. svētvakara dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā (10759-96 ielā), sakarā ar Kristus debesbraukšanas dienu.

Svētdien, 5. jūnijā, plkst. 4, sv. Jāņa baznīcā.

Dievkalpojumi Kalgārijā

Vasaras svētkos, 29. maijā, plkst. 3 pp. Pirmā luterāņu baznīcā, Kristības.

Māc. Edg. Lange, 73 Putman Ave Apt. 3, Ottawa, Ont.

Otavas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek Otavā, sv. Pētera baznīcā, Sparks un Bay ielu stūrī.

29. maijā Vasaras svētku dievkalpojums plkst. 5 pp.

Māc. K. Avotiņš, 1174 West 13 Ave, Vancouver, B.C.

Vankuverā, Kitsilano lut. baznīcā, 12. Ave un Stephens ielas krustojumā.

22. maijā dievkalpojums pl. 3 pp.

29. maijā — Vasaras svētkos — dievkalpojums pl. 3 pp.

Māc. Ed. Kerģis, 158 Bancroft Dr., Sudbury, Ont., tel. OS 3-3284.

Timminsā, svētdien, 22. maijā, pl. 15 lut. baznīcā dievkalpojums.

Bērniem mācības plkst. 10.

Sadberijā Vasarsvētkos, 29. maijā, plkst. 13. lut. baznīcā (238 Pine St.) dievkalpojums.

Māc. H. Kušlis (4571 Goolbrook Ave, Montreal. P.Q. tel. DE 8394).

Montreālē, Debesbraukšanas baznīcā, Outremont un Blair Ave stūrī.

29. maijā — plkst. 1.30 pp. — Vasarsvētku dievkalpojums.

Bērnu un jaunatnes dievkalpojumi: 8. un 29. maijā — plkst. 12.35.

Otavā — Sv. Pāvila baznīcā, 210 Wilbrod St.

Māc. F.Ruperts, 159 Maryland St. Winipeg 10, Man.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vinipegas draudzē notiek sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu krustojumā.

Svētdien, 22. maijā dievkalpojums Dāfinā (Dauphin) pl. 12 c. st. t. skolas zālē.

Svētdien, 29. maijā, sv. Pētera bcā, plkst. 2 pp Vasarsvētku dievkalpojums. Dziesmu grām.

Sestdien, 11. jūnijā, plkst. 8 vakarā, Aizvesto pimiņas dievkalpojums. Dziesmu lapiņas.

Svētdien, 26. jūnijā, plkst. 2 pp. dievkalpojums. Dziesmu grāmatas.

Svētdien, 1. maijā, kristīts Roberts Ceriņš, Roberta un Vijas Ceriņas dzim. Balodis, pirmais bērniņš.

TORONTO LATVIEŠU MISIONES

dievkalpojumi notiek sestdienās, pl. 8 vakaros. Svētdienas skola svētdienās 12. dienā, lūgšanas sapulces svētdienās 1 dienā, People Church, 100 Bloor St. E., misiones namā, Park Road 14, tel. AM 1.4218.

Jaunākie LATVJU GRĀMATAS izdevumi

Andr. Niedras vēst. romāns — KAD MĒNESS DILST $3.60
E. Birznieka-Upīša — PASTARIŅA DIENAS GRĀMATA .. $2.60
H. Sobeka sporta romāns — UZVARA $2.80
R. Blaumaņa — KOPOTI RAKSTI, 8., 9., 10. sējumi $11.60
M. Vesterlindas biogr. romāns — MOCARTS $3.40
A. Niedras romāns — PIE AZANDAS UPES $3.50

Mūsu grāmatas pieprasāmas arī visās korrektajās grāmatnīcās. Visas grāmatas iesietas.

LATVJU GRĀMATA,
P.O. Box 332, Waverly, Iowa, U.S.A.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ .....

līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

.....abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

ABONĒSANAS MAKSA: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. LĀCI, 101 Brightwater Court, [illegible] 35, N.Y., U.S.A., tel. WI [illegible]

NEAIZMIRSTAMAS LIETAS, KAS NOTIKA PIRMS DESMIT GADIEM

ASV AVĪŽU PĪLE PAR VĀCIJAS KAPITULĀCIJU

IV

1945. g. 28. aprīlī: Baltā namā, Vašingtonā, ap plkst 21 pienāk sensācionāla ziņa: Sanfrancisko laikraksti saskaņā ar Associated Press ziņojumu iespiedušī milzu burtiem paziņojumu, ka Vācija pieņēmusi beznoteikumu kapitulāciju. Neskaitāmie raidītāji šo ziņu atkārto lk pārdesmit minūtes, izraisīdami priecīgu satraukumu. Mazāk priecīga šī ziņa ir ASV augstākajam bruņoto spēku šefam prezidentam Trūmenam: viņš par mieru nekā nezina. Rīkojums: tūlīt sameklēt Eiropā Aiku, kādēļ nav ziņojuma par šo svarīgo notikumu. Dažu minūšu laikā pa armijas vadu pie tālruņa Reimsā jau dabūts Aikastāba priekšnieks ģen. Bedels Smits. Plkst. 21,40 prezidents Trūmens ar tēvišķīgu smaidu oficiāli paziņo Baltā namā akreditētiem preses vīriem, ka Sanfrancisko sensācija, diemžēl, bijusi tikai avīžu pīle.

Ģen. Bangerska pavēle latviešu vienībām: dotīes rietumnieku gūstā.

1945. g.29. aprīlī: Leģiona ģenerālinspektors ģen. Bangerskis dod rīkojumu latviešu vienībām atrauties no austrumu frontes, lai izvairītos no bolševiku gūsta, un padoties rietumniekiem. To varēja veikt gan tikai mūsu leģiona 15. divīzija, jo 19. divīzija, krievu ielenkta, palika Kursas cietoksnī līdz kara pēdējām dienām. Vācu politikas dēļ 15. divīzija tika aizsūtīta no Latvijas uz Pomeraniju. Te viņa gan izlauzās no Dancigas telpas, bet Neubrandenburgas-Neustrēlicas apvidū, vācieši pavēlēja vīriem iesaistīties ierakumu rakšanas darbos. Vienīgi vienu no latviešu pulkiem, labi apbruņotu, vācieši bija izraudzījuši cīnai par Berlīni, bet tas pats devās tālāk uz rietumiem, kamēr pie Magdeburgas sasniedza amerikāņus un padevās viņiem gūstā. Ģen. Bangerskis saviem zēniem bija devis labu pamācību: "Latviešu vienībām jādodas disciplinētā veidā uz rietumiem un jālauj sevi internēt angļiem, amerikāņiem un frančiem."

Čerčils šajā dienā izdeva oficiālu paziņojumu, ka Viņa Majestātes valdība, saskaņā ar norunu,pieņems vācu beznoteikumu kapitulāciju vienīgi visām trim sabiedroto varām.

Itālijā šai dienā ģen. Fitinghofs-Šels, kurš īsu laiku bija arī Kurzemes frontes virspavēlnieks, feldmaršala Aleksandra stābā krievu virsnieku klātienē paraksta kapitulāciju, kuŗā paredzēta kara darbības apturēšana 2. maijā, plkst. 12 un padošanos gūstā 5. maijā.

ADOLFS HITLERS IEŠAUJ LODI MUTĒ, BET VIŅA SIEVA NOINDĒJAS

1945. g. 30. aprīlī Lielvācijas vadonis savā bunkurā, kas atradās 60 pēdu pazemē zem Valsts kancelejas, apm. 2,30 rītā atvadās no visiem bunkurā esošiem darbiniekiem, ikvienam spiežot roku. Pēc tam Hitlers uzdod savam šoferim Kempkenam sagādāt 200 litru benzīna. Kempkens sadabū tikai 50 galonu un novieto kannas pie bunkura trauksmes izejas. Padomju karaviri jau ielauzušies Frīdricha Ielas apakšzemes dzelzceļa šachtās. Paēdis savu pēdējo pusdienu, Hitlers pateicas tās virējai, un vēlreiz atvadās no saviem vistuvākajiem līdzdarbiniekiem un abi ar Evu Braunu aiziet savā privatā kambarī, kur apm. plkst. 16 atskan pistoles šāviens. Naci dižvīri atrod savu lielkungu jau beigtu (lode iešauta mutē), blakus viņam — tā jaunlaulāto sievu Evu (noindējusies). Gebelss ar Bormani, Kempkenu un SS virsniekiem iznes Hitlera līķi, ietītu segā no bunkura, pēc tam Evu Braunu, un abus novieto vienu otram blakus apm. 3 metrus no bunkura trauksmes izejas un aplej līķus ar benzīnu. Tā kā šajā brīdī atkal sākās komūnistu viesuļuguns, nacisti steigšus uzmeklēja aizsegu bunkura ieejā, kur stāvēdami aizdedzināja gabalu drānas un pameta to uz ķīka pusi, ko ietina liesmas. Lielā steigā naci dižvīri atdeva pēdējo godu savam vadonim un pazuda bunkurā.

Kad sabiedrotie nokļuva Berlīnē, viņu pirmais uzdevums bija izdibināt faktus par Hitlera nāvi, lai kādā dienā šis visu nelaimes cēlonis atkal neparādītos kā Mesija un nesāktu savu postu vācu tautā par jaunu. Rietumnieku izmeklēšanas secinājums, (publicēts Manchester Guardian 1. sept. nrā), ka Hitlers tiešām ir miris. Hitlera zobārsts pēc atrasto augš- un apakšžokļu daļām, konstatējis, ka dažas plombes ir viņa dentālais darbs Hitlera mutē. Kempkena u.c. liecības arī saskan un pārliecina, jo ir apstākļiem raksturīgas. Vienīgi krievi vēl joprojam pastāv, ka Hitlers nav beigts, krievu virsnieks, kuŗš pirmais iedrāzies Valsts kancelejas dārzā, liecinājis, ka redzētais līķis maz atgādinājis Hitleru, Brauna nekur neesot bijusi redzama (Times, 20. jūnija nrā), dārzā atrakti vairāki līķi, kuŗu veļā bijusi iešūta AH monogramma, pa bumbu neskarto autocelu ērti varējusi pacelties vieglā lidmašīna, šoferis Kemkens gan palīdzējis nest segā ietīto līķi, bet ka tas patiesi bijis Hitlers, to nav redzējis. Nošaušanas un sadedzināšanas akts esot bijis tikai veikls, iepriekš smalki noorganizēts aranžējums, kur Hitleru tēlojis kāds dubultnieks. Krievu versijas apstrīdētāji savukārt saka, ka Hitlera kambaris bijis tik mazs, ka dubultnieks tur nevarējis paslēpties, Hitlera pilots vēl pēc viņa nāves bijis Berlīnē, un ka pēc 4 dienu ielenkuma bijis neiespējami kādai lidmašīnai ielidot un aizlidot. Neapgāžamu pierādījumu par H. nāvi tomār nav, ir tikai ticami norādījumi, un teorētiski prātojumi par dubultnieku, kas Hitlera vietā varētu būt nošauts un sadedzināts.

Ap plkst. 20 Bormans no bunkura nodod radiogrammu lieladmirālim Dēnicam, kuŗš atrodas Holsteinā, Plēnā, ka Hitlers viņu iecēlis par savu pēcnācēju. Dēnicam tūlīt jāpārņem vara. Par H. nāvi Bormans vēl nesaka ne vārda. Pirms tam viņam jāatrod kombinācija, kā pašam ar veselu ādu izkļūt no Berlīnes. Bormanam ar Gebelsu ir fiksa ideja: piedāvāt kapitulāciju krieviem, pastāstīt viņiem, ka Himlers jau Flensburgā ievadījis kombinācijas par atsevišķu mieru ar angļiem un amerikāņiem, un ka Dēnics arī var nostāties rietumnieku pusē, pret Maskavu. Kā Gebelss, tā Bormans ar Hitlera politisko testamentu bija iecelti par jaunās valdības ministriem, bet tas viņus nekavēja sākt nodevības spēlīti pret Dēnicu,"kuŗu H. bija iecēlis par valsts prezidentu. Šajā sakarā jau ap plkst. 24 ar baltu karogu krievu kaujas līniju pārgāja Gebelsa norīkots vācu pulkvedis, lai sarunātu pie krievu virspavēlnieka audienci ģen. Krēbsam, vācu bruņoto spēku ģenerālštāba šefam, kas savā laikā bijis vācu militārās misijas priekšnieks Maskavā un runāja krieviski. Krievu kaujas vadītājs ģen. Čuikovs pēc sazināšanās ar mašalu Žukovu, deva atbildi, ka ģen. Krēbss var ierasties.

Likteņīgi, ka šai pašā dienā Itālijas partizāniem bija izdevies velkis ķēriens: viņi notvēra Benito Musolīni ar tā mīļāko Petači, uz vietas tos notiesāja un pakāra. Il Duce tā samaksāja ar savu dzīvību par savu klūdu sabiedroties ar Hitleru brīdī, kad Vācijas uzvaras izredzes jau sāka šķobīties.

GEBELSS NOINDĒ SAVUS BĒRNUS UN LIEK SS. VĪRIEM SEVI UN SIEVU NOŠAUT

1945. g. 1. maijā plkst 15,15 Gebelss ar Bormani paziņo Dēnicam, ka Hitlers vakar, plkst. 15,30 miris un viņa politiskais testaments stājies spēkā. Vēl tikai pirms gada vācu tauta 1. maiju kā Darba svētkus svinēja ar papildus devām un alus kausiem darba vietu sanāksmēs, kur skanēja partijas priekšā rakstītie saukļi par strādāšanu drīzai uzvarai. Šodien svētku prieku vietā visā valstī bija kara juceklis, vaimanas un upuri, un visam tam klāt lielā bēru ziņa par vadoņa nāvi, ko pārraidīja Hamburgas raidītājs visai Vācijai. Ka gaidāms kas sevišķi svarīgs, to klausītāji nojauta pēc drāmatiskās mūzikas, ko izkliedza skaļrunī: Vāgnera operas Sīgfrīds bēru maršs un Bruknera 7. simfonija. Plkst. 16,30 radio ziņotājs pieteica: "No vadoņa galv. mītnes ziņo, ka mūsu vadonis Adolfs Hitlers miris savā komandiera postenī Valsts kancelejā, cīnoties līdz pēdējam elpas vilcienam pret bolševismu un par Vāciju. 30. aprīlī Hitlers iecēla par savu pēcnācēju lieladmirāli Dēnicu. Mūsu jaunais vadonis tagad uzrunās vācu tautu." Tūlīt arī atskanēja Dēnica balss: "Vācu vīri, vācu sievas un vācu karavīri. Mūsu vadonis Hitlers kritis. Vācu tauta liec galvu dziļās sērās. Viņa cīņa pret bolševismu bija nozīmīga ne vien Eiropai, bet visai pasaulei. Vadonis mani izraudzījis par savu pēcteci. Aicinu ikvienu pildīt savus pienākumus. Tad Dievs mūs neatstās. Teikums "jaunā vadoņa" runā par cīņu pret bolševismu, kas apdraud visu pasauli, bija diplomātisks manevrs attiecībā uz angļiem un amerikāņiem, ar kuŗiem Dēnics dziļi cerēja panākt atsevišķu izlīgumu!

Pēc savas uzrunas vācu tautai Dēnics vēl nolasīja savu dienas pavēli bruņotiem spēkiem, kuŗu iesāka ar paziņojumu par Hitlera varoņnāvi, paziņoja vadoņa pienākumu pārņemšanu un nobeidza ar norādījumu cīņu turpināt.

Tanī pašā 1. maija dienā **Kurzemes frontes** virspavēlnieka ģen. Hilperta sakaru virsnieks Tencers paziņo mūsu leģiona ģenerālinspektora vietniekam plkv. Lasmaņim, ka austrumu fronte nekapitulēs!

Ka Gebelsam ar Bormani pie krieviem nekas nebija izdevies, labi sītāji būs jau nojautuši no tā, ka beidzot Dēnicam tiek ziņots par Hitlera nāvi. Kad ap plkst. 3 rītā ģen. Krēbss ierodas pie ģen, Čuikova, viņš kā lielu sensāciju steidz pavēstīt, ka 30. aprīļa pēcpusdienā Hitlers nošāvies, bet vācu armija to nezina. Čuikovs viņam pavisam vienaldzīgi piemetina, ka viņi gan to jau zina. Krēbss runā caur tulku, un Gebelsa rakstu Čuikovs liek pārtulkot krieviski savam tulkam. Krievu ģenerālis noprasa vācietim, vai viņš pilnvarots runāt par beznoteikumu kapitulāciju un vai tā domāta visām trim sabiedroto varām. Krēbss izvairās: padošanās jautājums rietumniekiem jānoskaidro ar Dēnicu. Šim nolūkam tagad būtu jāvienojas tikai par ieroču pamieru. Čuikovs nodod radiogrammu uz Maskavu, no kurienes pēc stundām divām pienāk atbilde: beznoteikumu kapitulāciju visām trim varām, vai cīņa līdz beigām. Tad Krēbss, Gebelsa samācīts, sāk klāstīt krievam, cik Gebelss un Bormans esot iekšēji noskaņoti pret rietumu kapitālistiem, sociālismam Vācijā taču tik liela līdzība ar Krieviju, Himlers rīda rietumsabiedrotos pret Padomiju, Gebelss vēlas atsevišķu miera līgumu ar Padomiju, tādēļ nepieciešams pārtraukt kauju darbību, kamēr Gebelss ar Bormanu aizbrauktu aprunāties ar Dēnicu un piesaistītu viņu Padomijas pusē. Vācietis nezināja, ka krieviem ziņu par Himlera veltīgo mēģinājumu panākt separātmieru bija paziņojuši paši rietumnieki. Kad Gebelss jautājumā par beznoteikumu kapitulāciju vēlējās runāt ar Krēbsu, pēdējais devās atpakaļ uz vadoņa bunkuru, kur Bormans ar Gebelsu vienojas krievu prasību noraidīt. Redzot savas velnišķās kombinācijas sairstam, Bormans tad kopā ar Gebelsu paziņo Dēnicam Hitlera nāvi. Pievakarē Gebelss ar sievu saldā dzirā pasniedz saviem bērniem nāves zāles, ko viņi, launa nenojauzdami izdzer. Pavēlējis savam adjutantam rūpēties, lai visus viņu līķus pēc nāves sadedzinātu, balamūtīgais nacistu propagandas ministrs, kuŗu Hitlers savā testamentā bija iecēlis par jauno valsts kancleru, ap plkst. 21 izgāja Valsts kancelejas dārzā, kur SS-postenim nodeva striktu pavēli viņu ar sievu abus nošaut. Tas arī tika izdarīts un G. adjutants vēl siltos līķus aplēja ar benzīnu un aizdedzināja. Bunkurā palikušie vienojās kopīgi ar SS-sardzi, plkst 21 mēģināt izlauzties no ielenkuma. Pa pagrabiem un pazemes dzelzceļa ejām pa grupām jānokļūst līdz Vilhelma laukumam, tālāk uz Sprē upi un Veidendamma tiltu. Vadoņa bunkura iemitnieki tad arī devās ceļā. Pēdējā vieta, kur redzēts Trešās Vācijas valsts "pelēkā eminence" Bormans, bija Lērtes dzc. stacija.

K. Ksa.

Turpinājumā — Lieladmirālis Dēnics sola evakuēt Kurzemes cīnītājus

KRUSTVĀRDU MĪKLA 10. N-RS

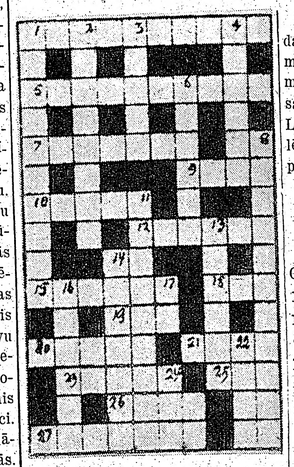

Līmeniski: 1. Mākslinieks. 5. Lūkoties. 7. Sūka. 9. Dokuments. 10. Loks. 12. Savieno. 14. Nots. 15. Sīks koka gabaliņš. 18. Pasniedz. 19. Dzīvnieki. 20. Lāde. 21. Nelaipni. 23. Ausij dzirdama. 25. Viņi. 26. Apģērbs. 27. Atgūta.

Stateniski: 1. Slavējams darbs. 2. Jauni cilvēki. 3. Veci krāmi. 4. Istabas piederums. 6. Ķert mērķi. 8. Pretinieks. 11. Galvas sastāvdaļa. 13. Noderīgs ēšanai. 14. Latvijas kaimiņvalsts. 16. Pindzelēt. 17. Izsauciens. 22. Ciems Liepājas apriņķī. 24. Vecs svešvalodā.

ATRISINĀJUMS 9. n-rs.

Līmeniski: 1. Ērbēģis. 5. Gondola. 9. Ezeriņš. 10. Marķīzs. 11. Īve. 12. Ieskats. 13. Tribīne. 14. Tin. 15. Auskars. 18. Ekstāze 21. Bendijs. 25. Alksnis. 29. Kaļ. 30. Bārbala. 31. Dubulti. 32. Boa. 33. Leimane. 34. Rožaina. 35. Stērste. 36. Sistēma.

Stateniski: 1. Elēģija. 2. Breksis. 3. Gaigala. 4. Sasists. 5. Ģimetne. 6. Narcisa. 7. Otīlija. 8. Austere. 16. Kad? 17. Rāj. 19. Kuļ. 20. Tas. 21. Babulis. 22. Narcise. 23. Ieapaļš. 24. Skābene. 25. Aldaris. 26. Kabūzis. 27. Nelaime. 28. Spīgana.

Baltijas statisti Varšavas konferencē

Cik ātri un vienkārši var norisināties starptautiskas konferences darbs, parādīja Maskavas dirigenti, kas bija noorganizējuši Varšavas konferenci pēc "plāna un grafika". Konferences sēdes trijās dienās ilga tikai 8 stundas. Padomju Savienības, Polijas, Čechoslovakijas, Ungārijas, Rumānijas, Bulgārijas, Albānijas un Austrumvācijas delegāti visi vienā balsī atkārtoja vienu un to pašu viedokli — Rietumvācijas apbruņošana spiež Austrumu bloka valstis apvienot savus aizsardzības spēkus Maskavas vadībā. Līgums patiesībā jau bija izstrādāts agrāk un konferencē par to vairs nebija ko debatēt.

Padomju delegācijā dekorācijas nolūkā bija uzņemti arī Baltijas padomju republiku ministru prezidenti, to strpā arī V. Lācis. Šie statisti Maskavai bij vajadzīgi propagandas nolūkiem, jo citas Padomju Savienībā ietilpinātās republikas nebija reprezentētas.

Skauti un gaidas šovasar nometņos Borisa Lūša farmā

Gaidu un skautu lielā nometne šogad nosaukta par latviešu gaidu un skautu 4. lielo nometni Lielupe; tā notiks no 23. jūnija līdz 3. jūlijam Grand Valley, Ontario, agr. Borisa Lūša farmā "latviešu pagastā", 2 jūdzes no dzelzscelja stacijas. Vārds Lielupe nometnei dots, mūsu brīvvalsts 4. lielās skautu nometnes atcerei; tā notika 1938. gadā pie Lielupes.

Šādu lēmumu gaidu un skautu vadītāji pieņēma pag. svētdien, izbraucot uz pagastu, lai no iespējām vietām izvēlētos labāko. Starp konkurējošām Lūša un Bukovska farmām jautājumu izšķīra upe — iespēja peldēties, kas pagājušajā vasarā iztrūka.

Namamāte un namatēvs viesus uzņāma ar labu saimnieku viesmīlību un pacienāja ar īstu pienu.

Forda fabrikas apskate

26. maijā Kanadas jendas roveru cilts rīko Forda fabrikas apskati Oakvillē. Sapulcēšanās fabrikas galv. birojā Oakvillē plkst. 6.50 pp. Iebraukšana no Qeen-Elizabeth ceļa. Mašīnu novietošana pie galvenā biroja. Apskate ilgs 1 stundu. Pieteikties var roveri un vadītāji nekavējoties pie dzimtu vecākajiem vai pie vad. Z. Šuriņa, 49 Evelyn Ave., Toronto, tel. RO 7-8060.

ASV CENTRĀLĀ IZLŪKOŠANAS AĢENTŪRA (CIA)

Vīri, kas pētī pasaules politiskās aizkulises

II

Dažādām kartēm pieblīvētās telpās A. Dalless apsprielās ar izlūkošanas nozaŗu priekšniekiem, Armijas, Flotes, Gaisa spēku, Ārlietu, Atomenerģijas un FBI.

Nozaŗu priekšnieku ciītīgi un uzmanīgi sastādītos ziņojumus salīdzināja, vispusīgi apsprieda, izsijāja un sastādīja kopējo nācijas drošības ziņojumu par notikumiem Kremlī.

Ar šo ziņojumu A. Dalless steidzās uz Balto namu prezidenta iekštabam un varbūtējai tālākai rīcībai. Ziņojumā bija teikts:

1. Pārmaiņas Padomju S-bas vadībā pašreiz nedraud izraisīt karu.

2. Ir radies satraukums komūnistu paradīzē, un asa cīņa varas dēļ Staļina mantinieku starpā turpinās, bet komūnisma laužņi krievu tautai vēl ir stipri, un revolūcija nav gaidāma.

3. Maļenkova krišana nozīmē Padomju armijas varas pieaugošo ietekmi un dzīves standarta celšanas vietā atgriešanos pie smagās rūpniecības resp. ieroču kalšanas.

4. Stingrāku ārlietu politiku nolūkā mazināt aģeiksmi Rietumu sabiedroto sašķelšanā un Rietumvācijas apbruņošanas aizkavēšanā.

5. Pad. S-bai vēl nav vēlēšanās sākt globālu atomkaŗu. Tuvākajā nākotnē nav sagaidāma komūnistu agresija. Katra Krievijas agresija Eiropā novestu pie 3. pasaules kaŗa, ko Krievija pašreiz negrib. Ar miltārū vīru avansēšanos Kremlī, sagaidāms noskaņojuma pastiprinājums pret kaŗu.

6. Nav pazīmju, ka Krievija būtu noskaņota pievienoties Ķīnai kaŗā pret ASV Formozas dēļ.

8 VĪRU KONCILS

Iepazinies ar ziņojumu, prezidents Eizenhauers lakoniski paziņoja:

"OK, varu doties uz Džordžiju pīt Ju medības!"

Katru nedēļu ASV izlūkošanas šefs Alens Dalless sasauc valsts augstāko izlūkošanas ekspertu konferenci, lai komūnistu pasaulei izmērītu „temperātūru" un atzīmētu „pulsu."

Šinī konferencē piedalās 4 ASV armijas augstāki virsnieki, bet pārējie 4 dalībnieki ir civīlie — Centrālās izlūkošanas aģentūras, valsts departamenta, Atomenerģijas komisijas un FBI. Šo 8 vīru tiešais pienākums pašreiz ir pareizi noteikt Padomju Sav. un sarkanās Ķīnas stāvokli. Tiem ir jāzina ne vien par 10.000.000 vīru lielās armijas un 1.000.000.000 iedzīvotāju spējām, bet svarīgākais — komūnistu nolūki pret ASV un pārējo brīvo pasauli.

Atomu un ūdeņraža ieroču laikmetā brīvās pasaules glābiņš var atkarāties vienīgi no šo astoņu vīru informācijas precīzitātes un pilnīguma, tāpat arī, cik akurāti viņi spēj noteikt katru Kremļa nākošo rīcību.

Par šo 8 vīru vitāli svarīgām apspriedēm nekādas ziņas presē, radio, nedz televīzijā neparādās. Šo ziņu rezumē sniedz vienīgi prezidentam un viņa padomdevējiem nacionālās drošības jautājumos. Apspriedes notiek aiz slēgtām un stingri apsargātām durvīm.

Pirms tā sauc. „Nacionālās drošības ziņojuma" izgatavošanas, Dalless ar saviem palīgiem pārbauda pasaules acumirkļa situāciju; sašķiro, izvērtē un summē ienākušos ziņojumus.

Šie izlūkošanas ziņu summējumi ir vitāla baze katram svarīgam lēmumam ārlietu un aizsardzības jautājumos, ko ASV prezidents un viņa padomdevēji izdara šais izšķirīgajos un briesmu pārpilnos laikos.

Viens tāds kritisks gadījums bija š. g. janvāŗa sākumā, kad Ķīnas komūnisti pēc daudz izlikšanās un draudu mēnešiem, izdarīja labi organizētu un sagatavotu uzbrukumu kādai mazai piekrastes salīņai, kuŗas nacionālās Ķīnas mazais garnizons ātri tika pārvarēts.

Te ASV vajadzēja ātri izšķirties un taisīt svarīgus lēmumus. Bija jāatbild jautājumam, vai ASV ir gatavas, ja nepieciešams, kaŗam, lai aizsargātu Formozu?

A. Dallesam vajadzēja nekavējoties laist darbā savu izlūkošanas aparātu, lai savukārt atbildētu uz sekojošiem jautājumiem: vai Peipingas režīms ir gatavs stāties kaŗā ar ASV, lai iegūtu Formozu? Ja sarkanā Ķīna militāri nav gatava kaŗam, vai Mao akli metīs savus miljonus konfliktā? Ja sarkanā Ķīna sāks kaŗu Formozas dēļ, vai Krievija pildīs savstarpējo aizsardzības līgumu un stāsies kaŗā, tā izraisot 3. pasaules kaŗu?

Kad Dalless ar saviem padomdevējiem un plašo izlūku tīklu bija savācis vajadzīgās ziņas, kas deva atbildes uz minētajiem jautājumiem, 8 vīru konference sastādīja ziņojumu prezidentam. ASV prezidenta rīcība šinī gadījumā mums zināma.

Kopš Korejas miera CIA ar lielu piepūli izlūkoja sarkano Ķīnu. A. Dalless zina, ka no Korejas atvilktās komūnistu kaŗaspēka daļas tiek papildinātas, trenētas un novietotas iepretim Formozai, krievu ražotie džeti, municija un citi visāda veida kaŗa materiāli plūst Ķīnā iekšā. Dažāda veida invāzijas laivas un kuģi tiek sakopoti Ķīnas ostās, iepretim Formozai.

Šie izlūkošanas materiāli liecina par nopietniem uzbrukuma draudiem piekrastes salām un vēlāk arī Formozai.

Tomēr pastāv stipras šaubas, ka sarkanā Ķīna iedrīkstēsies sākt uzbrukumu, ja skaidri zina, ka būs jācīnās ar ASV.

CIA direktors A. Dalless būtu maksājis miljonus par līdzīgu informāciju no Padomju Savienības, kādu pēdējā iegūst par ASV aizsardzības plāniem no laikrakstiem.

ASV izlūkošanas vadītājs saka, ka ASV atklātība ienaidniekam atsedzot valsti brīdī, kad notiek tālā cīņa par glābšanos no tuvojošām briesmām. ASV komūnistiem par daudz stāsta laikā, kad tik ļoti jāpiepūlas, lai glābtu valsti no atomu Pearl Harboras.

Pēc izlūkošanas priekšnieka A. Dallesa ieskatiem — tas acīmredzot tā arī ir — Padomju Savienības spiegošanas paņēmieni ASV ir bērnišķīgi vienkārši, ko katrs izsūtāmais puika varētu veikt. Ja izmantō visas ziņas, ko sniedz avīzes, žurnāli — kā mākslas, tā zinātniskie un tirdzniecības — Kongresa un tā dažādo komisiju sēžu un izmeklēšanu atreferējumi, ziņas no valsts spiestuves, tad tiešām ASV valdībai paliek pāri maz noslēpumu, kas jāslēpj no iekšējiem un ārējiem ienaidniekiem. Dalless tomēr simtprocentīgi stāv par brīvu presi, visām cilvēka brīvībām un to institūcijām.

(Nobeigums sekos)

TORONTO JAUNIEŠU PULCIŅŠ

Toronto latviešu jaunatnes pulciņš Lāpa rīko kopā ar Latviešu YMCAu izbraukumu uz „latviešu pagastu" — Dundalku — sestdien, 4. jūnijā, apmeklējot V. Zvanītāja lauku saimniecību. Lāpas valde lūdz interesentus pieteikties pie A. Čerņonoka, tel. RO 2-4732. Valde lūdz arī pieteikties Lāpas labvēļus un draugus, kam ir auto mašīnas un kas būtu ar mieru piedalīties izbraukumā. Izbraukuma dalībniekiem saimnieks būs gādājis par svaigu sienu šķūnī, bet segas jāņem līdzi. V. Zvanītājs sestdienas vakarā pie ugunskura stāstīs jaunatnei par savām partizāna gaitām Latvijā pēc Kurzemes kapitulācijas.

Kanadas latviešu jaunatnes nacionālā apvienība šovasar 9. un 10. jūlijā rīko kopā ar Hamiltonas latviešu jaunatnes pulciņu Bota latviešu jaunatnes dienas. Pirmās dienas sarīkojumi notiks Hamiltonā, bet otrās Sidrabenē. Jaunatnes pulciņu delegātu kongress notiks sestdien, 9. jūlijā, plkst. 12.00 YWCAs telpās, 17 Main St. W., bet jaunatnes dienas ar svētbrīdi ievadīs pl. 5.00 pp. McMaster University Drill Hall telpās. Pēc jaunatnes dienu atklāšanas sekos referāts, bet plkst. 8.00 saviesīgs vakars ar deju.

Otrā dienā plkst. 10.00 paredzēts kopīgs izbraukums uz Sidrabeni, kur notiks arī sporta spēles: vieglatlētikā, volejbolā un basketbolā. Sidrabenē notiks arī Apvienības valdes sēde, un tā kā ciemos aicināta arī ASV Latviešu jaunatnes apvienības valde, tad iespējams, ka Sidrabenē būs abu jaunatnes apvienību valžu kopsēde. Vakarā paredzēts ugunskurs, apdziedāšanās, tautas dziesmas un rotaļas.

SPORTS

FUTBOLS TORONTO

15. maijā latviešu futbola komandas draudzības sacīkste ar igauņiem, 1500 skatītāju klātienē, beidzās neizšķirti 3:3, pirmais puslaiks 2:0 par labu igauņiem.

Nākošā līgas spēle pret holandiešu Neerlandia notiks 23. maijā, pl. 8.15 Earlscourt parka laukumā mākslīgā apgaismojumā.

O. FELDMANIS MET DISKU 43.26

Viens no visčaklākajiem trimdas vieglatlētiem neapšaubāmi ir Otto Feldmanis. Viņa pēdējais starts angļu sacīkstēs vainagojies ar latviešu šīs sezonas labāko sasniegumu diska mešanā — 43.26 m. Lodi F. tad pat grūdīs 12.11 m. tālu. Sagatavošanās treniņos, kombinējot svaru celšanu ar sprintu, Feldmanis jau apguvis teicamu formu un cer labot Jāņa Ratasa trimdas rekordu 45.02 m., kas pastāv jau kopš 1948 gada.

Liels zaudējums latviešu sportistam būs viņa trenera Franča Stampfla aizcelšana uz Austrāliju. Enerģiskajam austrietim, kam par pasaules klases rezultātiem var pateikties Benisters, Pīrijs un citi slaveni vārdi pasaules vieglatletikas laukumos, bija nodibinājies ciešs kontakts ar vairākiem Anglijas dīpīšiem. Jūnijā Stampfls sāks trenēt austrāliešu vieglatlētus Melburnas Ol. spēlēm, par ko saņems gada algu — 1500 austrāliešu mārciņas (apm. 3500 dol.)

ONTARIO VIEGLATLĒTIKAS MEISTARSACĪKSTES

Ontario apgabala vieglatlētikas meistarsacīkstes risinīsies 8. un 9. jūlijā Varsity stadionā, un tajās piedalīsies arī vairāki latviešu sportisti. Sakarā ar šīm sacīkstēm baltiešu vieglatleti savas sacensības pārceļ uz 2. jūliju.

NO VISAS PASAULES

Aizvadītā nedēļas nogale bija pārbagāta sporta notikumiem kā vecajā Eiropā tā arī Amerikas kontinentā, sevišķi futbola un vieglatlētikas "frontē" Vispirms franču vienpadsmits 1:0 uzvar angļu izlasi! 70.000 skatītāju gavilēs dīmdēja Parīzes Colombes stadions, kad franču ātrie uzbrucēji, sava centra Raimonda Kopas vadīti, burtiski bombardēja angļu vārtus. Tikai laime paglāba saliniekus no skaitliski smagāka zaudējuma.

Daudz labāk neklājās arī skotiem Belgradē, kur Dienvidslavijas-Skotijas spēkošanās beidzās tomēr ar neizšķirtu — 2:2. Nākošajā nedēļā skoti spēlēs ar Austrijas un Ungārijas izlasēm. Smagu 0:6 sakāvi pret pēdējiem nule piedzīvoja dāņu futbolisti. Daudz labāk neklājās angļu Tottenhamas vienībai pret ungāru klubu Kantci — dienvidnieki svinēja 4:1 uzvaru. Otra angļu vienība — Bolton Vanderers zaudēja spāņu Bilbao vienībai 2:1. Ak nabaga angļi — vienā dienā zaudējumi pret fašistiem spāņiem, komūnistiem ungāriem un demokrātiem frančiem!

LATVIEŠU UZVARA BASKETBOLĀ

13. maijā Centrālās YMCAs lielajā vingrotavā sacentās YMCA's latviešu vienība ar jaunās lietuviešu sporta biedrības Aušras basketbola komandu, kuŗas sastāvs ir gados pavisam jauns. Lietuvieši spēlēja pavisam glītu basketbolu, bet Latviešu YMCA'i, kas bija labākā sastāvā, spēja pretoties tikai pirmā puslaikā, kad rezultats bija 28:24 YMCA's labā. Otrā puslaikā latvieši precīzie metieni deva gala rezultētu 86:48. Visvairāk punktus šoreiz guv Rāva — 18, Bambers — 17, Uiska — 16, Groskaufmanis — 12, Timma — 8, Bergvalds — 6, Cīrulis — 4 un Freibergs — 3. Veiksmīgākais lietuviešu punktu guvējs, techniski lieliskais Gergley, ieguva savai vienībai 24 puktus.

Hamiltonā

Latvijas Amerikā

abonēšanas maksu, sludinājumus un informāciju pieņem

JĀNIS GAILĪTIS,

79 SMITH AVE,

Hamilton, Ont. Tel. 8-3247

MĀJĀS DARĪTS ALUS

50 pintu labākā mājas alus, kō var iegūt var naudu, jūs varat pagatavot paši, izdodot tikai $2.25

Mums krājumā lielā izvēlē kaķu un suņu barība u. c.

DUNDAS SUPPLY Co.

3348 DUNDAS ST., W. (pie Runnymede)

Katru dienu piegādā mājās RO 7-4120, Toronto